

MAGAZIN SAVEZA BANJALUČANA U ŠVEDSKOJ / MAGASIN UTGIVEN AV RIKSFÖRBUNDET BANJALUKA I SVERIGE

ŠEHER BANJA LUKA

U znaku „Vezenog mosta“ i tužnih vijesti

Poštovani čitaoci, dragi prijatelji!

Malo koji uvodnik počinjem s tugom, ali kraj ovog ljeta zapljasnuo nas je vijestima koje su nas veoma potresle. Napustili su nas naši dobri Banjalučani, prvo naš dugogodišnji saradnik, Adem Čukur, a nedugo zatim i dobri banjalučki duh, neponovljivi, Alija Mahmutović – Ale.

Adema Čukura sam upoznao zahvaljujući našem magazinu. Poodavno je bilo kada mi se telefonom javio i ponudio da piše za Šeher Banjaluku. Glas mu je bio veoma umjeren i staložen, i već u prvom kontaktu sam spoznao da se radi o veoma dobrom znalcu banjalučke graditeljske historije. Odredio sam mu stranice 24-25, i tako su naši vjerni čitaoci saznali mnogo toga zanimljivog o svom gradu. Naravno, poslije smo se sretali i u Geteborgu i u Banjaluci, i onda sam ga pobliže upoznao. Ako se za nekoga moglo reći da je gospodin, onda je to upravo Adem Čukur. Veoma elokventan, načitan i specifičnog humora bio je zahvalan sugovornik. Imao je i planova da izda jednu knjigu u kojoj bi sumirao svoje graditeljske uspjehe, jer bio je priznat i poznat arhitekta, ne samo u Banjaluci. Obećao sam mu pomoći, dogovarali smo sa Zlatanom Gunićem kako to realizovati, ali nažalost viša sila je to sprječila. Adem nas je napustio, ali njegov lik i djelo ostaju, puno će nam nedostajati i nećemo ga zaboraviti. A njegovi tekstovi i dalje će biti dio naše zajedničke baštine.

O istinskoj legendi Banjaluke, našem Ali, mnogo je toga napisano i objavljeno. Naš magazin je odvojio dobar broj stranica namijenjenih ovom zagonetnom i dobrom čovjeku. Moja sjećanja na Alu vode me u moje dječačke dane i godine, kada smo ga svakodnevno viđali. Njegovo ophođenje prema nama djeci bilo je posebno, dobroćudno, neposredno; dijeljenjem čokoladica životinjskog carstva, te ponavanjem i pamćenjem datuma i brojeva - neponovljivo. Meni je najviše ostao u pamćenju hodajući ogradom gradskog mosta. Bio je nekoliko puta u našoj kući, znao nam je svima imena, bio na mnogobrojnim dženazama, pa tako i mom didu, ocu i tetki sahranjenim u Stupnici. Bio je i na mevludu mom ocu i imam video snimak sa tog događaja, a Ale donio bombone i lokume, nek se nađu. Izgubila je Banjaluka svog zaštitnika. Neka mu je rahmet veliki i vječna slava.

A sada malo i o vedrijim događajima koji su obilježili ovogodišnju banjalučku kulturnu scenu. Naravno, radi se o tradicionalnom „Vezenom mostu“ koji je ove godine trajao duže i bio sadržajniji nego prethodnih godina. Međutim, kao i do sada, ova zahtjevna manifestacija je opravdala naša očekivanja. Vrijedni organizatori, na čelu sa Slobodanom, Nevenkom, Elvirom, Rasimom, Bracom i Zlatanom, potrudili su se da pripreme jedan od boljih i zanimljivijih programa u zadnje vrijeme. O tome imate opširan izvještaj u ovom broju magazina. Naša udruženja u Švedskoj su još jednom pokazala izuzetnu solidarnost i razumijevanje i svojom materijalnom podrškom omogućila da se sve planirane aktivnosti i obaveze ostvare na opšte zadovoljstvo. Hvala svima koji su na bilo koji način pomogli ovogodišnji „Vezeni most“. Bilo je lijepo biti na ovim kulturnim i sportskim aktivnostima i uživo slušati Bracu Skopljaka, Ivanka Janjanin, Svjetlanu Vidović, Maju Tatić, Ismetu Efendiću, sazlige, sevdalije, horove ... Bilo je nadahnuto i drugovati s piscima i njihovim novim knjigama, i u vijećnici Banskog dvora, i u bašti Nasihe Kapidžić Hadžić, gdje ni kiša s vjetrom nije mogla prekinuti ovu lijepu tradiciju. I već se radujemo i narednim susretima.

Na kraju ovog uvodnika moram vam saopštiti zabrinjavajuće vijesti koje nam dolaze od švedske vlade. Već unatrag nekoliko godina, desne stranke na vlasti pokušavaju ukinuti sve potpore za stranačke i etničke organizacije. U ovogodišnjem budžetu će pokušati i ostvariti svoje planove kada je riječ o nama. Kako će to sve završiti, još ne znam, ali ja sam pesimista i bojam se da ćemo, nažalost, teško opstati u narednom periodu.

Na ovoj stranici možete čitati sve dosadašnje brojeve „Šeher Banje Luke“.

<http://issuu.com/savezbl>

Na kraju da se vama, koji ste nam već poslali dobrovoljne priloge, u ime naše male redakcije i u svoje lično, iskreno zahvalim na pomoći i razumijevanju, i nadam se da će vam se pridružiti i mnogi drugi naši čitaoci.

Vaš urednik
Mirsad Filipović

OSNOVAN/GRUNDAT 2009.

Izdavač/Utgivare

SAVEZ BANJALUČANA U ŠVEDSKOJ
RIKSFÖRBUNDET BANJALUKA I SVERIGE

ISSN 2000-5180

Glavni i odgovorni urednik/
Chefredaktör och ansvarig utgivare

Mirsad Filipović

Urednik/Redaktor

Goran Mulahusić

Grafička obrada/Grafisk arbete

Gunić Zlatan, Art-studio EMMA

Lektor/Korrekturläsare

Ismet Bekrić

Blagajnik-Ekonom/Kassör-Ekonom

Zlatko Avdagić

Redakcija/Redaktion

Goran Mulahusić

Enisa Bajrić

Fatima Mahmutović

Nedžad Talović

Dopisnici/Korrespondenter

Ismet Bekrić (Slovenija)

Radmila Karlaš (BiH)

Mersad Rajić (Kanada)

Ljubica Perkman (Njemačka)

Reuf Jakupović (Švedska)

Dr Severin D. Rakić (Australija)

Dinko Osmančević (BiH)

Džana Mujadžić (Francuska)

Adresa redakcije/Redaktionens adress

Šeher Banjaluka,
Holmsvägen 9, 59136 Motala
Telefon: +46(0) 739 872 284
Internet: www.blsavez.se
E-post: mirsad.filipovic@hotmail.com

List izlazi dvomjesečno

Godišnja preplata:
6 brojeva 300 SEK plus poštara

Pretplata i reklame

+46(0) 73 98 72 284
E-post: mirsad.filipovic@hotmail.com
Rukopisi, crteži i fotografije se ne vraćaju

Stampa/Tryck

NIGD "DNN" Banja Luka

Naslovna strana
Slobodan Rašić Bobara

Kako to gordo zvuči!	4
“Vezeni most 2023.”	6
Ne ubija zemljotres - ubijaju građevine.	14
Kolumna: Gladuj, gladuj, gladuj me	16
Delegacija Saveza Banjalučana Švedske u Donjem Vakufu	18
Svjetionik poezije i prijateljstva	20
Tako smo gradili Banjaluku	24
Švedski primjer	26
Psić kojega je rodila kruška	28
Beskrajni zavičaj	29
Trag u srcu svakog Banjalučanina	30
Na putu sa Alijom	33
Tragom Alinih stopa	34
Ponekad treba poslušati savjet starijeg!	36
Stigli iz Kanade	38
Trebinje: Grad sunca i platana	40
Knjiga kao poklon	42
Balkan - srce Europe	44
Prvi i drugi Valter	45
Roman na filmskom platnu	46
Novo viđenje Andersenove bajke Snježna kraljica	47
Iskerano ljeto	48
Karađoz	50
Prijateljstvo pod koševima	52
Riječi koje nas uče da ne mrzimo	54
Vicevi	56
In memoriam: Valerija Skrinjar Tvrz	58

Piše: Edin OSMANČEVIĆ

Ilustracija: Goran Muhališić

Kako to gordo zvuči!

Bosanskohercegovačka nacija je neupitna dok god postoji naša država Bosna i Hercegovina! Nacija ne govori o narodima ili etničkim grupama. Riječ je o potpuno različitim pojmovima i namjerno se uvodi konfuzija čiji je cilj - totalna i definitivna etnička podijeljenost ove zemlje.

Dok sam živio u Beogradu, gdje god bih se pojavio, bilo na javnim mjestima ili u običnoj prodavnici gdje bi me prepoznali po mom bosanskom jeziku, zvali su me Bosanac! Ali ne samo mene, tako su zvali i Dragu i Bajru i Duleta i sve nas koji smo porijeklom iz naše Bosne i Hercegovine!

Isto to danas doživljavam u Švedskoj gdje radim i gdje nas zovu Bosnjer (Bosancima). Tako je i u drugim državama - provjreno!

Dakle, logično pitanje koje proizlazi iz gore navedenog je: Ako nas svijet priznaje i prepozna kao Bosance, ko nas to želi u vlastitoj državi praviti magarcima?

U osviti agresije na Bosnu i Hercegovinu Srpska akademija nauka i umjetnosti u svom izdanju od 1989. objavljuje citat Dobrice Čosića: "Srbi nemaju što više tražiti u Bosni ukoliko se usvoji i proglaši bosanska nacija, Bosanci. Glavni naš prioritet je po svaku cenu sprečiti službeno priznavanje te bosanske nacije."

Na udaru razbijajuća bh identiteta

Naša domovina je posebno na udaru, jer službena politika Beograda i Zagreba pothranjuje i podržava postdejtonski status quo, što srpski i hrvatski politički predstavnici, izgleda, vide kao projektiranu podjelu BiH.

Odbor za lingvistička pitanja srpskog jezika piri Srpskoj akademiji nauka i umjetnosti (SANU) donio je kao svoju prvu odluku da "bosanski jezik ne postoji jer ne postoji ni bosanski narod". Na udaru razbijajuća bosansko-hercegovačkog identiteta je sve ono što ima prefix "Bosansko"; Bosanska Gradiška, Bosanska Dubica, Bosanski Novi ... Nećemo im dozvoliti ubijanja bosanskog identiteta!

Najbolje objašnjenje u svom intervjuu "O bosanstvu je riječ" od 31. jula 2023. daju Senadin Lavić i Slaven Kovačević kada kažu da: "Postojanje države Bosne i Hercegovine u svjetskom povratak Ujedinjenih nacija jasno ukazuje na postojanje bosanskohercegovačke nacije."

Oni dalje navode: "Zašto se sveštenici upetljavaju u raspravu o naciji? Zašto polupismeni politikanti, trgovci identitetima, suspektni novinari, priučeni lideri, samoproglašene vođe "naroda" i slični demagozi govore o naciji a uopće ne razumiju evropsku ideju nacije temeljenu na zapadno-demokratskim vrijednostima? Zašto se ne može razviti svijest o slobodnom građaninu? Zar je etničko tako hipnotizerski pa čak i opijatski moćno za ljude, iako hipnoza i opijati dovode čovjeka u nesvesno stanje?

Antibosanski militaristi i huškači iskoristili su priliku da napadnu na reisul ulemu povodom njegovog obraćanja vjernicima u Sapni na svečanosti otvaranja džamije. Vrlo agresivno i bahato oni podsjećaju na stare pripovijesti o "srpskoj zemlji" i omalovažavaju Bosnu. S druge strane, reisul-ulema IZ u Bosni i Hercegovini se plaši da neko ne zbuni bošnjački narod. Mediji prenose njegovu izjavu: "Mi smo Bošnjaci, nikakvi Bosanci". Ta izjava nije precizna! Nije tačna i ne odnosi se na strukturu povijesnog stanja. Bosna i Hercegovina je suverena i nezavisna država! Ali, ono što nam je reis poručio mnogo je ozbiljnije. Da li on poručuje između redova da profesori, doktori nauka ili akademici nisu dorasli "narodu", našim "nanama i dedama"? Dakle, da li je poruka da se među Bošnjacima ne bi smjelo o svemu razgovarati i da postoje utvrđene istine kojih se svako mora pridržavati? Ali, treba naglasiti da u okviru religije mogu postojati utvrđene i nesumnjive istine vjere, dok u svakodnevnom životu i društvenim znanostima može postojati samo validna argumentacija i ljubav prema objašnjima pojava. I ništa više! Zanimljivo je za društvenoznanstvenu racionalnost to kako neko potiče Bošnjake da odbijaju da se suoče s Modernom na razini savremenih znanja i na taj način se uključe u svijet života, a ne da bježe od njega.

O bosanstvu je riječ

Napokon, treba pitati. Zašto Bošnjaci ne bi slušali profesore i akademsku zajednicu? Zašto bi Bošnjaci moralni slijepo slušati "svešteničke glasove" u noći Balkana? Zašto ne bi smjeli priznati da bošnjaštvo mora slijediti odvažnu BOSANSKU politiku – a ne samo religijske "deklaracije"? Otkud to opasno nipođaštavanje bosanske inteligencije u 21. stoljeću? Ko bi to ponovo pokušao "dresirati" bosansku i bošnjačku inteligenciju i skloniti je s povijesne scene? Mora završiti epoha defetizma i pasiviziranja

BOSANSKOG umu i njegovo potiskivanje. Preduslov bosanskog identiteta je razvitak humanističke i društvenoznanstvene misli!

Dakle, ovdje, o bosanstvu je riječ! Stoga treba naglasiti, radi čistih računa, niko ne može uzeti ime jednom narodu. Ama baš niko! Naravno, može ga zabraniti, kako je austrohgarska vlast dekretom ukinula i zabranila bosanski jezik, a uvela srpskohrvatski 1907. godine. Ali, država se može uzeti, okupirati, podijeliti, oteti. Bosanstvo je konkretno pitanje o bosanskoj državi i ono raskriva opasnu i "naivnu" bošnjačku politiku koja je pristajala na etničko-religijsko dogovaranje i pregovaranje oko podjele državne teritorije na "plemenska geta". Niko na ovome svijetu nema pravo da pregovara o podjeli Bosne!

Kada se odbija bosanskohercegovačka nacija ili se njezino postojanje dovodi u pitanje, onda je to ustvari neznanje ili svjesno neprihvatanje suverene države. Ako je riječ o svjesnom negiranju bosanske države-nacije onda je stvar sasvim jasna i to je scenarij hegemonijskog neprihvatanja postojanja Bosne. U osnovi nametnutog spora oko bosanstva, dakle, radi se o neprihvatanju i nepriznavanju bosanskohercegovačke države ili suverene države Bosne i Hercegovine. Osim toga, ako u modernom, zapadno-demokratskom svijetu kojem težimo tako što želimo postati članicom Evropske unije i NATO saveza, u svim zemljama građani jesu nositelji suvereniteta, što je trajna i nezaobilazna vrijednost, da li onda to u pitanju bosanske nacije neko želi preokrenuti u narativ da su etničke grupe (narodi) nositelji suvereniteta, što bi za postojanje države Bosne i Hercegovine bilo jako opasno.

Ideja građanskog društva

Primjetljivo je sljedeće stanje. S jedne strane papagajski se ponavlja da je Bosna i Hercegovina "država tri naroda" što naravno ostavlja prostor za manipulacije u kojima se prepoznaje skrivena agenda za etnoteritorijalizacijom i etničkim odjeljivanjem nakon svih ratnih zločina, strahota i progona stanovništva. Spram ove pozicije suvereno stoji ideja građanskog društva i države koja jasno kaže – **Bosna je država njezinih građana.**

Postoje, s druge strane, glasnici etno-religijske koncepcije "nacije" za koje je "nacija" proširena biološka (krvna) zajednica, srodička grupa, naraslo homogeno pleme, koji slijede etnički fundamentalizam i pritom izgravaju "internacionalce", socijaldemokrate, revolucionare, postkomuniste, "socijalističke sovjete", kritičare nacionalizma (a skriveni su nacijski redikuli), evropsku avantgardu i slične obmanjujuće forme. Oni, pored toga što ne znaju, izdaju se za nešto što nisu!

Naravno, može se govoriti i o trećoj liniji papagajštine koja pod nacijom podrazumijeva religijsku grupu i iz religijske diferencije apriori određuje naciju. Iz religijskih zajednica su razvijeni narodni identiteti i oni su postali gotovo "sveti" i nadnaravni. Na ovim prostorima taj proces teče od 19. stoljeća uz pomoć religijskih institucija i "epsko-tribalističkih" historičara. Prevaranti etnopolitike i etnokratije, koji vrlo moćno profitiraju na etnicizmu, pronose glasnu da neko želi da poništi ove narodne identitete i prisili ih da prihvate neki drugi identitet. To jednostavno nije tačno, jer više-slojnost svačijeg identiteta ima dio u kojem nacija obuhvata sve građane svoje zemlje, a koji onda u okviru svojih temeljnih slo-

boda, kao slobodni građani imaju mogućnost da formiraju, koriguju ili zadrže bilo koji drugi sloj svoga identiteta, bio on religijski, jezički ili kulturno-ekspertiški što im niko ne može uzeti!

Najpodlijela obmana etnicizma je ona koja zastrašuje građane lažnom tvrdnjom da bosanstvo hoće da poništi bošnjaštvo, srpsvo i hrvatstvo. Ali, to nije smisao bosanstva kao nacionalne ideje. Bosanstvo ne želi poništiti ili obezvrijediti narodne / etničke identitete pojedinaca i grupa, jer bosanstvo nije narodnjačka ili etnička ideologija (četvrta etnička grupa). Ne, nikako! Bosanstvo je naš građanski odnos prema svojoj vlastitoj državi i poštivanje ljudske pravne u njoj i građenje njenog institucionalnog sadržaja. Bosanstvo ne traži od građanina da se odriče svojih kulturno-psiholoških određenja i identiteta u kojima su situirani.

Svi oni – i bošnjački i srpski i hrvatski etno-eksperti – namjerno negiraju distinkciju između naroda i nacije kao različitih oblika društvenosti. U tome je sadržana njihova devijantna forma svijesti.

Ali – već postoji bosanskohercegovačka nacija i ona se ne treba nikome dokazivati! Postojanje države Bosne i Hercegovine u svjetskom poretku Ujedinjenih nacija jasno ukazuje na postojanje bosanskohercegovačke nacije. To ideja bosanstva naglašava i čuva.

Na temeljima postojanja bosanske nacije

Neko bi htio da se mi svedemo na puke Bošnjake, Hrvate, Srbe ili neku drugu narodnu/etničku grupu i tako ostanemo zaledeni u svojoj getoiziranoj identitetnoj strukturi koja ne priznaje državu Bosnu i Hercegovinu kao suverenu i nezavisnu naciju. Zatvoreno društvo u etničko-religijskim dogmama predstavlja vrhunac zapuštenosti, anakronizma, ahistorijskog svjetonazora, tribalizma, etnocentrizma i religijskog fundamentalizma. To je ono na čemu se održava razorna antibosanska politika. Nasuprot toga mora biti jasna i vidljiva bosanska politika (ne pro-bosanska, već bosanska), temeljena na postojanju bosanske nacije koja želi članstvo u Evropskoj uniji i NATO savezu.

Na kraju, Bosanac sam po nacionalnosti ili državi-naciji Bosni i Hercegovini, a Bošnjak, Hrvat, Srbin, Crnogorac, Jevrej, Rom, Albanac (i tako redom za svih 20-tak etničkih zajednica) jesam po etnicitetu, etničkoj pripadnosti ili skupu karakteristika koje se povjesno vežu za etničku grupu ljudi u kojoj sam rođen. Ko bi zbog ovoga trebao biti zbumen? Ili – kome ovo može biti nejasno?"

Bosanac dakle nije samo odredba nacije već nešto što nas spaja i uvažava razlike među ljudima, relaksira njihove odnose i proces bitisanja uz puno uvažavanje pripadnosti etnicitetima! Bosanska nacija jača našu državotvornu svijest, čini nas jačima da uočimo štetnost podjela na "mi" i "vi" te stvara povoljne makroekonomiske premise za razvoj i progres!

Sa strane etnopolitike nameće nam se notorna prevara da je Bosna i Hercegovina državna zajednica tri nacije ili unija tri etničke teritorije, da je to nemoguća i podijeljena država. Bijede od nikakvih ljudi drže narode u ropstvu zbog svog neznanja i šovinizma ali moraju znati; neće dugo jer će im Bosna i Bosanac dohakati!

Raznovrstan i zanimljiv program Vezenog mosta 2023.

Pjesme uz žubor Vrbasa

Sažet pregled događanja, za Redakciju magazina
"Šeher Banjaluka" priredio Organizacioni odbor
MCIP "Vezeni most 2023".

Petak, 14. jula: Održana je jedna od manifestacija ovogodišnjeg "Vezenog mosta",

Bacanjem Cvijeća u Vrbas, uz poruke "Ne ponovilo se" i "Gradimo mir zajedno". Nakon pozdravne riječi Elmira Mujčića, nastupio je hor "Safikada", a svoje stihove su kazivali: Mersad Rajić, Beisa Romanić i Uglješa Kesić, dok je pjesme Mustafe Bajagilovića čitao Slobodan Marić. Iz brojnih ruku na kraju su u plahoviti Vrbas poletjeli cvjetovi sjećanja, za sve civilne žrtve rata.

Tradicionalno bacanje cvijeća

Banjaluka je ovog jula bila u znaku jubilarnog, dvadesetog, susreta "Vezeni most", koji je, i u izuzetno nepovoljnim vremenskim okolnostima, prije svega velikih vrućina, imala svoje posjetioce i svoje draži druženja. Počelo je na obalama Vrbasa, u Gornjem Šeheru, sjećanjem na civilne žrtve rata, a zatim druženjima u ambijentu bosanskih kuća i avlija, da bi se nastavilo koncertom, promocijama novih knjiga, tradicionalnim književnim programom u bašti kuće pjesnikinje Nasihe Kapidžić Hadžić, izložbama rukotvorina, sevdahom, te sjećanjima na one koji su dali veliki doprinos ovim susretima, a koji nažlost nisu vase među nama, ali ostalo je njihovo djelo.

Uglješa Kesić

Ante Miketa

Subota 15. juli: U avliji porodice Nurkić, u Gornjem Šeheru, družili smo se uz program koji je vodio Elmir Mujčić. Sadik Beglerović-Burek ispričao nam je priču o postanku Šehera, a Faruk Nurkić, iz domaćinske porodice, govorio je o toj bosanskoj kući, njenom nastanku i namjeni, kao i o porodici koja je tu decenijama. Zatim je tekst Admira ef. Blitovića o liku i djelu banjalučkog muftije Mustafe ef. Nurkića vrlo emotivno pročitala njegova unuka Emin Nurkić. Zvuci saza Asima Hodžića, glasovi hora "Safikada" te gitara i pjevanje Muniba Bajrića-Cute uljepšali su i upotpunili ovo nezabovljivo druženje. Te večeri bila je upriličena i izložba fotografija tematski vezana za likove i porodice iz Gornjeg Šehera. Izložbu je pripremio Slobodan Rašić Bobara.

Faruk Nurkić

Sadik Beglerović

Izložba Stara Bosna

Amna Sofić

Nedjelja, 16. juli: Ponovo susret u Gornjem šeheru, u ambijentu stare bosanske kuće i avlige porodice Šabanović - Šeranić. Kroz program su nas vodili Elmir Mujčić i Slobodan Marić. Kao gost večeri s nama je bila i Amna Sofić, predsjednica Galerije "Preporod" iz Zenice. Predstavila nam je izložbu "Stara Bosna". Dr Salih Karabegović je zatim objasnio ljekovitost termalnih voda Gornjeg Šehera, a svoje radove, kao i samu izradu, prezentovale su članice udruženja "Banjalučka kera". Uz muziku i pjesmu družili smo se duboko u noć a to su nam omogućili uvaženi gost sazlijia Šukrija Trako i članice hora "Safikada". Nije izostalo ni osvježenje, te slatke i slane bosanske delicije, uz kafu "Vispak" iz Visokog.

Keranje je još uvijek zaštitni znak Šeherčanki

Lijepo druženje

Otvaranje izuzetno interesantne izložbe

Izložba je bila dobro posjećena

Četvrtak, 20. juli: U malom izložbenom salonu KC „Banski dvor“ upriličeno je otvaranje izložbe originalnih i obrađenih fotografija iz prošlosti našeg Grada. Pod simboličnim nazivom „Ništa kontra Banjaluke“, prikazani su prizori iz prethodnih života u načem gradu, sa poređenjima stanja objekata „nekad i sad“. Izložba je naknadno dopunjena postavkom „Rock BL Roll“.

Zvanično otvaranje jubilarne 20. manifestacije „Vezeni most“. Prisutne su pozdravili predsjednik Organizacionog odbora Slobodan Marić i predsjednik Saveza Banjalučana u Švedskoj Mirsad Filipović. Nakon toga održan je koncert Muhameda Brace Skopljaka sa gostima, voditeljkom Jadrankom Mudrenović, glumcem Muhamedom Bahonjićem Bahom, divnim glasom Ivanke Janjanin i stihovima Ismeta Bekrića.

Ismet, Braco i Ivanka su priredili nezaboravan koncert

Slobodan Marić

Mirsad Filipović

Ivana Janjanin

Muhamed Bahonjić

Petak, 21. juli: Tradicionalno književno veče u vijećnici Banskog dvora, "Sa piscima i knjigama", na kojem je predstavljen i gost izdavač – "Lijepa riječ" iz Tuzle, sa svojim novim izdanjima, čiji su autori: Valerija Skrinjar Tvrz, kojoj je priređen i omaž, Enisa Osmančević Čurić, Šimo Ešić, Muhibin Šarić i Ismet Bekrić. Krug banjalučkih novih naslova otvoren je izabranim djelima Ranka Pavlovića, o kojem je govorila Radmila Karlaš, te zatim predstavila i svoj roman "Oj drugovi je l' vam žao", a zatim je moderator večeri Ismet Bekrić predstavio knjige Kemala Handana ("Brod kapetana Adriana"), Džabira Maglajlića ("Kistom i perom – moja i naša Banjaluka"), Antuna Džaje ("Iz lovačkog dnevnika"), Aleksandra Šimunovića ("Skijaši Starčevice") i Beise Romanić ("Iza duge"). Svoje pjesme kazivali su i Zejćir Hasić, Ugleša Kesić i Edin Mulabdić. Kruna književne večeri bila je svečana dodjela ovogodišnje nagrade za domete u književnosti za djecu "Nasiha Kapidžić Hadžić – Vezeni most", koja je pripala tuzlanskom pjesniku, pripovjedaču i kritičaru Zejćiru Hasiću.

Tradicionalno književno veče

Subota, 22. juli: Bašta i avlja bosanske kuće, u kojoj je rođena pjesnikinja Nasiha Kapidžić Hadžić, ponovo su bile središte poezije, u čiji nas je svijet prvo uvela Nasihina sestra likovna umjetnica i pedagoginja Beba Kapidžić, a zatim dječja lutkarska grupa "Roda" glumice Nevenke Nene Rodić, koja je dočarala svu ljepotu i lepršavost poezije Nasihe Kapidžić Hadžić, da bi onda svoje stihove i poetsku prozu kazivali: Muhibin Šarić, Kemal Handan, Beisa Romanić, Edin Mulabdić i Ugleša Kesić. Kroz ovaj poetski program vodio nas je pjesnik Ismet Bekrić, koji je osim svojih stihova ljubiteljima lijepo riječi poklonio i nove pjesme Ranka Pavlovića i Šime Ešića.

Doajen Vezenog Mosta: Ismet Bekrić

Beisa Romanić

Nedjelja 30. juli: Banski dvor je bio u znaku rukotvorina, u čijem je holu održana prezentacija banjalučke kere. Bilo je izloženo mnogo ručnih umjeća naših umjetnica banjalučke kere. Izložbu je otvorio Elmir Mujčić, a o keru je govorila Ajša Babačić. Kao i dosad, tako je i ove godine održano veče sevdaha. I, kako dolikuje jubilarnoj godini, bio je to koncert naše sugrađanka Svetlane Cece Vidović i njenih gostiju, među kojima su bile i Maja Tatić, Borka Rudić, Atifa Duna -Kika i dr. Cijela dvorana bila je ispunjena sevdahom. Ovo završno veče vodili su Elmir Mujčić i Slobodan Marić, i tom prilikom dodijelili banjalučku keru Atifi Duna - Kika i Misadu Filipoviću, za dugogodišnju nesrebičnu saradnju. Podijeljene su i zahvalnice Borki Tadić, Radmili Karlaš, Esad Hajderpašiću, Ivanki Janjanin, Ismetu Bekriću, Muhamedu Tufekčiću-Tufi, Eminu Nurkiću i Asimu Šabnoviću.

Ostali dogadjaji: Bilo je još dosta druženja, evociranja sjećanja, poezije, lutkarstva, sporta. Spomenimo ih, da bi se dobila cijelovita slika ovogodišnjeg "Vezenog mosta": poetski program kao spomen na Safikadu, u kojem je uz pjesnike nastupio i hor "Safikada", lutkarska predstava u parku "Petar Kočić", koju je djeci poklonila dramska grupa "Roda", omaž istaknutim Banjalučanima koji su preminuli između dva susreta – Hazimu Bati Maglajliću, Muhamedu Ibrahimbegoviću Paladi, Miši Vidoviću, Muhamedu Kulenoviću i Fuadu Turaliću, te turnir u malom fudbalu za mlade i druženj sa veteranim Fudbalskog kluba "Na- prijed".

Naravno, ne zaboravimo ni ona svakodnevna druženja uz Vrbas, na Slapu i kod "Alibabe", pred "Palasom" i "Manjom", i na obalama Vrbasa, od Kastela, Abacije, Studenca, do Sitara i Limana. I sjećanja su dio našeg "Vezenog mosta".

Svetlana Vidović

Maja Tatić

Sevdalinka uvijek privuće brojnu publiku

Hor Safikada

Omaži Bati i Paladi

Stadion Naprijeda ugostio najmlađe fudbalere

Polaganje cvijeća na Safikadin grob

Djevojke iz dramske grupe Roda

Dodjela medalja nakon završenog turnira

Prekrasna predstava u gradskom parku

Vrijedni organizatori: Rasim i Zlatan

Piše: Ismet Bekrić

»Pritislo sjeverno nebo, / vjetar pahulje vije, / u meni ipak sunce
- / dom me daleki grijе...«

Ovi stihovi, iz pjesme Ismeta Bekrića, nastali još na početku ovog stoljeća, nakon druženja s Banjalučanima u Švedskoj, koji su osjećali sve veću čežnju za rodnim krajem, za žuborima Vrbasa. I bilo je to jedno od sjemena iz kojih su nicali budući ljetni susreti u Banjaluci, kao vez prijateljstva, ljubavi i mira.

Tako se, nakon dana dijaspore u Banjaluci, vinuo **Vezeni most**, koji nas je pozivao u zavičaj, u ljeta dragih viđenja i druženja. Tako je i naš, sada daleki dom, postajao iz ljeta u ljeto, sve bliži, i sve više nas je grijao svojom neuništivom toplinom. I stihovi jedne pjesme naše pletisanke Nasihe Kapidžić Hadžić postajali su čudesni lukovi mosta koji su iz svih krajeva svijeta vodili u naš grad, da mu poruče, da »samo za ljubav rođeni smo«.

I ovi stihovi, kazivani na svečanom otvorenju ovogodišnjeg, jubilarnog, dvadesetog, »Vezenog mosta«, još jednom su naglasili našu stalnu želju – ma gdje bili, rasuti svijetom ili u svome kraju, **mi smo uvijek dio svoga grada**, njegove prošlosti i sadašnjosti, s punim pravom da u zajedništvu i povjerenju sudjelujemo i u stvaranju njegove budućnosti.

A stihovi uvijek traže i note, da se tako spletu u najljepša, najdubla osjećanja i nadahnuća. Tako su se i na **svečanom koncertu**, kojim je otvoren ovaj jubilarni susret, u velikoj Sali Banskog dvora, 20. jula 2023. godine, jubilarnom, dvadesetom susretu ponovo spleti riječi i note – stihovi, koje je govorio glumac Muhamed Bahonić, i note koje su oživjeli Muhamed Braco Skopljak, Ivanka Janjanin, Ljiljana Vujatović i Ismet Efendić, te kao voditelj Jadranka Mudrenović.

Posebnu draž cijeloj večeri dala je **izložba fotosa grada Banjaluke iz starih albuma**, prikazane na »neki drugi način, autora Ranka Buića i Slobodana Rašića Bobare, te izložene nove knjige izdavačke kuće »Lijepa riječ« iz Tuzle i pogled na izbor izdanja »Banjalučkih žubora«, koji s nama »žubore već 25 godina«. Tako su nam pjesme, knjige, skladbe, slike i fotografije ponovo udahnjivale snagu, da građimo samo mostove ljubavi, dobrote i prijateljstva. To je poruka i

ovog već tradicionalnog koncerta, izložbi banjalučke kere i zmijanjskog veza, promocija novih knjiga i druženja s knjigama i piscima u vijećnici Banskog dvora, **pjesničkom vrtu Nasihe Kapidžić Hadžić** i kraj **Safikadinog spomen obilježa**,

I neka nam je daleki dom sve bliži, i neka nas sviju sve više grijе druželjubljem.

Uz stihove Ismeta Bekrića – »Dom me daleki grijе« i Ranka Pavlovića – »Nasihin most«, te uz sažet pregled ovoljetnih događanja, prisjetimo se tih dana koji traju, spominjimo i sačuvajmo i ono što je svako od nas doživio i osjetio. Jer i mi smo dio tog veza, tog mosta koji nas spaja i koji nas vraća u zavičaj.

DOM ME DALEKI GRIJE

Ismet Bekrić

*Pritislo sjeverno nebo,
vjetar pahulje vije,
u meni ipak sunce –
dom me daleki grijе.*

*I vidim, kao na dlanu,
baštu nam grli rijeka,
a klupa ispred kuće
samuje i na nas čeka.*

*Uz kuću puže bršljan,
viri kroz tamna stakla,
dugo ga, oh, dugo nije
dječija ruka takla.*

*Mršti sjeverac lica,
a moje – još se smije,
list me bršljanov taknu,
dom me daleki grijе.*

Pozdrav svijetu sa Vezenog mosta

Tamo gdje se ogleda u bistrini svod i gdje je odavno Kapidžića brod,
gdje se jedna bašća uz Vrbas privija, žuborom se javlja - poezija...

E, baš kraj tog Broda, u toj bašći, u svjetlu i sjeni bosanske kuće – već punih dvadeset godina svakog ljeta zaživi pjesnička riječ. Rađana iz cvjetova, iz ruža koje je u svojim pjesmama njihala i umivala jedna pjesnikinja, tu rođena, tu odrasla, tu zapjesmila – Nasihina Kapidžić Hadžić. Njoj u čast, gradu na ponos, u plemenitoj želji da lijepa riječ uvijek nadviši onu zlu, da ljubav uvijek bude jača od mržnje, da nas združuju i povezuju mostovi, ovdje su se uzdignuli i čudesni lukovi poetskog mosta, Vezenog mosta, da ne bude više prognanih i zaboravljenih, jer je, kao što negde na početku ovih susreta, napisala Enisa Osmančević Čurić, »potrebno da se ljubimo, u svemiru da se ne izgubimo«.

Stihovi beskrajne zavičajne pjesme

I tako, svakog jula, pa i ovog, jubilarnog, još jedno pjesničko druženje u bašći i avlji bosanske kuće u Stupnici, u kojoj je rođena pjesnikinja Nasihina Kapidžić Hadžić prije 92 godine. Ni nagla ljetna kiša, koja dođe iznenada nakon vrućina, nije mogla sprječiti one koji iz svjetskih prognaničkih daljina u svoj grad dolaze ljeti, baš i zbog »Vezenog mosta« i susreta sa dragim licima. Nasihina sestra Beba poziva sa prozora sve koji su već došli, da uđu u kuću, uz prave basamake što na sprat vode iz bašće prema rijeci. Dočekale su nas lijepo uređene sobe, među kojima je i ona najveća, Nasihina, koja knjigama, slikama i obilnom građom svjedoči o godinama koje je ovdje provela jedna djevojčica i zatim jedna profesorica književnosti i maternjeg jezika, djevojčica koja je tu u svoje misli i riječi već posadila sjeme poezije, i profesorica u banjalučkoj Gimnaziji, koja je već objavila prvu knjigu pjesama za djecu, »Maskenbal u šumi«, da bi, odlaskom u Sarajevo, na poslove urednika dječjeg i školskog programa Radio- Sarajeva, a zatim i urednika u izdavačkoj kući »Veselin Masleša«, i novim knjigama uspješno ulazila u svijet literature za djecu.

Sabiha Beba Kapidžić pokazuje nam i obilje mapa i koverata u kojima je bogata građa o Nasihinom književnom i njenom likovnom i pedagoškom radu, te o porodici koja se dometima svojih tvoraca zaista ima čime dičiti.

U Nasihinoj spomen-sobi listamo knjige i neke rukopise i pisma, neki sjede na udobnim sečijama i časkaju, i spremamo se da u tom prostoru nekako održimo i planirani susret, a kiša se ipak smilovala, i vjetar je utihnuo, pa smo se mogli ponovo spustiti u dvorište i vrt, da svi budemo stihovi jedne beskrajne zavičajne, vrbaske pjesme.

»Kada nam dođeš u grad od lišća...«

To pjesničko predvečerje započelo je upravo sa Nasihinim pjesmama, koje su oživjela djeca iz dramske grupe »Roda«, poznate banjalučke lutkarske animatorke Nevenke Nene Rodić. Zažuborili su poznati stihovi, urezani i na spomen-ploču postavljenu na zidu kuće 4. decembra 2003. godine:

»Kada nam dođeš u grad od lišća,
da budeš najdraži gost,
preći ćeš i ti korakom lakim
vezeni vitki most.«

Preko tog mosta ovog puta došli su pjesnici – Muhibdin Šarić, Radmila Karlaš, Kemal Handan, Uglješa Kesić, Beisa Romanić, Edin Mulabdić, Mersad Rajić, prešli su i stihovi Ranka Pavlovića, Ranka Risojevića, Šime Ešića, koje sam govorio, kao njihove pozdrave. Izuzetnu novu pjesmu Ranka Pavlovića »Nasihin most« možete pročitati u ovom broju našeg magazina, a drugi Ranko, Risojević, posao nam je pjesničku poruku:

»Stigao sam sa Mjeseca,
da vidim šta rade djeca...«

Svijet je tužan, stalno jeca,
možda će ga spasiti djeca.«

I Šimo Ešić je, kao i uvijek, na strani djece i djetinjstva, pa im je ponovo poručio:

»...Nemojte biti tužni,
drugari, ni ja neću,
u ovom velikom svijetu
svako će naći sreću.«

Ima, sigurno, negdje,
i mala sreća neka,
koja ničija nije –
već samo na vas čeka.«

Vezeni pozdravi

I u tom, malom, ali velikom, svijetu, koji se tog julskog dana već polako prelijevao u veče, poželjeli smo da baš iz tog kutka kraj Vrbasa, koji želi biti što bolji i ljepši dio svijeta, baš tom velikom svijetu pošaljemo naše pozdrave i poruke.

Imao sam u ruci svoje novo lektirsko izdanje izbora iz poezije »Jesen u gradu«, i baš mi se otvorila stranica s pjesmom »Zdravo, svijete«, u kojoj pozdravljam/o polje, svaki cvijet, ptice u letu, rijeku, svaki slap, pa i kišu, i svaku njenu kap, i svaki list, i zemlju, i život čist. Ja sam govorio tu pjesmu, stih po stih, a onda smo je svi zajedno ponavljali.

Došli smo tako i do refrena, kojim završavamo i ovaj zapis sa Vezenog mosta, koji objavljujemo, da ga možete i vi pročitati i utkati u zajednički pozdrav svijetu. Sa Vezenog mosta. Sa obala Vrbasa. Iz evropske, svjetske Banjaluke. Iz jedne posebne bašće, bašće poezije, dobre i ljubavi.

Zdravo, sunce,
nebo plavo,
zdravo, zemljo,
zdravo, zdravo!

Zdravo cvijete,
rosna travo,
zdravo, svijete,

Ranko Pavlović
NASIHIN MOST

Kraj Vrbasa, ispotiha,
jedan leptir i Nasihina
srcem grade most ljubavi,
da ljepotom život slavi.

Topla riječ, stih do stiha,
uz osmijeh, ispotiha,
pjesmu vezu, rime njene
dušu da nam oplemene.

Svaka strofa – grumen zlata,
za zagrljav zalet hvata,
pjesma koja most podiže,
voljenima da smo bliže.

Most vezeni dušom spaja,
od Vrbasa do beskraja,
one koji žele bolje
svim ljudima dobre volje.

Teče Vrbas žuboravi,
u njemu se nebo plavi.
Iz žubora, poizdalje,
Nasihina nam pjesmu šalje.

NE UBIJA ZEMLJOTRES, UBIJAJU GRAĐEVINE

Text i design:
REUF JAKUPOVIĆ
ecko@graposi.se

Ne može naša planeta Zemlja bez katastrofa, posebno zemljotresa. I to onih razornih, koji odnose na hiljade i hiljade života. Samo što se zaliće rane od jednog takvog zemljotresa, gruhne drugi.

Eto, od onog zemljotresa početkom februara ove godine, koji je pogodio Tursku (oko 60.000 poginulih) i Siriju (oko 6.000 poginulih), prošlo je malo više od pola godine, a jedan novi, opet razoran, uzeo je svoj danak. Ovog puta stradao je Maroko. U zemljotresu koji je početkom septembra pogodio ovu četrdesetmilionsku zemlju poginulo je oko 3.000 ljudi.

A zašto nam se to dešava, zašto nas pogađaju ti razorni zemljotresi - one manje razorne da i ne brojimo? Vanjski sloj naše planete sastoji se od više velikih segmenata, tektonskih ploča. One ne miruju, nego se pomiču: jedne prema drugima, jedne od drugih i jedne pored drugih. Kada se ploče prilikom tog pomicanja sudare ili zaglave, stvara se pritisak koji se oslobađa u vidu zemljotresa. Zemljotresi se, osim na mjestima dodirivanja, povremeno dogadjaju i unutar samih tektonskih ploča.

Ironično je da bi, kada ne bi bilo zemljotresa, Zemlja bila mrtva, na njoj se ne bi moglo živjeti. Naime, pomicanje tektonskih ploča izaziva užareno Zemljino jezgro. A kada ovog jezgra ne bi bilo (kada

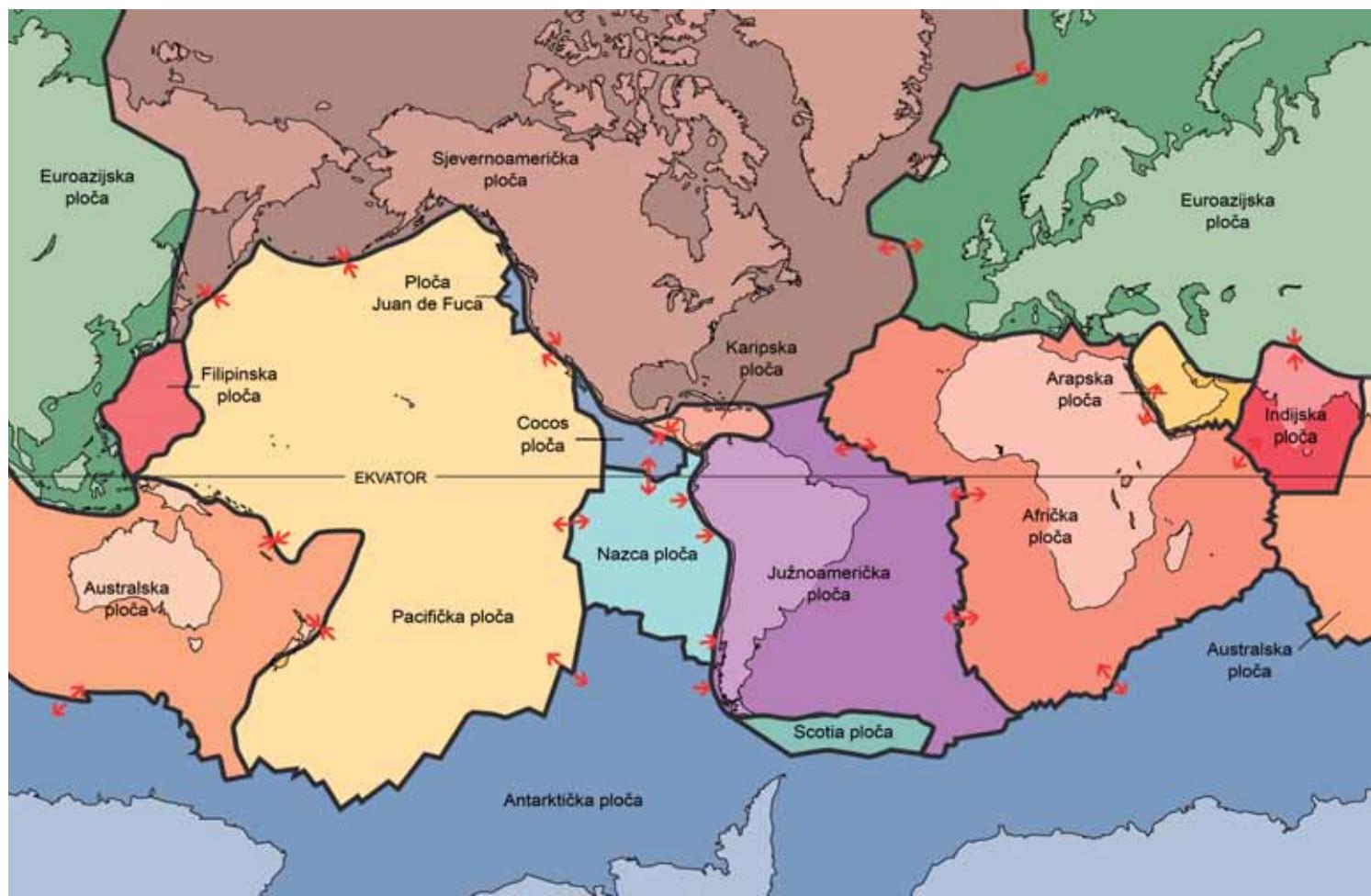
bi se ono ohladilo), Zemlja tada ne bi imala magnetno polje, koje čuva atmosferu od zračenja iz svemira. Tako ispada da su zemljotresi cijena koju čovječanstvo plaća prirodi, koja joj za uzvrat daje uslove za postojanje života na Zemlji.

Jačina zemljotresa izražava se u stepenima po Rihterovoj skali, koja mjeri količinu energije koja se oslobađa u hipicentru zemljotresa tj. na mjestu u zemljinoj kori na kojem nastaje zemljotres. Za razliku od hipicentra je epicentar, a to je mjesto na površini Zemlje iznad hipicentra. Kako se zemljotresna energija oslobađa u seizmičkim talasima, oni se, dakle, najjače osjećaju u epicentru, a slabe kako se udaljavaju od njega. Iako Rihterova skala nema gornju granicu, do sada najjači zemljotresi bili su oko 9,5 stepeni po Rihterovoj skali. Najjači zemljotres u svijetu dogodio se 22. maja 1960. godine u Čileu i bio je jačine 9,5 stepeni po Rihterovoj skali.

I naš grad Banja Luka pogodjena je razornim zemljotresom 27. oktobra 1969. godine. Jačina zemljotresa bila je 6,4 stepena po Rihterovoj skali.

Pored Rihterove postoji i Merkalijeva skala, koja mjeri intensitet zemljotresa na osnovu poslijedica koje ostavlja na ljude, građevine i prirodu. Ova skala ima dvanaest stepeni, pri čemu dvanaesti stepen znači da je došlo do potpunog uništenja.

Potresi se ne mogu predvidjeti, bez obzira na dostignuća u seismologiji (grana geofizike koja se bavi zemljotresima), a smatra se da se to neće moći ni u budućnosti. Ono što se može utvrditi su područja u kojima se zemljotresi mogu dogoditi te njihova jačina. To naravno, daje mogućnost da se seizmološki rezultati implementiraju u građevinske propise, što omogućuje inžinjerima da u projektovanje građevina uključe i seizmičku sigurnost. Seizmolazi znaju da ljude ne ubija zemljotres. Njih ubijaju građevine... one nepropisno izgrađene.

GRANICE PLOČA

divergentne – akrecijske
(širenje oceanskog dna)

konvergentne – konzumacijske
(nestajanje ploča)

transformne – lateralno ili horizontalno
(smicanje dviju ploča)

Ilustracija: Goran Muhališić

GLADUJ, GLADUJ, GLADUJ ME

Piše: Radmila Karlaš

Sve će to narod pozlatiti, napisao je Laza Lazarević. Za sve iščasene, ranjene, osakačene, s psihičkim problemima, zaboravljene, iskorištene, za sve sjebane. Za svo meso koje se stavlja na pladanj otadžbine. I to je ta priča. U slavu otadžbine, koja, kad se barut slegne, kao skup raznovrsnih individua stješnjenih u čopor, danfa, pogotovo nakon rata kao što je bio posljednji. Rata koji je bio čista trgovina, od naoružanja, preko narkotika, do bijelog roblja. Između se može staviti još mnogo toga. Ideološki obrasci da nas ili njih mrze oni/ovi preko plota, nakaradna ideologija krvi i tla. Nema plota ovdje koji ne presijeca kroz tuđu baštu. Ali, politiku su kreirali nenormalni.

Svakako, između mirnodopskog enormnog bogaćenja u preraspodjeli gdje preraspodjeljuju malobrojni na štetu mnogobrojnih koji nisu potpuno ludi i potpuno mrtvi, ali su na dobrom putu da budu ili jedno ili drugo, i bogaćenja u ratu - gotovo da i nema razlike. Samo što se u ratu brže postajalo mrtav.

Zbog bogaćenja se mogu desiti referendumi, mogu se upućivati apeli, ministri će kričati kako нико ne treba da daje pare za priliku da narod kaže istorijsko NE sudovima, jer čopor osjeća patriotsku dužnost. Novinski stupci su puni kitnjastih krilatica iz četvrtog C o tome da je došlo vrijeme da se narod RS izbori za istinu.

Između velikih (ne)djela, nalaze se pojedinačne sudbine teške kao olovlo. Kada neko izgubi tri sina, svaka priča se završava. Koga je briga. Zapravo jest, ako može da posluži za bogaćenje. A može.

Nema tome predugo, a da se ne bi zapamtilo, kako je jedan od ondašnjih ministara (i sad je, samo nečeg drugog) obišao ženu nadomak Balkane, tačnije, majku, koja je u proteklom ratu izgubila tri sina. Tom prilikom, ministar je apelovao na pravosuđe BiH da se zločinci koji su dejstvovali na području Mrkonjić Grada, konkretnije pripadnici Oružanih snaga Hrvatske i HVO procesuiraju. Majka, koju je dični i vječni ministar obišao, imala je nedavno nekoliko teških operacija, ali joj tada ministar nije upriličio posjetu u bolnici. Nije bio vakat. Posjeta je pala baš u vrijeme kada je trebalo da se pokaže i dokaže da pravosudne institucije BiH ne rade svoj posao. Majka je u međuvremenu umrla, ali to su svi redom zaboravili. Dakle, narečeni ministar, ministar rada i boračko-invalidske zaštite, dakle ministarstva pod nazivom *Sve će to narod pozlatiti*, apelovao je na pravosudne institucije BiH, jer je, kako je naglasio, predmet zločina nad srpskim civilima i vojskom u Mrkonjić Gradu obrađen i odavno je otišao pred nadležne u Sarajevo, a

da niko ništa nije učinio. Istrgnuto iz konteksta, potenciranje slučaja bilo bi za svaku pohvalu. Ali, kontekst bode oči. Onaj u kome se vidi koliko vlast vodi računa da narod sve pozlati porodicama poginulih, kao i invalidnim nakon rata. Istine radi, javnost je jednom mogla da pogleda "podle" nakane šačice ratnih invalida, koji su se u invalidskim kolicama otisnuli do tornja, iz čiste pakosti. Unatoč svojim "beskrupuloznim" nakanama, s ratnim trofejima u vidu invalidskih pomagala, invalidi nisu ipak računali na toliku uviđavnost vječnog Vrača, koji će ih, bar su tako prenijeli neki mediji, ubijediti da ima i težih stepena invalidnosti, te boljih invalidskih pomagala od onih kojima se oni služe. Tako je vrač postidio invalide koji nisu dovoljni invalidi, te osjetljiv kakvim ga je bog dao i na obraćanje zidovima njegovih dveri, uz pomoć više hiljada policajaca otprišao uboge sa svog druma. Preživjeli posmatrači će poslije pričati da se lako moglo desiti da i oni koji nisu bili invalidi časkom to postanu.

A sad, bez konteksta, što je mnogo bliže i pitkije gradivo za proječnog stanovnika Manjeg, sudovi ne rade svoj posao, a ako i rade, to je na štetu Srba. Svi Srba, i onih koji nisu ni luk jeli, ni luk mirisali kada su ratni zločini, odnosno pljačke i sve druge mahinacije njihovih sunarodnjaka u pitanju. I onih koji žive u skladu sa realizacijom srpskog nacionalnog interesa koji glasi da je dobar Srbin jednako gladan i opljačkan Srbin.

Dakle, sve zbog ovog gore navedenog srpskog nacionalnog interesa, ako ne rade svoj posao, a ne rade, na djelu je još jedan dokaz da su pravosudne institucije BiH izlišne i da sultan MI ili tačnije JA, pa Ja, ima pravo da traži njihovo ignorisanje od strane RS. Pogotovo što ovakvi sudovi znaju da postanu efikasni baš kad ne treba. Šta kad bi on lično postao presedan?! Onda nužno slijedi i da je u pravu što je zakazao zasjedanje skupštine sve u cilju određivanja prema sudovima u Većem. I bi tako, čim sultan okom, veziri skokom! Tako su poslanici, izabrani i probrani, u prilično nebuloznim stanjima, poput ministra Tegle, Tregera ili Lije, sve taj ima u prezimenu, kazali kako niko ne treba da brine o parama za održavanje referendumu, jer će siromašan narod to učiniti iz patriotskih razloga. Što je najgore, realna je bojazan i da hoće! Narod će dozvoliti da Vlada finansira održavanje referendumu haraćem prikupljenim preko njegovih leđa, kako bi nakon referendumu, ako u međuvremenu ne dode šumar i pošalje sve u p.m., dao legitimno pravo sultanu Ja, pa Ja i njegovim vezirima da i dalje zahtijevaju svoj harač. Čoban tjera ovčice! U pomrčini ovakvih dešavanja, osokoljeni vijestima s terena da ih raja jednako ljubi, poslanici, lojalni sultanu, čili i veseli, da su bogati podrazumijeva se, u skupštinskim pauzama gudili svoju himnu *Rodi me majko platežnog i sretnog*, dok su prebrojavali svoje dnevnice, poslaničke plate i triста drugih čuda.

Uzgred, nakon pomenutog skupštinskog talambasanja, ovdašnji mediji nužno ne obavještavaju, što je normalno, o tome kako se izvan avlje implicira najava istorijskog NE referendumom. Oglasila se i Amerika Čemerika. Doduše preko svoje ambasade u BiH, ali ipak nedvosmisleno jasno. To su Amerikanci-Čemerikanci, isti oni koji časkom malo vole Sadama, pa ga ne vole, pa tapšu po ruci vožda Slobu, pa ga zbace sa svog samara, pa igraju kolo sa Gadašjem, dok ovaj ne ispadne iz kola, jer, zaključuju ovi, pravi pogrešne korake. Čepa ih. Ako neko misli da sultan ima neke veze s navedenim, svaka sličnost je slučajna, a pomenuti fragmenti su samo plod mašte u njegovoj glavi.

Ako niko pak ne obavještava šta kaže vrli kobni svijet o skupštinskom tamburanju i najavama referendumu „Svi smo mi od Ja, pa Ja rebra stvoreni“, a sve s muzičkom podlogom čuvene pjesme

Money, Money, Money u izvedbi Jandrinog jata, uvijek ostaju ovdašnji mediji, svrstani i ovapločeni od para kmetova, da ukažu da je neupitno kako će narodi u RS napokon moći da kažu istorijsko DA na referendumu. Zapravo, kazaće NE sudovima, a DA neovisnosti Manjeg od svake pameti. A sud se bogami uzjogunio u novije vrijeme, pa naumio da obavezno uruči katil ferman lično sultanu Ja, pa Ja. Ali, da nastavimo o glavnom kecu iz sultanova kadifenog plašta, optočenog smaragdima neviđenog sjaja i naročite izrade Čele kule po glavi stanovnika, kako bi se ovo NE, kod vječnog referendumu smo i dalje, odnosno DA izdiferenciralo, s druge strane Rijeke prihajao je na skeli telal, polukrvni Vuk za prekorječne poslove, koji je želio da se na licu mjesta uvjeri jesu li sve ovce na broju. Ne sultanu naravno, već narodu. Vučko Jeremija je bio zadovoljan, nakon što ga je sultan Ja, pa Ja uvjerio da narodu nisu sve na broju, te da će u znak zahvalnosti što je na njemu lično iscrpio sve faze srpskog nacionalnog interesa, zadržavajući se najviše na onom da je dobar Srbin gladan Srbin, poči za njega i u vatru i u vodu. Uvaženom gostu otpjevao je i pjesmu, ovih dana izniklu u narodu: "Gladuj, gladuj, gladuj me, ti me gladuješ najbolje" o kojoj je bilo dosta polemika, jer je narod već vidno srastao s onom prethodnom, "Laži, laži, laži me, ti me lažeš najbolje", što se završava sa „Umrijeti za sultana može samo Srbin junak". Vidno razgaljen malom muzičkom pauzom, sultan nije kao toliko puta prije svom Vučku Jeremiji na odlasku povjerio ključeve od svojih prekorječnih vila, kako bi s vremena na vrijeme mogao da ih provjetri i uz to zalije cvijeće. "Jeremija Vučko više nije za šta, ne bih mu povjerio nikakve ključeve", lanuo je sultan Ja, pa Ja u uho jednog novinara, za kojim je bila bubica. "Mrljav mi je nekako s onim napućenim usnicama, nisu oni tamo kao mi, srčani, koji sve od srca, kad pustimo glas. On ti je samo neka gromada koja ničem ne služi. Ko kakvo beskorisno brdo. Ne zvao se ja Ja, pa Ja, ako mi to brdo jednom ne uklonimo, jer samo Ja, odnosno Ja, pa Ja... Šta ti je zvezkane", ona jedna lobanja sa Čele kule, odnosno sa onog smaragda na njegovom kaftanu od njegovog uzvika pokrenu sve ostale i sad je cijeli kaftan zvonio kao zvona Bogorodične crkve prije požara. "Amin", prekrsti se sultan Ja, pa Ja, a onaj novinar zakoluta očima. "Snima se, snima. Sve vrijeme se snima."

"Ko se snima, nije valjda do gola. Muško ili žensko."

"Ama, niko se ne snima, već se snima", ciknu novinar. "Kako se ne snima, kad si reko da se snima."

"Ne snima se, ama ne skida se niko, ali se snima." Novinar kako to izusti, tako se gornjim dijelom izvrnu ko proštač nasred deska. Sultan mu podiže malo glavu, na šta opet one lobanje sa Čele kule zazveckaše, te je onako obeznanjenu pusti da sama padne na sto. Malo promisli, pa se sjeti Zakona o kleveti.

Nakon iscrpljujućeg dana, sultan je, zavaljen na svom kanabetu, izjavio kako se ne plaši ničeg. Ni suda, ni sankcija, pri tom je pljuuo na sliku Visokog poglavice koja se pojavila na televizoru, a potom je zapjevao. Iz svec glasa.

Sutradan su onom novinaru saopštili da je navođenje sultana Ja, pa Ja na lažne navode čistom igrom riječi, veći grijeh od onog što ga Eva počini prema sirotom Adamu. "Ali nisam ja, već je on rekao..."

"Objesi ti to mačku o rep", namrčio se Prvi lovac na klevetnika. "On nije ništa, razmeš ti mene. On je nevin kao izvorski potok. Ali ti, ti sa onim snima, skida, ti ćeš zapamtiti kad si uzeo pero u ruke. A sad Is."

Delegacija Saveza Banjalučana Švedske boravila u posjeti Donjem Vakufu

*Poklon gradonačelniku:
Banjalučka kera*

Tekst: Vedad Rejhan

Foto: Sead Ceric

Danas je u posjeti općini Donji Vakuf boravila delegacija Saveza Banjalučana Švedske na čelu s predsjednikom Upravnog odbora Saveza Mirsadom Filipovićem, kao i članom Upravnog odbora Feridom Lukačevićem koji je ujedno i počasni građanin Donjeg Vakufa.

Delegacija je obavila razgovor s načelnikom općine Donji Vakuf Husom Sušićem, predsjednikom Sportskog saveza općine Donji Vakuf Hamdijom Mlinarevićem, kao i sekretarom Sportskog saveza Seadom Cerićem, a govorilo se o rezultatima dosadašnje dugogodišnje saradnje te o nekim budućim projektima.

Ovom prilikom je gostima iz Švedske uručena i plaketa Sportskog saveza općine Donji Vakuf koju je Savez Banjalučana Švedske dobio na prošlogodišnjoj manifestaciji "Izbor sportiste godine Donjeg Vakufa za 2022. godinu".

Mirsad Filipović je predsjednik Saveza Banjalučana u Švedskoj i glavni i odgovorni urednik magazina Šeher Banja Luka.

Kako nam je u razgovoru otkrio, veliki broj Banjalučana živi u Švedskoj, dok u cijeloj Skandinaviji prema procjenama živi više od 22.000 hiljade ljudi koji vode porijeklo iz Banja Luke. Pored Donjeg Vakufa, odličnu saradnju imamo i sa općinom Olovom.

Ferid Lukačević je prvi kontakt s ljudima iz Donjeg Vakufa ostvario daleke 2003. godine, a sve u cilju uspostavljanja saradnje sa švedskim gradom Landskronom. Od tada do danas, Lukačević je s općinom Donji Vakuf i njenim Sportskim savezom organizovao niz akcija i projekata koji su poboljšali život naših sugrađana.

Izjavu za radio daje Ferid Lukačević

Hamdija uručuje poklon Sportskog saveza Donjem Vakufu

*Huso Sušić, Hamdija
Mlinarević, Ferid Lukačević i
Mirsad Filipović*

Preljep ambijent u prirodnom rezervatu Semešnica

SVJETIONIK POEZIJE I PRIJATELJSTVA

Jedno nezaboravno druženje u Crnoj Gori – kad nas lijepi riječi povezuju

Piše: Dinko OSMANČEVIĆ

Autobus je stigao u Budvu nakon deset sati naporne vožnje od koje sam bio pogužvan, najviše od stisnutih sjedišta prepunog vozila jer smo iz Banjaluke krenuli prethodne noći (7. septembra) u 23.00. Čak smo imali i jedno oštro kočenje kada nam je vozilo iz suprotnog pravca uletjelo u makaze, pa su mnogi svoje stvari na kraju puta skupljali nekoliko sjedišta naprijed. Ipak, bilo je i divnih momenata tokom vožnje, kao što je rađanje sunca uz prelijep pogled na ulaz u Boku Kotorsku sa uzvisine, kod Herceg Novog.

U Budvi, koja sa okolnih uzvisina djeluje kao veliko i moćno turističko središte, odmah sam kupio kartu za moje konačno odredište, za Bar. Ali i saznao neprijatnu činjenicu da u Crnoj Gori ne postoje mjenjačnice, a ja gotovo da i nisam imao eure kod sebe. Nisam imao vremena da marke zamijenim u staničnoj banci u Budvi, iako sam u stvari i imao, pošto je autobus za Bar kasnio više od pola sata. Nisam se nervirao, slijedi mi put prelijepom Budvanskom rivijerom, sa kruhom odmah na početku, sa Svetim Stefanom. U autobusu se moglo

čuti mnogo evropskih jezika, uz sve varijante domaćih. Slijedili su Petrovac, Sutomore...

Vozac mi je stao u centru Bara.

Razlog mog dolaska u Bar je Međunarodni festival ljubavne poezije Pjesnik svjetionik. Osnivač i organizator festivala je Međunarodno udruženje književnih stvaralača i umjetnika „Nekazano“ iz ovog grada, a ovo je šesto izdanje festivala. Najavljeni su brojni eminentni gosti, među njima i Kristina Nikolovska, potpredsjednica Udruženja književnika Makedonije, doc. dr Rade Vučićević, teoretičar književnosti i književni kritičar, Miroslav Mišo Bakrač, predsjednik Udruženja pisaca „Čegar“ iz Niša, Mirjana Svetozarević, književnica iz Niša, Vojin Trivunović, naš sugrađanin, ugledni književnik, prof. dr Džemil Bitići, ugledni pjesnik iz Prištine, Sadije Aliti, pjesnikinja i novinarka iz Tetova, inače magistrica književnih nauka, Maja Đukanović, pjesnikinja iz Čačka, Silvana Jovanović, pjesnikinja iz Velike Kladuše i mnogi drugi književnici, njih nekoliko desetina.

Na okupljanje pjesnika već sam kasnio, tako da sam odlučio zamijeniti pare u banci i potražiti svoj smještaj, a kasnije pred zvanični početak festivala pridružiti se ostalima. Ispostavilo se međutim da banka mijenja samo dolare, funte i franke, uz savjet prisutnog građanina da ne idem u drugu banku već da potrebnu transakciju obavim „tamo gdje treba“. Kod dotične osobe, a opet se pokazalo da je svijet mali, čovjeka koji je boravio u banjalučkom hotelu „Bosna“, a gledao filmove u „Palasu“ jer je bio vozač i dolazio u banjalučku mljekaru, obezbijedio sam i eure i prevoz do hotela „Bogumila“ u Šušnju, na periferiji Bara iz pravca Sutomora.

Dočekao me je zakupac ovog hotela smještenog nekoliko stotina metara od plaže i čistog mora. Hotel vodi porodica Osmančević iz Sanskog Mosta! (Gdje me nađe!) Hasan Osmančević je zakupac, čovjek koji se ovim poslom bavio i u Hrvatskoj, a koji je vlasnik hotela u svom Sanskom Mostu. Pričali smo o zajedničkom prezimenu, o poznatim i manje poznatim prezimenjacima i o mogućnostima da smo zaista i rod. Objasnio sam Hasanu i razlog mog dolaska, pričali smo i o književnosti, o knjigama, a onda mi je moj domaćin rekao da je i njegov život jedan roman o kome bi se mogla napisati knjiga.

Tek tada sam shvatio da razgovaram sa jednim od najpoznatijih logoraša svijeta, čovjekom koji je u logoru na Manjači proveo 210 dana u zatočeništvu. Nekadašnji poznati pekar iz Sanskog Mosta, upravo je tu, od nađenog komada drveta i eksera krišom izvađenog iz ograde, u tajnosti, danima pravio figuru čovjeka pogнуте glave sa rukama vezanim na leđima. Da je bio otkriven, vjerovatno bi platio glavom. Figura je simbolizovala i njegovo zatočeništvo i patnju, jer svim zatočenicima, najteže je padao upravo taj stav na koji su ih primoravali. Tu figuru, po raspuštanju logora na Manjači, uspio je prenijeti u prihvatni centar u kasarni u Karlovcu, gdje su bili dovedeni.

U Karlovcu, posjećivali su ih brojni novinari i mnoge strane diplome. Svoju figuru predao je osobi koja je bila u pratnji brojnih novinara. Hasan je znao samo da je on Amerikanac i diplomata. Rekao mu je da svijetu pokaže i ispriča istinu! Amerikanac kome je Osmančević uručio skulpturu bio je niko drugi do Ričard Holbruk, tadašnji ambasador SAD u Njemačkoj, kasniji tvorac Dejtonskog mirovnog sporazuma.

Iz Karlovcu, Osmančević je kao izbjeglica završio u Kanadi. Tu ga je ponovo pronašao Holbruk, koji je dugo vremena tragoz za njim. Holbruk je tražio dozvolu da se po uzoru na Hasanovu drvenu figure izlije kip u bronzi i da taj kip postane simbolom svih logoraša svijeta. Jedini Osmančevićev uslov, više molba, bio je da na kipu piše „Manjača 92“ i njegov broj pod kojim je registrovan kod Međunarodnog komiteta Crvenog krsta. Tako je i urađeno, a bronzana skulptura postala je simbolom svih logoraša svijeta bez obzira na naciju i vjeru. Njene brojne replike donijele su preko pet miliona dolara donacija za Bosnu i Hercegovinu. A Hasan ima još jednu veliku želju, da jedna bronzana statua bude postavljena na lokaciji nekadašnjeg logora na Manjači.

Po povratku iz Kanade, u svoj Sanski Most, Hasan je od Ričarda Holbruka dobio knjigu „Završiti rat“, u kojoj je on opisao i svoj susret sa „interesantnim Bosancem“, kao i originalnu Hasanovu figuru, koju je izradio na Manjači i koju sada čuva kod sebe.

Danas je Hasan uspješan poslovni čovjek, veoma imućan, ali i dalje skroman, voli i poštuje sve ljude, opršta čak i onima koji mu nisu činili dobro, ali zadovoljan je i srećan da danas oni koji su ga oružjem tjerali da drži pognutu glavu, na njegov pogled prema njima, obaraju glavu! To je njegova pobjeda. Ipak, ono što mi Hasan nije rekao, a što o njemu znam, jeste da gotovo svake godine tridesetoro djece, skromnijeg materijalnog stanja iz njegovog grada, zahvaljujući njemu ide na more, na ljetovanje.

Sve vrijeme mog boravku u Bogumili, oslovljavali smo se sa "rođo"! A Hasan je bio divan domaćin gostima iz svih krajeva nekadašnje Jugoslavije.

Mala pauza i vrijeme je za susret sa domaćinima i učesnicima festivala. Našao sam ih u restoranu u okviru kompleksa Sabornog hrama svetog Jovana Vladimira, nedaleko od Dvorca kralja Nikole koji je neposredno na obali. Kralj Jovan Vladimir, kome je posvećen hram, pripada prvoj srpskoj kraljevskoj dinastiji iz prednemanjičkog vremena. Radi se o monumentalnom i prelijepom zdanju sagrađenom i osvještanom 25. septembra 2016. Hram je treći najveći pravoslavni hram na svijetu, poslije Hrama Hrista Spasitelja u Moskvi i Hrama Svetog Save u Beogradu. I svakako da je već sada jedan od glavnih simbola i orientира u Baru. O Hramu, kao i o Dvorcu kralja Nikole (sazidanom 1883.) mogli bismo ispričati cijelu reportažu, ali za ovu priliku ipak nemamo dovoljno prostora.

Srdačan susret sa domaćinom, Labudom Lončarem, predsjednikom Udruženja "Nekazano", inače poznatim pjesnikom i književnikom, kao i sa njegovim bliskim saradnicima i pjesnicima Gordanom Srećković, izuzetnom, energičnom i agilnom ženom, Mladenom Babovićem i Goranom Radičevićem. A onda i upoznavanje sa učesnicima festivala, gostima, ali i onim domaćim, nova poznanstva. Usljedio je odlazak u marinu, gdje je simbolično kod Crvenog svjetionika, jer festival je sam po sebi svjetionik ne samo poezije već i dobre volje i prijateljstva među ljudima, svečano otvoren festival. Uz stihove, poneki aforizam, ali i uz dolazak i defile folklorne sekcijske KUD "Hadži Ruvim" iz Lajkovca i zdravici Milutina Rankovića, njihovog direktora.

Na kraju dana, uslijedilo je književno veče u amfiteatru Poljoprivrednog fakulteta. U punom amfiteatru, predstavljene su knjige mlađih autorica: "Prsti"- Kristine Bijelić, "Moje drugo ja"- Enese Sukić i "(Bes)Kraj zalatalog bluza - Vanje Parače. Vrijeme je na njihovoj strani, o njima će se tek čuti i pisati, one su ona svijetla budućnost.

U subotu, dakle, narednog prijepodneva, okupili smo se ponovo u marinu. Još prvog dana, prije svečanog otvaranja, domaćini su svoje goste odveli u obilazak starog Bara, stare masline i Dvorca kralja Ni-

kole u kome je danas Zavičajni muzej. Sada je slijedila atraktivna avantura, krstarenje morem. Ukrali smo se u brodić i uživali u predivnoj, često i surovoj prirodi, uređenim plažama Šušnja, Sutomora i Čanja i bistrom, ugodnom za kupanje moru. Konačno odredište, nakon blizu sat vremena plovidbe prema Budvi, bila je Kraljičina plaža, intimno mjesto u koje se stiže isključivo morskim putem. Naročito čiste i još uvijek dovoljno tople vode i djelomično pješčane plaže.

Iskoristio sam krstarenje i za razgovore o književnosti i kulturi u Makedoniji sa Kristinom Nikolovskom iz Skoplja i Sadije Aliti iz Teteova. Slični nas problemi muče, kultura se nerijetko potiskuje u drugi plan zarad surovog profit-a. A i svi drugi životni problemi su nam slični, od standarda, političkih napetosti, do migracija mladih na Zapad.

Naša morska avantura, završena je kasno popodne, oko 17 časova.

Usljedila je promocija stvaralaštva našeg Banjalučanina, glamočkih korijena, Vojina Trivunovića, a potom i centralna manifestacija cijelog festivala, proglašenje pobjedničke pjesme i predstavljanje prateće zbirke pjesama u kojoj su zastupljeni svi izabrani autori sa konkursa.

Pobjednička pjesma po obrazloženju eminentnog žirija, jeste pjesma "Pogledi rasuti po tebi", Milada Obrenovića iz Rogatice. Žiri je imao veoma težak zadatak, da među mnoštvom odličnih pjesama izabere onu najbolju, obrazložio je odluku žirija doc. dr Rade Vučićević. Nagrada se sastoji od besplatnog štampanja knjige poezije, a "Nekazano" to radi izuzetno kvalitetno, sa tvrdim koricama i finim uvezom, u tiražu od 200 primjeraka. Autor pobjedničke pjesme, nاجалost, bio je sprječen da dođe i da se predstavi publici u amfiteatru Poljoprivrednog fakulteta. Tu priliku ipak nisu propustili mnogi drugi, tako da smo do duboko u noć uživali u divnim ljubavnim stihovima.

Nedjelja prijepodne bila je rezervisana za izlet u manastir Ribnjak. Išli smo dugo, uzanim asfaltnim putem koji je povremeno presjecao nekadašnju rutu kojom se provlačio voz čiro i vijugao uz brojne

Hasan Osmančević

serpentine, savladavajući visinu. Od pruge i čire, danas gotovo nije ostalo ni traga, tek poneka rasturena stanica za popunjavanje kotla lokomotive vodom, ali u ovim krajevima još uvijek ima hladnih, osvježavajućih izvora u šta sam se i lično uvjero.

Manastir se nalazi na vulkanskoj stijeni, za razliku od okolnog kraškog predjela i posvećen je Svetom Petru i Pavlu. Po predanju, prvu crkvu na ovom mjestu podigla je čuvena kraljica Jelena Anžujska. Ali novija istorija manastira vezana je za oslobođanje Crne Gore od Turske, od oktobra 1887. Naime, na mjestu današnjeg manastira nalazila se turska kula, a na obližnjem brdu Gradac i osmatračica, uvezana mrežom sličnih osmatračica na granici dvije imperije. Knjaz Nikola je sa svojom vojskom najprije gotovo bez borbe zauzeo kulu, a potom i samu osmatračnicu. U Ribnjaku je postavio svoj štab, a sa Gradca je imao Bar i okolinu na dlanu. Po predanju, na tom mjestu knjazu se javio Vasilije Ostroški i rekao da pokrene vojsku dalje i da će odmah poslije Božića zauzeti i sam Bar. Nikola se zarekao, ako se to dogodi da će na brdu Gradac podići crkvu posvećenu Sv. Vasiliju Ostroškom. Upravo kod Bara, Crna Gora je dobila svoj prvi izlaz na more, a 1879. na brdu Gradac podignuta je crkva.

Crkva je tokom zemljotresa u aprilu 1979. doživjela potpuno razaranje, pa je četiri godine kasnije, niže, u Ribnjaku podignuta skromna crkva posvećena istom sveću, kasnije preimenovana u crkvu Vasilija Velikog. Od tada počinju ozbiljni radovi, te u sklopu manas-

tira danas imamo i novu crkvu posvećenu Svetom Petru i Pavlu, koja je rađena po ugledu na istoimenu mnogo poznatiju crkvu u Rasu kod Novog Pazara, krstioniku posvećenu Jovanu Krstitelju, konak i druga zdanja. Dugo vremena manastir Ribnjak bio je metoh manastira Ostrog, a 2007. dobija svoju samostalnost. Tri godine kasnije, na brdu Gradac obnavlja se i zavjetna crkva knjaza Nikole.

Iguman manastira je otac Prokopije Vuković, koji je u Ribnjak došao 2002. godine, a igumanom postao kad je manastir stekao samostalnost, 2007. Radi se o veoma mudrom čovjeku, inače školskom drugu naših domaćina Labuda Lončara i Gorana Radičevića, koji nas je domaćinski i srdačno dočekao

Naveče, u vili Ćetković u Sutomoru, bilo je završno festivalsko veče. Održan je splet kola u izvođenju KUD-a "Hadži Ruvim" iz Lajkovca, predstavljanje Ženske mreže Srbije i njihove agilne predsjednice Tatjane Milenković iz Niša, kao i još jedno predstavljanje prisutnih autora.

Zadnji dan, ponедjeljak, ipak, svi smo bili pomalo tužni. Postepeno smo se ospipali, kretali svojim kućama ili na neka druga putovanja. Iskoristio sam vrijeme za još malo druženja sa Mirjanom Svetozarević i Mišom Bakračem, Labudom, Gordanom, Goranom, a onda je došlo vrijeme da i sam uprtim stvari i krenem kući. Kada sam dolazio, poznavao sam samo tri osobe sa festivala, na rastanku, ras-tao sam se sa mnoštvom prijatelja, kao rod rođeni. Neprocjenljivo!

Arhitektonska grupa A2 ZSP-a . Mravac Ismet, Fajković Emira; arh. Čalma Božo, arh. Hozić Ferid; arh. Čukur Adem / šef grupe; Krajišnik Nada, Kostić Dragica.

Tako smo gradili Banjaluku...

Tekst i foto:
Adem Čukur

Ili: sjećanja na gradbeničke, stvaralačke godine jednog vrsnog arhitekte i čovjeka, našeg dugogodišnjeg saradnika, koji je ispisao i svojevrsnu hroniku i ostavio bogatu građu Banjaluke kroz prostor i vrijeme.

Na moju profesionalnu karijeru, posebno u prvih pet godina, uticao je presudno arhitekt Nedžad Hotić, koji je, nažalost, stradao u saobraćajnoj nesreći, zajedno sa arh. Pakizom Bušatlić, što je i moj dalji rad dovelo u poziciju vodećeg/odgovornog projektanta. Nizali su se projekti, i više od četrdeset objekata u gradovima širom Bosne i Hercegovine , a po jedan u Srbiji (Svetozarevu-Jagodini) i Crnoj Gori (Nikšiću).

Cijenjenog Nedžada Hotića sam upoznao kad sam pohađao Tehničku školu, a on honarano predavao "Projektovanje". U to vrijeme važio je za jednog od najpoznatijih arhitekata u gradu, iza kojeg je već bio niz projekata objekata u Banjaluci. Vozio je auto Citroen "ajkulu", kojom bi ponekad, sa prikopčanim

manjim gliserom, prošao pored moje kuće na putu prema jezeru u Jajcu. Bio je uzor nekim od nas, koji smo imali ambiciju da jednog dana

budemo takođe arhitekti. Jednom je, vjero-vatno da unese i malo više neposrednosti, rekao:

Tribine Stadiona u Bosanskoj Gradišci

„Ko se javi i nacrtu i pravilno izdimenzira dječju sobu, dobit će peticu, a ako to ne uradi dobro, jedinicu...“

Ja sam sjedio u posljednjoj klupi i nisam razmišljaо da se javim. On je sjeо na slobodnu stolicu pored mene i čekao.. Prošlo je nekoliko minuta, i niko se nije javio, da bi se on potom obratio meni:

„Šta misliš, možeš li ti?“

„Ako Vi kažete, mogu!“, rekao sam i izašao pred tablu. Crtao sam ležaj, radni sto, stolice, ormari i peć, i sve to pravilno izdimenzionirao. Preostalo je da upišem koliko minimalno mora biti udaljen štok vrata od otvora dimnjaka. I tu sam stao, nisam znao. On je, valjda da mi pomogne, krenuo niz razred ledima okrenutih prema meni, a Sehadeta iz druge klupe je podigla teku na kojoj je velikim brojem bilo upisano 25, što sam i ja upisao . On je shvatio sve, i okrenuvši se prema meni, uz uzdignuti kažiprst, rekao:

„Za hrabrost, petica!“

Nakon odsluženja vojnog roka, poslije zemljotresa, radio sam kraće vrijeme u GZP „29. novembar“, gdje sam prethodno obavio pripravnicički staž i bio raspoređen na mjesto šefa gradilišta proizvodne hale i upravne zgrade „Vitaminke“. Kako je naša profesija u to vrijeme poslije zemljotresa bila na cijeni (tada je iz više gradova Jugoslavije došao znatan broj arhitekata da živi i radi u Banjaluci), imao sam u to vrijeme dosta veliku platu - oko 200. 000 dinara.

U to vrijeme „Zavod za studije i projektovanje“ je raspisao konkurs za arhitekte // projektante saradnike . To je bila prilika da se okušam u onom za što sam i studirao, pa sam se i prijavio. Prilikom razgovora, tadašnji direktor Nedžad Hotić, mi je rekao da јu biti primljen, ali da јu, prema pravilniku, imati platu 150 000 dinara, kao i stariji tehničari / razrađivači, na šta mu ja rekoh da je to mnogo manja od moje sadašnje plate. Na kraju smo se dogovorili da ћe moja plata biti 190.000 dinara (moj budući šef je imao 200.000 dinara).

U to vrijeme sam kao mlad arhitekt, između ostalog, uradio projekte Fudbalskog stadiona u Bosanskoj Gradišci, Srednjoškolskog centra u Kotor Varošu i dr. Godine 1972. u Minhenu se održavala Svjetska izložba građevinarstva, pa je banjalučki DAGIT (Društvo arhitekata i građevinskih inženjera i tehničara) organizovalo studijsko putovanje sa po dva uposlenika iz svake projektantske i izviđačke firme. Kako još nije bilo odlučeno ko ћe iz naše firme ići, jedne prilike Nedžad Hotić reče, da on ima svog kandidata, a ispostavilo se da sam to, uz arh. Eminu Kolonić, bio ja. Otišli smo u Minhen, razgledali izložbu, pa i Olimpijske sportske objekte, terene i sportsko selo u izgradnji i vratili se a „tovarom“ stručnih časopisa koji su se na toj izložbi besplatno dijelili.

Nakon izrade novog pravilnika, dobio sam rješenje za platu od 150 000 dinara. Nisam htio

Srednjoškolski centar u Kotor Varošu

da se upuštam u diskusiju vezano za prethodno dogovorenou platu, a kako s tadašnjim svojim šefom u nekim stvarima nisam bio na istoj „talasnoj dužini“, otišao sam u svoju bivšu firmu i s tadašnjim direktorom Mesudom Mulaomerovićem dogovorio da pređem kod njih na radno mjesto nadzora nad izgradnjom stambenih objekata za tržiste i tehničkog kontrolora proizvodnje. Dao sam otkaz, a Nedžad mi je rekao da je šteta da se ne bavim projektovanjem i nudio mi da formiram svoju manju grupu. Međutim, ja sam već bio primljen u „29. novembru“ i nisam htio da pogazim riječ, držeći se i nepisanog pravila da čovjek, kad napušta firmu, ne treba pritom da iza sebe „guzicom zalupi vrata“.

Uspostavio sam i uspješnu saradnju s Institutom za ispitivanje materijala u Banjaluci na čelu s direktorom Milenkom Dimitrijevićem, gdje smo, između ostalog, za probne kocke koje su bile ispod projektovane vrijednosti (što je mogao biti problem kod tehničkog prijema objekta), dokazali da u statičkom računu ima rezeve i potvrdili da će taj objekat i s tim vrijednostima biti stabilan.

Nakon par godina pozvao me Mesud Mušaomerović ii rekao kako se posla nagomilalo i razmišlja da u pravilnik uvede novo radno

mjesto „Šef gradilišta grupe objekata / sektora“ i da na to mjesto postavi mene sa dobrom platom, na šta sam i pristao. On me rasporedio na Starčevicu gdje sam istovremeno vodio desetak objekata (Hotel za samce, četiri „Kule , nekoliko „Grozdova“...), a na gradilištu se ponekad nalazilo više od dvije stotine radnika. Pošto je neke objekte uradio „Zavod za studije i projektovanje“, ponekad sam, zbog nekih nedorečenosti u projektu, odlazio u Zavod, a jedne prilike direktor Nedžad Hotić me upitao, što se ti ne bih vratio, na što odgovorio, da јu razmisliti. Kako je u to vrijeme jedna arhitektonska grupa ostala bez šefa, razgovarao sam sa članovima te grupe, Feridom Hozićem (kolegom sa studija) i Božom Čalmom (kolegom iz Tehničke škole, i dogovorili smo se da ja budem šef grupe i da bi to bilo dobro rješenje. Poslije toga sam otišao kod Nedžada i rekao da bih se vratio pod dva uslova - da dobijem kredit od 5 000 000 dinara za završetak izgradnje kuće i da formiram grupu sa Feridom i Božom. On je rekao da јu kredit dobiti, a da јemo mi biti njegova udarna grupa.. Prije nego što sam prešao da radim u Zavodu, dobio sam rješenje Radničkog savjeta ZSP-a da mi se dodjeljuje traženi kredit, a kasnije smo u grupi radili timski i složno.

Stručni kolegij Zavoda za studije i projektovanje: Jugo Aziz; arh Veron Mirko; inž. hidro Račić Smiljan; inž. Maš. Tripalo Vjekoslav ; arh. Kolonić Emina; arh Čukur Adem; arh. Bušatlić Pakiza; ekonomista Ibrišagić Nihad; inž. maš: Cvjetić Ranko, arh. Čavalić Isak; inž. Građ.: Atanasov Risto; arh. Hotić Nedžad, direktor

Kako rješavati zajedničke probleme Švedski primjer

Uz svečanu
biskupsku večeru
– srdačno,
konkretno i
otvoreno o svim
otvorenim
pitanjima u
svakodnevnom
životu.

Piše: Mirsad FILIPOVIĆ

Biskup Linšepingske Biskupije (Linköpings stift) već osmu godinu, početkom septembra, poziva na svečanu večeru predstavnike međureligijskog regionalnog vijeća, vodeće oblasne političare, predstavnike policije, državne službenike i predstavnike religijskih zajednica koje djeluju u oblastima Östergötland i Norra Småland. Svrha ovog okupljanja je razmjena iskustava, uspostavljanje novih kontakata, razgovori o aktuelnoj društvenoj situaciji i o tome kako pomoći da se brže rješavaju pitanja integracije i položaja mlađih.

Na prošlogodišnjem druženju i autor ovog priloga imao je čast da bude jedan od tri izabrana govornika, dva su bili predstavnici noršepingske i linšepingske crkve. Pred 70 zvanica govorio sam o svojim i našim iskustvima vezanim za integracije i dugogodišnja nastojanja da se uspješno prilagođavamo odnosima i ostvarenjima u novom društvu. Domaćin je tada bio biskup **Martin Modéus**, koji je od ove godine izabran za švedskog Nadbiskupa (ärkebiskop), a ove godine tu ulogu je imala novoizabrana **Marika Markovits**.

Naši predstavnici u delegaciji Motale

Za razliku od prošle godine, kada je večera bila organizovana u dvorištu Biskupije, sad smo primljeni u njihove veleljepne prostorije. U delegaciji iz Motale, osim političara, crkvenih dužnosnika i predstavnika drugih religijskih grupa, bila su se i dvojica predstavnika iz našeg udruženja - **Zlatko Avdagić** je predstavljao Islamsku zajednicu, a ja motalski društveno-politički život i bosansko-hercegovačko udruženje „Ljiljan“. Ovogodišnja tema bila je veoma aktuelna - položaj mlađih u društvu.

Kako rješavati brojne probleme kada su u pitanju povećani kriminalitet, nasilje, upotreba opojnih sredstava, upotreba oružja kod maloljetnika, pogotovu u gradskim područjima koji su prava geta. U Švedskoj se ta područja zovu socioekonomiska utsatta område

(socio-ekonomski izloženi područja), a prema ocjeni švedske vlade prisutna su u više od trideset gradova. Tu se i dešavaju najveći problemi, pa se najviše govorilo o načinima da se stanje popravi i da se mlađi osjećaju sigurnim u takvoj sredini i, naravno, u školi. „**Velika je odgovornost na svima nama, od roditelja, političara, školskih i vjerskih pedagoga, do lokalnih i državnih ustanova, policije i dr.**”, zaključili su prisutni.

U svim porama švedskog društva

Veliku čast, da se obrati skupu, ovog puta imao je naš aktivist i saradnik, **Zlatko Avdagić**, čije je nadahnuto obraćanje dobilo velike aplauze i potvrdu koliko je naša etnička grupa integrisana u sve pore švedskog društva. Iako nisam bio predviđen za govornika u protokolu, ipak su me zamolili da i ovog puta budem aktivni dio ovog skupa, što mi je, uz konkretne riječi, bio lijep povod da novom biskupu uručim nekoliko zadnjih brojeva magazina „Šeher Banja Luka“.

Naravno, pričalo se i o drugim društvenim kretanjima u svijetu i Švedskoj, a večera je bila na vrhunskom nivou. Bilo je to lijepo i ugodno druženje s predstvincima drugih konfesija. Samo da spomenem, da smo pričali s ortodoksim, katolicima, jevrejima, protestantima, muslimanima, budama, a sagovornici, osim Švedana, porijeklom su iz Etiopije, Eritreje, Poljske, Mađarske, Sirije, Somalije, Bosne i Hercegovine, Brazila, Iraka ...

Među prisutnima su bili i gradonačelnici Linšepinga, Noršepinga i Motale, te drugi društveno-politički predstavnici i predstavnici švedske crkve (popovi, diakoni i administrativni službenici). Kamo sreće da su ovakva demokratska i ljudska druženja moguća i u našoj domovini, siguran sam da bi socijalna, ekonomski i politička situacija bila mnogo bolja.

Biskup Marika Markovits pozdravlja goste

Mirsad i Marika

Biskup Martin Modeus

Ugodan razgovor sudionika svećane večere

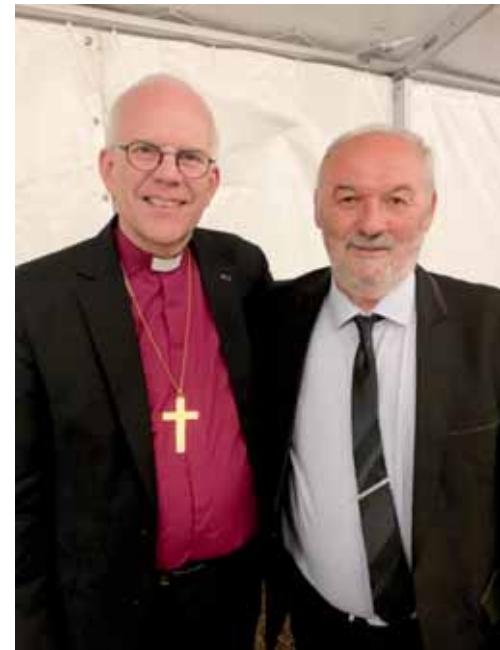

Nadahnut govor: Zlatko Avdagić

Bogata trpeza

Sadašnji švedski Nadbiskup u društvu autora priloga

Irfan Horozović

VAUVAN

BOSANSKA RIJEČ

BOSNISCHES WORT

Znamo da djecu rađaju mame majke, jaganjce ojagnje mame ovce, mačiće omace mame mačke, ptići iskrile iz jaja koje snesu mame ptice, a psići dodu na svijet zahvaljujući mamama psicama. Tako je to u prirodi. Ali u knjigama ne mora uvijek biti tako. Posebno u onim knjigama u kojima nas njihovi tvorci, pisci ili kazivači, prepričevači, uvode u čudesne svjetove bajki. A u bajkama je, kao što znamo, sve moguće. I to, kao u »Pinokiju«, da jedan drveni lutak postane pravi pravcati dječak. Ili da vam, kao u pričama Ahmeta Hromadžića, iz jedne Zaboravljeni zemlje dođu u sobu pravi pravcati patuljci. Možda ih nećete vidjeti, ali oni su tu, čak listaju i vaše školske sveske, da vide kako pišete, i šta to pišete.

Danas ćemo, na još jednom času lektire, na stranicama »Šeher Banje Luke«, uploviti u još jednu bajkovitu, čudesnu knjigu u kojoj je jednog psića »rodila«, bolje reći – stvorila, izmisnila jedna obična stara - kruška. Zapravo, kruška je bila usamljena, očajna, i iz njene želje da ima društvo, i da obraduje djecu, dotrčao je jedan mali zeleni pas. A bilo je to ovako:

- Što si uz nemirena, travo? – pitao je Djed Badem Aziz Tamović.

Začuo je stenjanje i učinilo mu se da neki glasič mrmlja kako on nije trava.

- Ja sam u stvari pas – rekao je taj busen, kojeg je Djed Badem sada ozbiljno pogledao. - Samo sam zelen kao trava.

- Ali, ti ne laješ – začudio se Djed Badem.

Ispravio se, stavio monokl da bolje vidi i, zaista, opazio kako se kroz korov komeša malo, zeleno tijelo, busen li posve nalik na pravog psa, i nemirno vrti jednim širokim listom poput repa.

- Zaspao sam, inače se to ne bi dogodilo – reče mu zeleni pas kao da se izvinjava.

Badem Aziz Tamović nije više ništa rekao.

Od tada ga je zeleni pas slijedio kao sjenka..

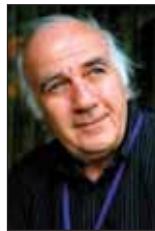
I tako je taj zeleni pas rođen iz jednog pupoljka i ploda kruške, kruška je zapravo bila njegova njuškica.

Tako se Vauvan neočekivano rodio u našem svijetu. Stara kruška ga

LEKTIRA: Irfan Horozović

PSIĆ KOJEGA JE RODILA KRUŠKA

O bajkovitom romanu »Vauvan«

Piše: Ismet BEKRIĆ

je spustila sa svoje dvije grane u zelenu travu i klonula.

Da, Vauvan. Tako se zvao ovaj psić. I još se tako zove. I možete se s njim družiti, igrati, putovati. I proživjeti toliko neobičnih trenutaka, i susresti toliko nesvakidašnjih likova, kao što su: Velika i Mala Duga, Gospodarica Boa, Burko biciklist, Balvan, Panj, Cjepanica, Zmaj, Fontanar, Ezop, Madioničar, Anders, Blablat, Pandža, Lampa... A tu su i dječak, i njegov Djed Badem (zapravo ujak njegove bake koju je zvao Majka), koji nikad nije prestao da mašta i da se igra, zapravo – da bude vječiti dječak. Pitate – kako?

Jednostavno. Uzmite u ruke roman *Vauvan*, kojeg je njegov pisac *Irfan Horozović* i nazvao po ovom čudnovatom zelenom psiću. Ovaj autor bogatog književnog opusa, dobitnik najznačajnijih nagrada za književnost u BiH i regionu, naše je »gore list«; rođen je u Banjoj Luci 1945. godine, a do neželjenog odlaska iz svoga »proganog grada« (kako se zove i jedna njegova knjiga priča), stanovaо je u Boriku, ali je često navraćao i u dvorište jedne kuće na sprat, u tadašnjoj Zagrebačkoj ulici, da se vrati u svoje djetinjstvo, u svoju baštu u kojoj je njegov Vauvan porvo i zalajao.

Tu je rođena i ovaj bajkovita knjiga o jdomu psiću. Zato, udimo u bajku. Krenimo na Veliko putovanje. Otkrijmo mnoge tajne. Kao što je i Djed Badem Aziz Tamović, recimo, otkrio tajnu unutrašnjeg života ljubičica. I kao što se u Vauvanovoj suzi, negdje na kraju knjige, bljeskaju sve dugine boje, a čitav svijet je bio odjeven upravo u te boje. Boje djetinjstva. Boje ljepote, Boje igre. Boje dobrote.

Suzu se u jednom trenutku zaustavila i rasula u mali korijen metvice, a u njenom mirisu, čudno, osmjehivalo se lice Vauvana.

Vidio sam kako se otkinuo jedan list i ponesen mladim, junacičnim vjetrom načinio nekoliko okreta u blagom zraku, a zatim krenuo, kao nebeska mala lađa. Badem Aziz Tamović je izbezumljeno potrčao za njim...

Ni njega, kao ni Vauvana, više nisam video.

Možda će to uspjeti nekom drugom. Možda upravo onom koji sada čita ove redove.

Možda ćeš baš ti, moj maliveliki Čitalčiću, ponovo vidjeti Vauvana, kako trči poljem. Možda ćeš sresti i Djeda Badema i od njega čuti nastavak ove bajke. Ili neku novu. Neku samo za tebe. Jer, jednom je Djed Badem dječaku, možda baš piscu kad je imao devet ili deset godina, rekao:

»Knjiga je u tebi!«

I nije pogriješio. U svakome od nas živi njegova knjiga. Otvorena. Čudesna. I svako od nas ima svoju vlastitu priču. Otkrijmo je. Zapišimo. Odsanajmo. Budimo dio bajke koja se zove Život.

Vau! Vau!

*

O romanu istaknutog banjalučkog i bosanskohercegovačkog pjesnika, romanopisca, pripovjedača, ramskog pisca, eseiste Irfana Horozovića pišemo u ovom izdanju »Šeher Banje Luke« s povodom; naime, Irfan Horozović je na prošlogodišnjem književnom susretu »Vezeni most« u Tuzli dobio značajno regionalno priznanje za domete u književnosti za djecu – nagradu »Mali princ«, a novo druženje upravo se održava sredinom oktobra, kad treba da se pojavi i naš novi broj.

BESKRAJNI ZAVIČAJ

Grad kao literarna inspiracija

O Irfanu Horozoviću, kao lektirskom piscu koji po inspiracijama nosi i zavičajni pečat, a po slojevitosti i dometima evropske odrednice, pisali smo više puta i na stranicama našeg magazina. Ovog puta, predstavljajući knjigu »Vauvan«, koja također ima zavičajnu »aromu« djetinjstva, treba naglasiti da rodni grad, taj beskrajni zavičaj, živi u njemu, ali najmanje kao neka boleća nostalгија, već više kao »rana« u kojoj, kako u jednoj svojoj pjesmi napisa Josip Osti, izvija slavuj svoj čudesni, neuvhvatljivi pjev. Banjaluka, kao stvarni prostor, i kao san, kao metafora, nepresušna je inspiracija Horozovićeve literature, od pjesničkih zbirk »Zvečajsko blago« (1969.), »Testament iz mladosti« (1980.), »Knjiga mrtvog pjesnika« (1997.), do knjiga pripovijetki »Talhe ili Šadravanski vrt« (1972.), »Salon gluhonjemih krojačica« (1979.), »Prognani grad« (1994.), »Bosanski palimpsest« (1995.), romana »Kalfas« (1988.), »Berlinski nepoznati prolaznik« (1998.), »Filmosfil« (1999.), »Vauvan« (1990.) i dr.

»Knjigom priča Prognani grad Horozović nije samo ispisivao ličnu dramu izgona iz svoga grada (Banje Luke) koji je oduvijek prepoznavao i pamtio kao svoj grad nego se i u vlastitom ogledalu mogao nadnjjeti nad »tragične konačnosti« i onih svjetova kojih se ranije doticala njegova mašta i onih koji su u najstvarnijoj mogućoj stvarnosti nastajali i nestajali pred njegovim očima«. (Hadžem Hajdarević, u predgovoru »Izabranih pripovjedaka« Irfana Horozovića)

*

»Zatočeni grad živi od slutnji i u slutnjama se rastače.

Poput slutnje raste i živica pred starom kućom. Starac i starica gledaju u nju, u taj bujni, debeli, visoki zid što je ove godine nadrašao glave prolaznika i sakrio posve, njih dvoje, od pogleda sa ulice...

Mala kapija je oštros zveknula i starac se trgnuo. Stazom je dolazila susjeda što se nedavno doselila. Izgledala je uznemireno.

-Kad mislite ošišati ogradu? – rekla je umjesto pozdrava.

Starac i starica su bili zaprepašteni. Nisu izgovorili ni riječ. Nisu razumjeli zašto bi se nekoga ticala njihova ograda.

-Vaša ograda se popela do jorgovana, a on je blizu moga prozora. Mogla bi mi se neka zmija uvući u sobu. A ja se zmija strašno plašim!

-Nema ovdje zmija – reče starac.

-Ne znam ja.

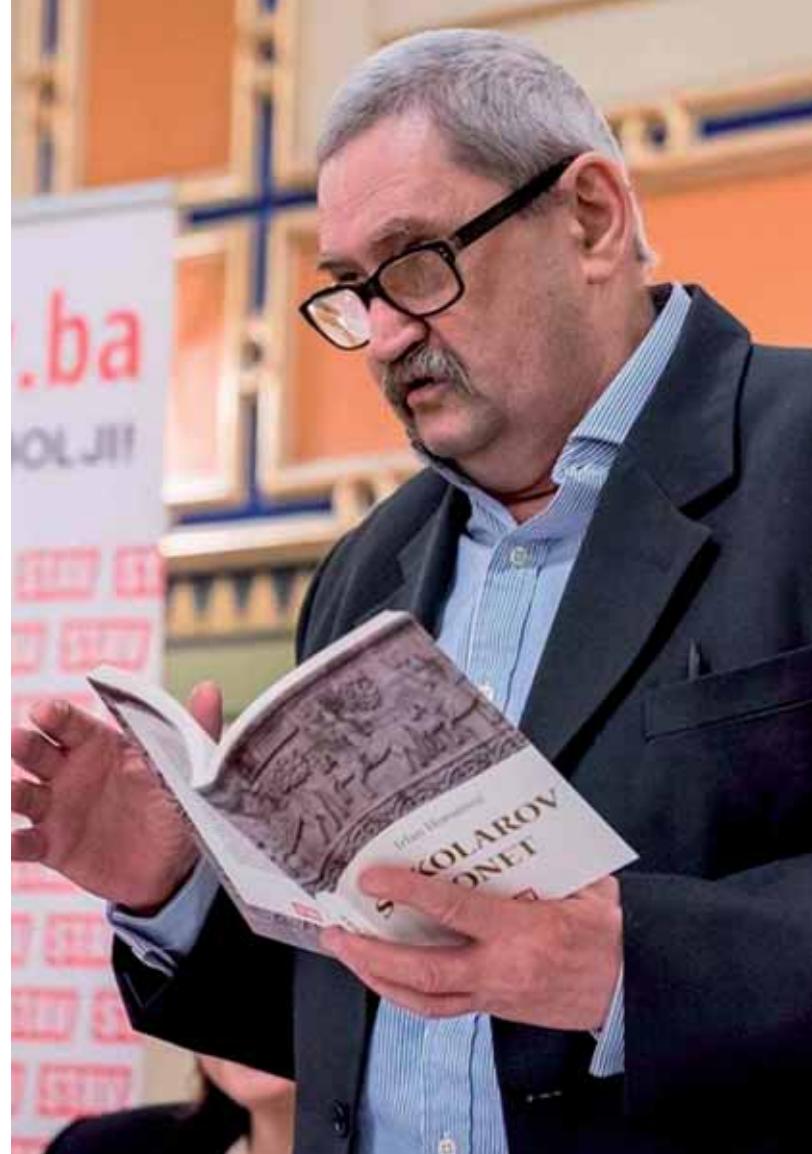
-Da posječemo i jorgovan? (**Otkrivenje**)

»Pomislio sam, dok smo se penjali kroz snijeg, uz Dolac, kako njemu sad izgleda naš Grad-Labirint i kako je sad poredao brojeve u svom bestijaru.

-Je li ikad bilo gore nego sad, Alija? – upitao sam ga.

-Bilo je – rekao je on potpuno sabrano i lucidno – kad je bilo isto vako, ali se nije znalo da je vako.« (**Paradoks o Minotauru**)

»Pretukli su ga. Ponovno. Zaustavili su ga na ulici, jer je neoprezno izbio na trg s kojeg više nije bilo izlaza...

Čovjeka mogu udariti jedino ako ga vide...

Išao je uz Vrbas. Prošao je Gradske Most, Zeleni, Most u Gornjem Šeheru i stigao do mosta u Novoseliji. Odlučio je da ga prođe i nastavi cestom prema Jajcu. Dalje će se već odlučiti. Stići će on opet na More. Sreo je svega nekoliko ljudi, ali oni su krili svoje oči. Nisu ga vidjeli, zacijelo, i zašto da se trude, gledaju i nastoje proniknuti u nešto što ne postoji.

Na mostu u Novoseliji stajao je kombi otvorenih vrata. Imao je rešetke i podsjećao na šinterska kola. Moga bih se i njima voziti dio puta, pomislio je Besim i glasno se nasmijao. I tako me neće vidjeti. Nevidljivi autostoper.

I, doista, Besim H. je ostao nevidljiv. Niko ga više nikada nije video.« (**Nevidljiv**)

»Sad su svi znali da je on na redu.

Prošle noći razorena je buregdžinica desetak metara dalje i u ovom starom naselju, u blizini mosta, ostala je netaknuta samo njegova slastičarnica...

Jedne noći, pred jutro, snažna eksplozija probudila je sve ljude u ulici. Sat-dva kasnije primijetili su ga kako čisti staklo i razbijene predmete iz radnje. Poznanici su navraćali. Neki su mu povjerljivo govorili da znaju ko je to uradio. Jedna žena je sa svog prozora vidjela kombi.

On je svakog slušao, ali nikog nije čuo. Znao je da će noćas spavati kao nikad u životu. (**Slastičarna**)

Omaž rahmetli Aliji Mahmutoviću – posljednjem banjalučkom Bogumilu!

Trag u srcu svakog Banjalučanina

Foto: Mirsad Filipović i Arhiva
Magazina Šeher Banjaluka

Napisao: Edin OSMANČEVIĆ

Alija Mahmutović – čika Ale preselio se sa ovog, lošijeg, svijeta na onaj bolji, u petak 15. septembra ove godine, ali njegov lik, dobrota i filantropija ostavili su trag u srcu svakog Banjalučanina. Podjednako su ga voljeli i jedni, i drugi, i treći, i ostali – jer bio je „svačiji“ i ničiji – jednostavno zbog toga što je njegov život, djelo i lik personifikacija osmišljenosti čovjekovog bitisanja - **čovjek čovjeku može biti samo čovjek.**

Čika Ale je ostao upamćen po dobru. Za to mu nije bilo potrebno ni visoko obrazovanje niti da bude političar ili da ima puno para. Rođen krajem 1941. godine u prigradskom naselju Vrbanja, kao četvrti dijete od oca Mustafe i majke Adevije, pogoden je 1944. kao trogodišnjak sa 12 gelera u glavu prilikom bombardovanja jednog mosta u Vrbanji, i nakon operacije bilo je preporučeno da se smjesti u ustanovu za osobe s posebnim potrebama. Njegova majka Adevija, nosilac partizanske spomenice, to nije nikada željela da prihvati te je Alu odgajala u duhu ljubavi, razumijevanja i poštovanja ne samo prema čovjeku već i prema životinjama, prirodi i svemu onom što ga okružuje. Uprkos teškim povredama koje je zadobio, Ale je završio i četiri razreda osnovne škole, a svojim vlastitim trudom i učenjem postao je živa enciklopedija - stekao je veliko znanje i imao odgovor na sva pitanja značajateljnika.

Sjećam se slike iz djetinjstva – nekih drugih i ljepših vremena – kad je naš Ale ispod Gradskog mosta u Banjaluci hratio ribe, ptice, okupljao djecu oko sebe i dijelio im bombone, čokoladice životinskog carstva i pričao najljepše banjalučke priče. Generacije mališana odrasle su uz slatkiše i voće koje je sa osmijehom nesobično dijelio. Uvijek nasmijan, opeglan, obrijan, sa kravatom, dočekivao bi nas dižući u znak pozdrava svoju desnu ruku – baš onako kako su nekad bosanski bogumili dočekivali putnika namjernika želeći mu pomoći da nađe dobar konak i okrijepi se od dugog puta.

Nije Ale napuštao Banjaluku ni onda kada su vjetrovi rata donijela neka loša vremena. Njegov ostanak i ljubav prema gradu bio je simbol svojevrsnog otpora svemu onom varvarskom i neljudskom što se u njoj dešavalo 90-ih. Njegovo srce je pripadalo i vječno ostalo u njegovoj Banjaluci!

Vjerujem da će se jednog dana u Banjaluci u „Namigivanju zvijezdama“, kao što je to činio i gospodin Mišo Marić, govoriti o čika Ali i hedonizmu „dobrijeg čovjeka“. Alija Mahmutović je bio tako jednostavan – a tako specijalan – svi su ga voljeli – i ljudi i vozači kada se kao „saobraćajac“ na raskrsnicama brinuo o njihovoj bezbjednosti i – ribe i golubovi i životinje koje je čitav život pazio i hranio! Bio je specijalan – jer je pokazao zašto je čovjek čovjeku čovjek i zbog čega se u ovozemaljskim životima ostaje besmrtnim!

I danas, kada prelazim preko Gradskog mosta u Banjaluci, vidim čika Alu!

Digao ruku sa raširenim dlanom i osmijehom na licu, poput dobrog duha, miluje me kao znak dobromanjernosti, mira i dobre želje! Baš onako kao su to nekad činili bosanski Bogumili! A golubova kao nikad do sada – guguću i tiho jecaju!

ALE, VJEĆNA TI SLAVA!

U gradu svi ga znali
Označio jedno vrijeme,
Imao srce ko kuću
I dobru ljudsku dušu.

To što je on znao
Koliko slatkiša dao.
Cijelo životinjsko carstvo
U njegovu glavu je stalo

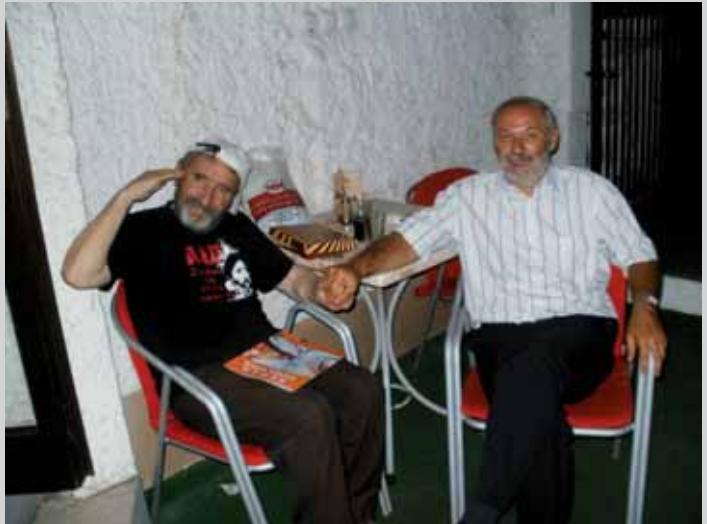
Kod Kastela i gradskog mosta
Boljega nije bilo
Bez uniforme u civilu
Saobraćajac on je bio.

Taj čovjek ekolog pravi
Kad neko papir baci
on digne i u dzep stavi
I samo tada galami.

Veliki čovjek je bio
Iako mali rastom
Sa francuskom kapom na glavi
Gorostas on je pravi.

Laka ti zemlja Ale
U miru počivaj stari
Rahmet ti tvojoj duši
Falićeš svojoj Banja Luci .

Ivanka Janjanin 15.09.2023

Na putu sa Alijom

Tekst: Irfan Horozović

... Poslije dženaze, našao sam se na istom putu sa Alijom, koji je neka vrsta dobrog duha Grada, kojeg dobronamjerni smatraju osobnjakom, a nestrljivi i netrpeljni gradskom budalom. Priča o Aliji počela se raspredati u vrijeme kad sam bio dječak (on je nešto stariji od mene), tj. kad je Alija odlučio da čini samo dobra djela i da čisti Grad. Uvijek je u povijesti ovog grada bilo takvih ljudi. Možda je to ona psihička veza koja grad čini bićem, ta nevidljiva korespondencija sa svima, bez posebne organizacije i cijene, na isti način na koji to čine kiša i sunce. Alija je uvijek više razgovarao sa golubicama i Vrbasom, negoli s ljudima. Ipak, postoje mjesta na kojima se on gotovo uvijek može sresti. Jedno od takvih mjesta je dženaza. On koji je uvijek imao vlastiti pogled na svijet, izražen kroz brojeve i kroz igru sa sličima Životinjskog carstva, na dženazama je bio posve posvećen, kao da se opraća od najbližih.

Njegova igra sa Životinjskim carstvom bila je čudna komunikacija koju nikad nisam u potpunosti shvaćao. Dovoljno je bilo reći mu broj sličice i on je znao koja je životinja na njoj naslikana. Igra je mogla teći i obratno. Neko bi rekao koja je životinja na slici, a Alija bi odmah pogodio njen broj. Pamatio je beskrajno dugi niz brojeva koje su dokoni igrači zapisivali na papiru. I svi su se čudili i svi su se smijali i niko nije znao zašto je to potrebno. Ali, njegovu pravu igru sam shvatio tek kad je neko rekao broj sličice, a Alija izgovorio:

- Avdo Tica. Vodomar.

Na slici je bio vodomar. Međutim, svi koji su poznavali Avdu Ticu, pasioniranog ribara i biciklistu sa zamjetnom grbom, morali su se složiti da je on posve nalik vodomaru i po svom zanimanju i po karakeru.

Tako je Alija za svaku sliku imao dodatno ime. Plašio ga se ili ga izgovarao sa dragošću, ovisno već o tome koja je životinja bila u pitanju.

- Koji broj? O to je Nuskina sestra. Divlja golubica.

Jednom je neko otvorio čokoladu, sakrio sličicu i izgvoorio njen broj. Alija je sav pretnuo. Bio je to broj Čegrtuše.

Alija je raskrilio ruke i zamucoao. Izgovorio je ime banjalučkog policajca kojeg smo svi poznavali. Bar po imenu. Njegova vještina s pendrekom bila je glasovita. Alija je bio uznemiren kao da još uvijek osjeća strah od susreta sa zvečarkom. Sjećam se, bilo mi je to čudno, jer ni prepostavljao nisam koliko je Alija u mladosti dobio batina od Čegrtuše i onih koji su sa Čegrtušom bili u istom klupku. A Čegrtuša je danas, kao i mnogi iz klupka na svom čegrtušastom pijedestalu od kojeg sve obljeva jeza.

Iz prostorije sa ledenim pijedestalom kreću progontitelji u sve prolaze Labirinta.

Pomislio sam, dok smo se penjali kroz snijeg, uz Dolac, kako njemu sad izgleda naš Grad-Labirint i kako je sad poredao brojeve u svom bestijaru.

- Je li ikad bilo gore nego sad, Alija? – upitao sam ga.

- Bilo je – rekao je on potpuno sabrano i lucidno – kad je bilo isto vako, ali se nije znalo da je vako.

(»Paradoks o Minotauru«,
iz knjige priča »Prognani grad«)

TRAGOM ALINIH STOPA

Piše: Radmila Karlaš

Cesto srećem Alu poput preostalih sugrađana ili sugrađanki. Ja duduše mislim pomalo pristrasno da se to meni dešava češće nego drugima, pa ga tako trefim osim na banjalučkim ulicama, valjda na svim mostovima, dženazama, bome i u čevabdžinicama, kafićima, restoranima, parkovima, uz Vrbas, niz Vrbas, ukratko - svuda.

I onda ga odjednom nije bilo nigdje. Čujem, u bolnici je. Taman naumim da ga posjetim, kažu, izašao je. I trčim tako neki dan kao mahnita, ko će znati šta me spopalo, biće da sam jurila da pazarim cigarete na rijetkim preostalim kioscima u gradu, kad eto ti Ale. Sva sretna promjenih putanju i sjurih mu se u naruče. Tačno ispod onog sata na autobuskoj stanici u Boriku, blizu zgrade Titanika. Zdravili se, izljubili, popričali. Da, biće sve dobro Ale, ponovila sam i ja u sebi nakon što smo se rastali. Ali, nije u pitanju Ale i njegovo zdravlje. On je meni rekao da će meni biti dobro. Da bi se bolje razumjeli, nisam ja od onih kojima treba govoriti da će bilo šta biti dobro, jer ja znam da hoće, budući da sam šampionka u saopštavanju pozitivnih stvari, prvenstveno samoj sebi. Ali, Ale je nekako proniknuo u moju nutrinu brzinom i sposobnošću rendgenskih zraka, pa je razlika između mog mantranja i njegove više puta ponovljene misli bila značajna. Jer ja sam se čim je to izgovorio, osjećala dobro. Kao što nisam od kada je na krajnje misteriozan način nestao moj pas Toto Vuk, avgusta ove godine. Nakon nestanka mog psa, ništa mi više nije bilo dobro. Eto, Ale je i to znao bez da mu kažem.

Kao što je *oduvijek* sve znao. Recimo onomad dok smo sjedili sto do stola *Kod Muje*. U onoj manjoj uščupernijoj čevabdžinici, na Ha-

ništu. Brbljam ja, brblja on, riječi nam se prepliću i priči nikad kraja. Iznikoše odnekud fragmenti sjećanja na zemljotres 69., pa se onda vratismo još unazad i strovalismo u Alino djetinjstvo. Lijepo me pozvao u goste. Slušam kako je znao da će se desiti potres u Japanu, jednako kao i onaj oktobra 69. u Banjaluci. Nije to meni čudno, ma jok, sjećam se i svojih čula. Otvaranja očiju u mraku i iščekivanja, nakon čega bi obavezno zatreslo.

Nama dvoma misli se prosto sudaraju, ali nema povrijedjenih. Nisam ni izgovorila, a Ale već odgovara. Ne, ne odgovara, nadovezuje se i to ne na moju riječ, već na misao. Nekom magijom, on se uvijek nađe u blizini kako bi mi pomogao da izbacim sav višak iz onog što roji moje misli. U nekoj dimenziji, Ale jednostavno nabasa na moje misli i onda mi u nekoj drugoj pomogne da ih sredim. I tako sam ja žvakala svoje krpice i taman posegnula za lukom, puno luka, kada sam u dječiću sekunde prepoznala Alin pogled koji gotovo da nije imao ništa s opštim utiskom koji njegova mala figurica ostavlja, dok je i on naizgled zaokupljen jeo čevape. Ja taj pogled i izraz poznajem. To su stare oči. Sveznajuće i bezvremene, smještene kao slučajno u to krhko ti-jelo. Tu sam, govore oči koje gledaju u vas, a zapravo su odijeljene od svijeta nekim svojim čudnovatijim bivstvovanjem. Čisto da se ne zaboravi.

Zagledana u izraz u njegovim očima, potkačujem čašu s pivom koja se razbijja, a žućkasta pjenušava tečnost razlijeva po stolnjaku. Ale nudi da plati štetu razbijene čaše. Ponavlja to kao mala papiga. Nema potrebe, ponavljam sad i ja, ne, ne i ne. I osoblje ne želi da čuje za to, a odbijaju i da ja platim štetu. Osim što je dobri duh, Ale je i pravi džentlmen.

Taj dan je sjećam se, okupan suncem, proljetni, taman kako treba, ni pretoplo, a ni prehladno. Očekujem da mi ljubičice i visibabe niknu iz krpica. Uto Ale kaže, zna me od malena, pa pokaza rukom do ispod stola, kad sam bila malecna, e ovolicna curica. Meni se to nešto jako dopada. To mi nekako dođe kao da sam od kada sam bila tolicna bila pod nekom velikom zaštitom. Kažem mu, Ale, ti si moj *melek*. Meni to melek baš nešto liježe na jezik i onako ga spremno prevah preko

usana. On me za tren duže gleda i pita me za roditelje. Kada sretne mog oca, hoće da ga poljubi u ruku. Tatu to uvijek toliko gane i gotovo da ga rasplače, ne dozvoljava mu i onda ga Ale ljubi u rame. Ale me rijetko sreće s roditeljima, valjda što sam sad velika cura. Ali on zna čija sam. I još mnogo toga od kada sam bila ovolicna. Tako da sam ja pouzdano odrastala pod njegovom zaštitom, podjednako kao i pod roditeljskom. Ne bih sad da to previše objašnjavam, uzmimo da je jednostavno tako.

Ipak, evo jedan primjer, ono kad me Ale zasuo kestenjem. Nisam ih se mogla nagledati, mada su to bili oni isti što su nam se odvajkada drobili pod nogama, dok smo šetali po raskošnim banjalučkim alejama. Dobro, bar su nekada bile raskošne. I tada bih ponekad, kao i toliki drugi zastala, podigla poneki kesten i čušnula ga u džep ili torbu. Isto je to kestenje, a ipak nije. Jer, ovi Alini izgledaju ljepše, boje su sjajnije, sve u vezi njih nekako je drugačije. Imaju brate neku magiju. Stojim tako posred aleje, držim kestenje na dlani i sretna sam. Imam svoje prirodne dragulje i moj je cijeli svijet. Nije se naravno radilo o kestenju, Ale bi sve što bi taknuo prožimao aurom čudesnosti. Kestenje je uslijed njegovog dodira dobilo svetačke moći. Stavila sam ih u torbu, potom u jedan, pa u drugi ruksak. Bile su to burne godine, trčalo se s aerodroma na aerodrom, prevaljivale se razdaljine, a kestenje sa mnom. I tamo gdje je nešto ranije tle podrhtalo u razornim zemljotresima ili gdje će koju minutu poslije odjeknuti bombe ili se raznijeti ljudi-samoubice. Tragedije me nisu sustizala, zahvatale su tek trag mojih stopa. Na tim putevima, pogubila sam i kestenje. Ali mi je Ale ubrzo dao kamenčiće. Opet ruksaci, putovanja i Alina svetačka moć koja štiti.

Kada prošetam svojim životom unazad, Ale je uvijek tu. Od kad sam bila ovolicna. Nedavno gledam, na fotografijama s mature jasno se vidi, u svom bezvremenom obliku. Koliko on uopšte ima godina, kada uviđek izgleda isto. Evo je, sljedeća fotografija, nekoliko godina nakon mature ponovo smo se okupili u Kazamatu, ma nije moguće!, uporedno s našim pogledima, objektiv je uhvatio i Alino lice. Kako je to moguće kad sam sigurna da ga tad nisam vidjela. Nađe Ale načina. Uostalom, pogledajte vaše fotografije, mislim da i vas prati ta magija. Sad već vjerujem da je Ale u stanju da se multiplicira i istovremeno nađe na bezbroj mjesta. Ako neki grad ima svog dobrog duha zaštitnika, onda Banjaluka svakako ima Alu. Zamislite grad koji ima živog duha zaštitnika, možete s njim čak i da pričate.

Ale onomad *Kod Muje*, kao što rekoh, jede čevape, ja krpice. Svako malo hrani golubove koji slijeću. Golubovi naginju glave uslijed frekvencije Alinog glasa, a potom guču. Sporazumjevaju se, tu pred

mojim očima, čovjek i ptice.

U frekvenciju se mješaju glasovi, ljudi koji prolaze pozdravljaju Alu, mašu rukom, osmjejuju se. Dan je i dalje osunčan, golubovi odlijeću, a ja napokon jasno vidim da i Ale leti s njima i posmatra svijet iz tih visokih, udaljenih perspektiva, premda se čini kao da i dalje sjedi za istim stolom. Da, za stolom sjedi čovjek, brižno odvaja komade hrane za neke druge golubove koji ga čekaju, dok mu ljudi, u svom zamisljenom samarićanstvu prilaze, doturajući mu novčanice ili neke druge sitnice. Premda svi znaju da Ale ništa ne ostavlja za sebe i „da mu desna ne vidi šta radi lijeva“, te da je njegov životni stil da je *danvanje primanje*, nikom se ne dodvoravajući, nikog ne želeći fascinirati, ni hodžu, ni popa (hodže i popovi često ne prepoznaju čin ljubavi kroz koji Ale usred dženaze ili sahrane zafrljaci bombone na njih, ali to je već njihov problem), malo ih i sluti koliko je Ale zapravo iznad svih nas. Šetajući gradom taj naš dobar duh ukazuje, saopštava, pokazuje. Nije riječ o regulisanju saobraćaja, pravljenju ostrva na Vrbasu, niti o njegovom legendarnom pogađanju životinja i brojeva iz čokoladica naše mladosti. Niti o hodanju ogradom Gradskog mosta, čime se upisao u Knjigu legendi nekih banjalučkih Ćorkana. Ne. Ale je mnogo više i mnogo dalje, poput onih golubova na nebuh, za koje mi u našoj ljudskoj gluposti i oholosti mislimo da zoblju milostinju koju im mi dajemo, što bi rekao moj brat Dado.

Često razmišljam o Ali koji ide banjalučkim ulicama i komunicira s mnogo suštastvenijim svijetom, do što je onaj što ga ljudi u svojoj ograničenosti doživljavaju stvarnim. Tad budem sretna što hodam travgovima njegovih stopa. I znam da sam ja, a ne on, ta koja zoblje milostinju. Njegovu milostinju. Samo što Ale to ne bi nazvao tako. U njegovom poretku stvari, milostinja je drugo ime za ljubav.

Ponekad treba poslušati savjet starijeg!

Livada i gajtan trava

Piše: Mersad RAJIĆ

Nastavak iz prethodnog broja

- Eto, viđaš li ti onu vrbu na koju si prislon'jo svoj prut. Stara je ko i ja, more bit' malko mlađa jer sam ja ko dijete zab'o jednu vrbovu mladicu i ko velim nek'se zna da sam je ja posadio. I prim'la se! Im'o sam tad sedam-osam godina, možda manje, zaboravio sam. Samo znam da sam bio maksum i čuv'o ovce a biše to za ona stara zemana. Rodio sam se u onom prošlom vjeku i sad mi je preko 80. Stari svijet kaže da bi svak za svog života treb'o zasadit' bar jedno drvo pa bi bilo više šume neg'je sade. Ovi danas samo sijeku šumu, i država i narod. A niko ne sadi! Dokle? Niko se ne pita hoćel' nestat' šume!?

Govori starac, ja pokušavam da razlučim o čemu priča, klimata glavom okrećući je u stranu prateći svoj pogled koji luta okolnim proplancima i brdima. Oči upale, jagodice na izboranu licu pojačane pa naglašavaju njegovu mršavost i čine ga još grubljim nego što jeste, obrve ko čekinje strše iznad očnih duplji, ruke mirno leže jedna u drugoj na pogrbljenim staračkim ledima. Staj'o je još neko vrijeme, šutke, ponekad bi se začulo doboko, više bolno "hm" ko da kaže: "Uh, da sam ja vlast". A nisi, mislim se ja, a i da jesu, more bit' da bi bio ko i svaka druga vlast. Puno obećanja a malo rješenja. Da je svaka vlast razumna, naša prošlost ne bi bila tužna istorija gluposti i nasilja.

Gledam za njim kako se gega niz livadu, izgleda još kraći u dugačkoj travi, pitam sam sebe a ne nalazim odgovora; kakve to njega brige more osim godina, reume, žalom za mlađošću koja je davno nestala, prohujala kroz vječite ratove nesretne nam zemlje, a bolje je reći nesretna naroda, jer zemlja nije ništa kriva što u njoj živi narod koji vječito nekog mrzi, proganja i ubija. Dok sam tako razmišlj'o on zastade i okrenu se te još jednom glasno doviknu:

- Dijete, bolje se pripazi nevremenu, poslušaj me pa hajd' oklen si doš'o dok još ima vaka. Ne reci kasnije da te nijesam opomen'o.

Ponovo pogledah prema nebu al' ovaj put ozbiljnije i s oprezom, uputio sam pogled i prema Grmeču odakle je izvirala i dotala ova lijepa rijeka i prim'jetio da je taj dio izvorišta već bio prekriven i zaklonjen tamom teških oblaka. Ni tada nisam puno pridav'o značenja na povećanje oblačnosti iako mi je u ušima odjekivala starčeva zadnja opomena.

Uokolo se vide tragovi vrijednih ruku domaćina, kuruz je uglavnom bio obran, ponegdje je neka od njiva već bila uzorana i spremna za novu sjetu, trava pokošena i ustožena za zimsku ishranu stoke. Daleke kuće su ličile na različite geometrijske oblike uokvirene drvenim ogradama većinom od kolja, rijetko od tankih daščica. Iz ponekod dimnjaka uzdiže se vitki i tankovijast trak dima da bi ubrzo nest'o u beskrajnom plavetnitu neba iznad saničke dole.

Ovdje, na mjestu gdje sam se naš'o, Sanica nije bila široka, nekih 12-15 metara al' potpuno mirna da se njezin protok jedva razaznav'o ko da je nečim prepadnuta pa se tihom iskrada kroz saničke luke. Im'o se utisak da je rijeka ušivena u obje obale sa krajeva iskićene iscvalom drezgom koju krase sitni žuto bijeli cvjetići. Nešto malo niže, nizvodno od mene, mogu se zamjetiti mala razbacana ostrvca ove zelenkaste

drezge između kojih protiču tanki mlazovi vode koja ne dozvoljava da se ostrvca spoje u nepreglednu travnatu ravan i tako zaustave protok vode.

Im'o sam ruksak na ledima, crne "Borovo" čizme, lijepu "Mitchell" rolu koju mi je poklonio zet Oto Verner (i sad je imam), lijep bambusov "šplisovan" štap kojeg je za mene uradio moj otac Sulejman. Silk na roli je bila "Zlatna kornjača" a i struk sa mušicama od silka iste marke. Osnovni silk je bio 0,25mm dok je struk bio vezan na 0,18mm. Na kraju struka je bila standardna flašica od "Benil" kapi za oči, sa krejicama koje sam uradio po očevom savjetu. Sve su mušice bile "suhe palmerice" tj. nisu imale krila što je tada bio uobičajeni način spravljanja mušica i lov sa suhom mušicom koje su se podmazivale sa lično napravljenom mašeu kombinovanom od parafina i sjeckanom bijelom svjećom koja se topila na šporetu. Nakon toga tekućina bi se sipala u kutijicu i ostavljala da se stvrde. Bio sam spreman za lov. Ko rijetko kad. Horan i željan lova.

Međutim i pored ogromnog broja prirodnih mušica zvanih "krejice", a koje su se rojile u mnogo većem broju i smjelo padale na vodu, moram priznati da su ribe bile apsolutno nezainteresirane i nisu uopće reagovale na njihovo poskakivanje po vodi,

Međutim, iako je ovo moj treći dolazak na ovu rijeku, ove godine i uopće, mog'o sam priznati sam sebi da nešto nije kako treba. Bistrina vode mi je omogućavala da vidim pokrete riba.

Prvi moj dolazak je bio 1. marta na otvorene lova na pastrmku i bio sam više nego zadovoljan s uspjehom, drugi dolazak je bio 15. maja na otvorene lova na lipena kad su krupne mušice bile glavna hrana i pastrmkne a i lipena, i sada treći dolazak, krajem septembra, kad se za par nedjelja i zvanično zatvara lov na pastrmku dok ostaje otvorena sezona za lipena i mladicu.

Pit'o sam se šta se to dešava al' odgovor nisam ni znao, ni naš'o. Potsjetilo me je to na jedan da ribolova na Plivi davne 1958. kad sam sa ocem jedva umak'o teškom nevremenu. Al' to je druga priča. Gdje se riba skriva i zašto ne radi kad ima mušice? Bilo je teško i razumljivo pitanje.

Većina riba koje viđam leže i miruju na dnu il' su skrivene u drezgi tako da se onim krupnijim ribama izviruju samo leđna peraja. Nema čak ni aktivnosti sitne ribe koja stalno izlovljava i aktivna je bez obzira na krupnu ribu. Zašto je riba skrivena u zelenoj šaši i drezgi? Dešavanja na rijeci su bila suprotna iskustvima i savjetima koje sam dosad upamtio. Rijeka je i dalje klizila niskim obalama stješnjena kroz ovu pitomu saničku kotlinu i ničim nije otkrivala tajnu dešavanja

il' bolje reći nedešavanja u vanjskom svijetu u kojem sam ja bio i prisustvov'o.

I dok sam sa nestrpljenjem iščekiv'o da počne lov, još jednom sam pregled'o struk od tri mušice koji sam vez'o za današnji ribolov. Prva od njih je bila "Limun žuta" krejica, u sredini je bila mušica koju je moj otac naročito cijenio i volio i zvao je kratko, "Horozuša", a bila je rađena sa trupom od guljenog pera crvenog horoza. Treća je bila "Maslinasta", specijalitet našeg zeta koji je mot'o ovu mušicu sa svilom maslinasto zelene boje i perom od grahorastog horoza.

Dok sam ja pregled'o i zanim'o se oko mušica iznenada me pomilov'o blag povjetarac koji je lagahno ustalas'o i smeruž'o dotad mirnu površinu Sanice. Ispočetka nejak i prijatan, više ko šapat, vjetar je postaj'o sve jači i jači i uskoro, sunce je zamakloiza teških tamno sivih oblaka i dolina je polahko uranjala u tamu koja nije obećavala ništa lijepo. Sa tugom u srcu pogled'o sam u prislonjeni štap i mušice koje su se njihale lijevo desno diktirano pravcem vjetra koji je često mijenj'o smjer i jačinu. Ja, veliki ljubitelj lova na ploveću, suhu mušicu i u stalnoj potrazi za krupnom pastrmkom il' lipenom, s nestrpljenjem uživ'o u

lagahnom pomjeranju sa dna riba skrivenih iza grmova drezge na dnu rijeka, sada nemoćno stojim kraj uzburkane Sanice i počinjem se kajati što ne poslušah starinu što mi je savjetov' o da idem odakle sam doš'o jer će me ufatiti nevrijeme. Teško onome ko ne zna odrediti granicu svoje pasije, tj. ljubavi prema nečemu, jer ta slast mu može ponekad zadati tešku muku, trpljenje i stradanje.

Ja, koji sam se u sebi smij'o starčevim predviđanjima, sada sam nemoćno stoj'o neodlučan da donesem odluku kuda da krenem. Al' se priroda brzo pobrinula i o tome i požurila me da promijenim neodlučeno mišljenje i da brže bolje donesem odluku! Sijevnulo je i začuo se reski prasak groma popraćen dugom grmljavinom koja mi je izgledala ko da nikad neće prestati. Al' to nije sve iznenađenje. Ni u snu nisam pomislio da i u septembru, pogotovo sredinom mjeseca, začujem gromove i gledam u munje koje paraju nebo i moje srce. Priznam da mi je bilo vrlo neugodno, pomalo zastrašujuće. Nisam se mog'o sjetiti kad sam zadnji put doživio grmljavu i nevrijeme u septembru, ako sam ikad? Uvijek postoji i ono "Prvi put"!

A onda je počelo! Prve kapi kiše, krupne i mlake, zatekoše me pokraj vode. Ja sam zgradio štap i opružio korak. Dolje, desno od mene, stajala je ogromna krošnjata i visoka vrba. Tu sam se jedino mog'o skloniti. Selo, il' najbliže kuće su daleko gore u brdu, to je bilo podaleko i za razmišljjanje a kamoli da se stigne prije kiše. Poš'o sam prema toj bilo kakvoj zaštiti a onda se sjetio njegove opomene da ne stojim ispod drveća kad grmi. Kad ga nisam prije posluš'o, bogami sad hoću. Ni kiša nije dugo čekala. Postade jača i hladnija, nemilosrdna prema jadnom ribarčiću skrivenom u jadnom prirodnom zaklonu od niska vrbova granja i kojekavkog rastinja što je raslo u među između dvije luke. I gromovi učestaše i pojačaše. Njihov tutanj, od kojeg se zemlja tresla i podrhtavala, nije gotovo ni prestaj'o.

Čin'lo mi se da razdiru ovo drveće i livade oko mene. Žuto bijele plamene zmije plazaju se tamnim nebom i sustižu jedna drugu ko da se utrkuju koja će od njih zasvijetliti jače i čiji će tutanj duže trajati. U mom strahu i mokrini pred mojim očima se ukazaše slike ovih krajeva. Njihovo bogatstvo i ljepota, ko i svuda u Bosni je ljepota koja nadahnjuje, inspiriše i motivira da se o njima piše jer su neiscrpan izvor inspiracije. Jaka kiša je pojačala, bivalo je još gore, postepeno, i moj vidik se zatvar'o. Mada mokar i ustravljen čudnim i čestim munjama i ovom nesnošljivom grmljavinom, misli mi ukradoše i počeo sam da razmišljama o novim saznanjima s kojima se susrećem. Spozn'o sam i neke činjenice koje su mi otac i majka ostavili u amanet i shvatio da je život stalno saznanje i učenje uvijek nečeg novog, nečeg što dotad nismo znali il' iskusili.

Činjenica da smo ovladali jednim saznanjem il' iskustvom ne daje nam pravo da kažemo da smo pokupili svu pamet ovoga svijeta, da smo najpametniji i da više ne moramo il' ne trebamo učiti jer nakon jednog saznanja iskršne novo, i nesvesno, ono nas tjeran na nova iskustva i učenja tih čestih promjena koje se dešavaju u nama i oko nas isto ko što se promjene dešavaju u prirodi koja nas okružuje.

Gromovi pomahnitaše. Po vodi zabubnja ko da kamenje pada i voda poče da pršti. Gore, u brdu, vidim da poneki domaćin izleti iz kuće, iznese nešto u avlju i okreće se prema nebu ko da se moli nebi l' nevrijeme skren'o s puta, nebi l' ga odvratio od njegova imanja i kućišta.

Stojim mokar i nemoćan, ljut na samog sebe, i na starca, i na nevrijeme, i na vlastitu tvrdoglavost, pa ipak me misli odvukoše u poljanu

u koju nisam htjeo ulaz'ti, u moj mlađi život koji je uvijek pun nekakvih promjena, iznenadenja, neočekivanih i nepredvidljivih obrta koji sve nas pa i mene uče pameti al' time i mudrosti života i življena. Ponekad očekivano promjene nas dočekaju, ko što je sad, al' često one dođu nepozvane i neočekivano i većinom kad im se najmanje nedaš. Al' sve te promjene, na kraju, nauče nas nečemu i samo vlastitim iskustvima postajemo mudriji i pametniji jer se pamet ne poklanja, ne kupuje, nego se stiče neprestanim učenjem, prisvajanjem i usvajanjem tuđih i vlastitih iskustava. Usvajanjem tuđi' i korištenjem vlastiti' iskustava postajemo bogatiji i pametniji, drugim riječima, iskusniji.

Pa eto i danas, na lijevoj obali Sanice, im'o sam šta nauč'i i saznati nešto što nisam znao jer nisam posluš'o čovjeka koji je ovdje rođen i koji je ovdje proveo čitav životni vijek a koji je, vjerovatno, obogaćen životnim iskustvom, meni savjetov'o da se sklonim. A ja nisam posluš'o! I zato sada ispătam, a on, starac, sada sigurno sjedi u kuhinji, na sečiji i gleda u pendžer i razmišlja o mladalačkoj tvrdoglavosti jednog mладог ribarčića koji sigurno stoji ispod nekog drveta i drhti od staraha i studeni. Mokar i prozeb'o do gaća.

Treba nekad poslušati i neznana insana koji ti nešto savjetuje bez obzira koliko smatraš sebe pametnim i iskusnim jer su dvojica uvijek pametnija od jednoga samog.

Užas i strah od čestih i zaglušujući' gromova koji su me ukopali u ovaj gusti vrbak koji nije bio neki siguran zaklon od gromova, a da i ne kažem, koliko je bila bijedna zaštita od guste i teške kiše čije su kapi ko zvončići odjekivali dumbarajući po glatkoj površini Sanice. A onda povrh svega led. Uh, kako lupeta i poskakuje po vodi, lišću i travi, te usput kršeći sitne grančice sve dok poneki krupniji komad leda promaši sivo lišće i granje i krhne svom silinom na moju glavu koju kobajagi štititi mokra kapa od koje nije bilo ni velike "fajde" ni koristi.

Na leđima ruksak otež'o, poduplo u težini, ne od riba neg' od kiše i leda, al' ga ne skidam jer je kakva takva zaštita. Bacim pogled prema vodi koja je s krajeva počela polahko da se muti al' i nadolazila je tako brzo da se prostim okom mog'o prim'jetiti njezin rast. Nedugo zatim voda je počela da izlazi iz kor'ta i razlijeva se po mokrim, ledom i kišom natopljenim, obalamu i livadama. Vidim kako se ono iskrivljeno stablo starčeve vrbe polahko gubi i utaplja u žutilu sada već brže Sanice čija je, do maloprijašnja ljepota, sve brže gubila svoj sjaj i privlačnost. Postaje ružna i opasna! Ja sam već bio u vodi do članka čizama...nije bilo drugog izlaza nego napuštati ovaj, kakav-takav zaklon, i bježati prema cesti koja se nalazila neki' 60-tak metara od mjesta đe sam staj'o. Bilo je to teška odluka, uz to neminovna. Nije bilo drugog izlaza.

Mokar, ozeb'o, sa teškim ruksakom na leđima, štapom u ruci, poražen, bijedna osjećanja, gazim livadom kroz gustu travu i smrad mutne vode. Bilo je teško gaziti kroz šikaru, lelujavu travu, koje-kave zavrzlame od granja i grančica, ostatak pokošena sijena koji su se dotada skrivali i sada oslobođeni vodenom stihijom uputili prema Donjoj Sanici i dalje ka kanjonima.

Boreći se s ovim preprekama zaboravio sam na strah od grmljavine, zaboravio da kiša pada, jer mokriji nisam mog'o biti i nisam se ni obradov'o kad se nevrijeme postepeno udaljavalo prema Biljanima i dalje prema Ključu. Nisam ni prim'jetio kad se led pretvorio ope' u teške kapi, dosta rjeđe neg' prije al' je meni bilo potpuno svejedno. Bijedniji nisam mog'o biti. Ni mokriji, samo da se iskobeljam iz ove livade i dočepam ceste i okrenem prema autu koji je bio parkiran uz ogradu drvene biljanske čuprije. Bio sam mokar do gaća a i one su bile mokre, no meni je bilo svejedno. Jedino zaštićeno mjesto su bila leđa, krsta i noge. Leđa ruksakom, noge zaštićene "Borovo" crnim čizmama. Fala Bogu da sam im'o čizme jer sam im'o običaj ponekad izaći na vodu u patikama.

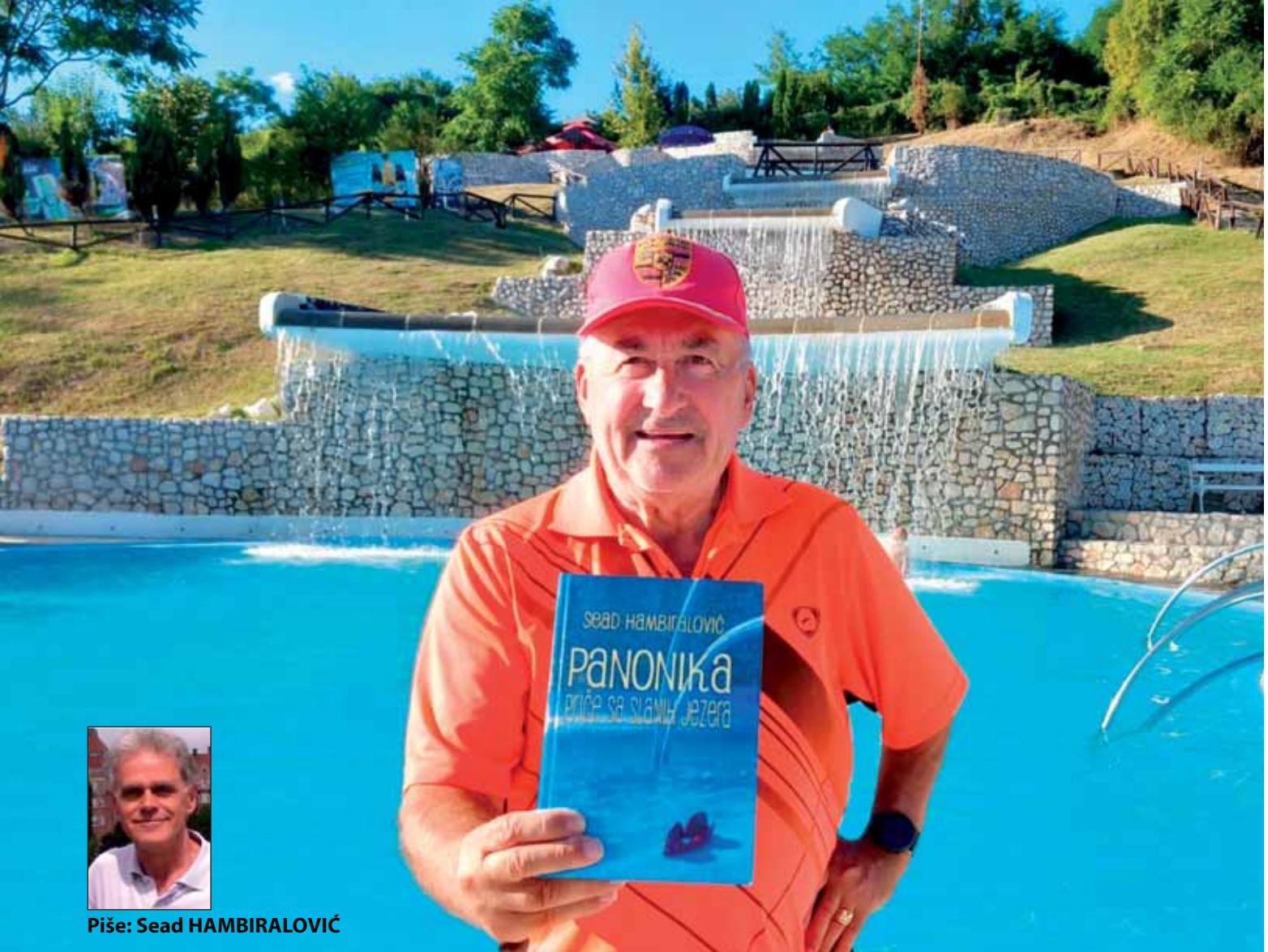
Naša ograničenja su naše znanje. Da bi ta ograničenja bila šira treba proširivati naše znanje kroz vlastita i tuđa iskustva, a sa vlastitim iskustvom čovjek stiče i mudrost. Da sam bar posluš'o starca sad bi' već bio kod kuće il' u kakvoj kafani pio pivo, konjak il' kahvu. 'Vako, mokar, ustravljen, bijedan i skrhan, umjesto da se radujem što sam posluš'o starinu, ja sjedim u svom "Fići" i psujem samog sebe. Naš život je satkan od razni' iskustava s kojima se širi naše znanje. Život je ono što je danas il' što će bit' sutra a ne ono što je bilo. Ono što je bilo su samo lijepa il' ružna sjećanja. Ko i ovo moje!

Bistro!

*U Pickeringu, ON 25. Novembra 2015.god.
Mersad Rajić*

Ne obećava na dobro

Piše: Sead HAMBIRALOVIĆ

Stigli iz Kanade...

i eto jednog susreta i dijasporske priče o Banjalučanima koji su se uželili Bosne

Prvi put u poslovnim vezama s Banjalučanima, kada je nakon davnog zemljotresa jedna porodica zbrinuta u neninoj kući u Tuzli. Onda nagrada na Festivalu amaterskog filma BiH za kratki igrani film "Djevojka i sunce" u onoj zgođušnoj okrugloj sali sa plišanim navlakama bordo boje, te u Švedskoj. Poduzeće je redati imena: Edin Osmančević, onda okupljeni oko redakcije lista "Šeher Banjaluka", a od prošle godine Hamdija Trnovac, "Novi Zuko Džumhur" - šta smo sve nasnimali u Zvorniku i ostalo još Kaimijino turbe i Avdina džamija sa pet munara...

Na donjem slalu tuzlanskih slanih jezera neki dan doziva Banjalučanka Amira, koja se ovdje odomaćila. Pored, na ležaljkama, Asima i Husein Bahtijatević- Huta. Stigli iz Kanade, i eto zanimljivog dijasporskog susreta.

GENERALOV ĐŽIP: Asima je nekada radila u banjalučkoj robnoj kući "Merkur", a Husein u "Zastavinom" servisu. Onomad je bio trostruki prvak Jugoslavije u streljaštvu za invalide, a ratne godine bolje skratiti kako je u rodnom gradu jedva izvukao živu glavu. U Tešnju obukao vojnu uniformu i, kada je svoje odužio, haj u Sanskom Mostu otvorice auto-limarsku radnju. Tanko je krenulo - supruga, pu-

nica i dvoje djece ni jastuka nisu imali. Preokrenuo prvi bolji posao kada su mu dovezli đžip generala Alagića. Skoskao kao "bebu" i – malo po malo stalo se na noge.

"Pukao film" nakon jedne televizijske emisije o PIO MIO. Jedini pet godina uplaćivao zdravstveno i penziono, a ministar hladno da su fondovi prazni...

I uobičajena dijasporska priča kako su se obreli u Kanadi. Sve dobili "zadžabe": obuću, odjeću, namještaj, novac za stan... Starija kćerka Aida radi u lancu prehrane, a mlađa Adisa završila Akademiju estetike i uljepšava milionere. Njen Amir Tučić, vlasnik instalaterske firme, tuzlanskih je korijena.

Huseinova supruga Asima posvetila se unucima Adinu i Aldijanu. Godine nanizale i valja pripaziti (i) na zdravlje. Husen se pozabavio bilijarem i ribolovom.

KINEZ SE IBRETIO: I koja zanimljivost - kada je za rođendan zet odveo punca u streljanu da ga želja mine. Nakon što je sa pedeset metara ispucao 15 metaka, instruktor Kinez je vikao noseći metu: Vau, vau, vau..! Svih 15 "sljuštio" usred centralnog kruga!

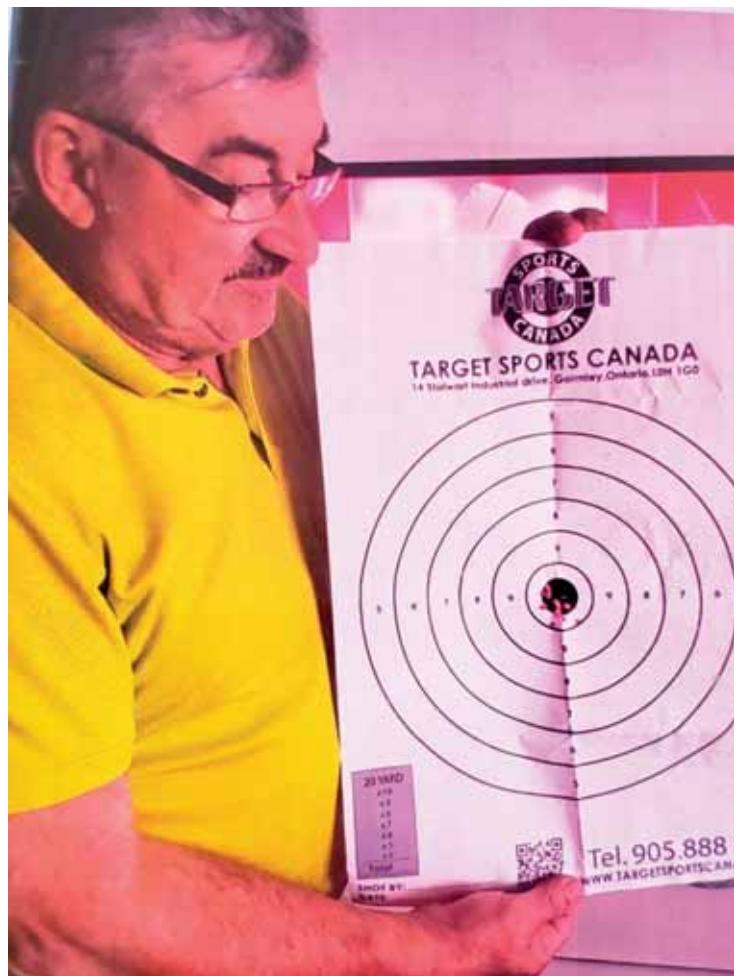

Za kraj susreta sa Bahtijarevićima valjalo je Seadu Hambiraloviću potpisati knjigu Panonika, sa slanih jezera. Supruga Asima nije bila za slikanje i rade je stala iza kamerei kliknula ovaj detalj/Foto: S.H.

Hoće ga i ribolov. Hvali da ima najbolji pribor na svijetu! Narančno, podrazumijeva se japanska mašinica "daiva" za lososa, zadnji kojeg je izvukao imao je 24 kilograma! A za pastrmku zavio banjalukačko "kolo" koje je donio iz zavičaja. I kada ga Kanađani ugledaju ne mogu se načuditi "našto" peca...

(.....)

Uželili, uželili se Bahtijarevići Bosne. Najviše vremena "potrošili" u Banjaluci i nakon 2,5 mjeseca ovih dana se vratili u Kanadu. U Tuzli je Amira bila dobar domaćin, a ugostila je i Juru Nazora, potomka čuvenog pisca. Delao je u "Incelu", sada na zagrebačkoj adresi. Nakon obilaska Tuzle valjalo je na Braču "nadgledati" i znamenitu kuću Vladimira Nazora.

PANSION VILLA EVA OMIŠALJ - OTOK KRK

SAMO 5km od aerodroma RIJEKA

*Bara 5 km från flygplatsen Rijeka
otvorení smo cijelu godinu*

Vi har öppet hela året

Privatna plaža, restoran i pizzeria u sklopu pansiona

Privat strand, Restaurang och Pizzeria tillhörande själva pensionat
više informacija na WWW.VILLA-EVA.COM

Mer information på

Trebinje – sa dušom bosanske čaršije i mediteranskog grada

Kuda na izlet

GRAD SUNCA I PLATANA

Trebinje – sa dušom bosanske čaršije i mediteranskog grada

Tekst i foto: Zinajda Hrvat

Trebinje je grad u Istočnoj Hercegovini, na „tromedi“ Bosne i Hercegovine, Hrvatske i Crne Gore. Udaljen je od Banjaluke oko 350 kilometara, a put do juga vodi preko Jajca, Donjeg Vakufa, Gornjeg Vakufa, Prozora, Jablanice, Mostara, Stoca, Ljubinja. Naravno, to nije auto put, već prometnica puna usjeka, riječnih korita, jezera, uspona, kamenjara i krša. Rekli bismo, opasan put za jedne, a pun adrenalina za druge. Kako god, budite odmorni i skoncentrisani na vožnju, da bi se sigurno stiglo u grad sunca i platana. Iz ličnog iskustva, ne preporučujem noćnu vožnju jer umor stigne vozača na samom kraju puta, u periodu koji je najopasniji za vozače, a to je između četiri i pola sedam ujutru.

Mediterska klima

Grad Trebinje leži u dolini rijeke Trebišnjice, ponornice duge 96,5 km, a iznad njega se nadvija kamenita gromada, planina Leotar. Trebinje je 27 kilometara udaljeno od Dubrovnika, a 40 od Herceg Novog, tako da se mediteranska klima osjeti dok šetate njegovim ulicama. Sa Neumom i Mostarom, Trebinje je ljeti jedan od najtopljih gradova u Bosni i Hercegovini sa oko 260 sunčanih dana u godini. Poznato je i pod imenom Grad sunca. U ljetnom periodu je prepuno turista koji i iz Dubrovnika dolaze na jednodnevne izlete i uživaju obilazeći staru gradsku jezgru, Stari grad, čije zidine datiraju iz 14. vijeka. Hodajući između starih kamenih kuća, kamenim ulicama (kaldrmom), imate osjećaj da hodate Dubrovnikom ili nekim drugim gradom na obali Jadranskog mora. Možda je to zato što su dubrovački majstori, koje je

Osman paša, osnivač Trebinja, doveo u Trebinje 1714. godine, učestvovali u njegovoj gradnji.

Starine među platanima

Stari dio grada je mjesto gdje se odvija život i u ljetnim danima, prepun je turista koji ispijaju kafe ispod visokih stogodišnjih platana, šetaju po predivnom parku s fontanom i bistom poznatog trebinjskog pisca Jovana Dučića, obilaze mnogobrojne znamenitosti, od pravoslavne i katoličke crkve do novoobnovljenih džamija u Starom gradu: Osman-pašinu i Carevu, kao najstariju džamiju iz 1719. god, omeđenu starim zidinama poput banjalučkog Kastela. Carevu džamiju je izgradila Osman-paša u čast sultana Ahmeda III, a Osman-pašina je izgrađena 1726. godine, kao zadužbina Osman-paše. Osman-paša je kao prateće objekte podigao u blizini džamije još mekteb i medresu, koji su bili prve prosvjetne ustanove u Trebinju. Nakon izgradnje ove džamije, Osman-paša je optužen u Istanbulu da je u svoje ime u Trebinju izgradio ljepšu džamiju od careve. Zbog toga je sultan Ahmed III izdao naređenje, da se on i njegovi sinovi osuđuju na smrt. Osman-paša Resulbegović odlazi u Istanbul da moli za pomilovanje, ali mu je molba odbijena, te je pogubljen 1729. godine, iako je uspio spasiti sinove.

Vrijedi napomenuti da su, po riječima murevelije Careve džamije, sve porušene džamije u Trebinju obnovili sami Trebinjci iz dijaspore.

Manastir Tvrdoš iz 14. vijeka

Među drugim značajnijim religijskim objektima, na području

Trebinja, ističe se i manastir Tvrdoš iz 14. vijeka, a osim duge tradicije poznat je i po proizvodnji vrhunskog vina. Hercegovačka Gračanica je sakralno-turistički kompleks iz 2000. godine, smješten na malom brdu iznad grada. U njenoj blizini nalazi se vidikovac s predivnom panoramom grada i planine Leotar. Manastir Ostrog iz 17. Vijeka, koji posjećuju brojni vjernici, nalazi se na istoimenoj planini u Crnoj Gori, na 900 m nadmorske visine, udaljen je od Trebinja oko 80 km.

Još jedno zanimljivo mjesto u Trebinju je i trebinjska pijaca, koja se nalazi van zidina Starog grada, pored hotela „Platani“. Tu su ljudi donosili svoje domaće proizvode još od devetnaestog vijeka. Sve su to domaći proizvodi, od sezonskog voća i povrća sa hercegovačkih polja, do sira, kajmaka i raznih vrsta mirisnih čajeva sa hercegovačkih obronaka. Danas je pijaca i turistička atrakcija za sve nas koji nemamo svoje bašte i koji kupujemo u samoposlugama proizvode bez mirisa i ukusa.

Mirisi Starog grada

Nakon šetnje i obilaska Trebinja, mnogobrojni restorani, čevabdžinice i slastičarne pružit će vam užitak, da isprobate i trebinjske specijalitete. Najpoznatija slastičarna u Starom gradu je „Grk“, gdje birate neki od mnogobrojnih šarenih kupova s ukusnim sladoledom i voćem. Poznata je i čevabdžinica, „Kod Mura“, koja se također nalazi

u okrilju vremešnih zidina. U junu ove godine je u blizini Careve džamije u Vakufskim prostorijama otvorena i čevabdžinica u čijem opremanju je nesobično učestvovao Nihad Mameledžija, poznati šef kojeg često možemo gledati u kulinarским TV emisijama. Zakupac je Trebinjac koji živi u Engleskoj, a koji je želio da pokrene biznisi u svom rodnom gradu. Trebinjski medžlis je otvorio i apartmane koje može iznajmiti svako i provesti nezaboravne dane u Trebinju, ali i na Jadranu, jer je smještaj dosta povoljniji u Trebinju nego na Jadranskoj obali.

Ugodaji uz Trebišnjicu

Možete izabrati i neki od lijepo uređenih restorana u Starom gradu, kao što je restoran „Ras“, s tradicionalnom hranom ili preukusnom pizzom, ili sjesti uz Trebišnjicu, da se rashladite uz rijeku i uživate u pogledu na neki od mnogobrojnih kamenih mostova. Najpoznatiji je Arslanagića most koji svojim lukovima podsjeća na minijaturni Višegradske mostove i datira iz 16. vijeka.

Trebinje je mali grad u Hercegovini koji ima dušu i čaršije i mediteranskih gradova. U njemu se može naći za svakog po nešto, i obično mu se vraćamo svake godine na putu ka moru. Tu se zastane, popije kafu ispod platana, udahne malo svježine sa Trebišnjice i nastavi put Jadranu.

Za Marjana koji je odrastao uz visočko rukometno igralište...

Knjiga kao poklon

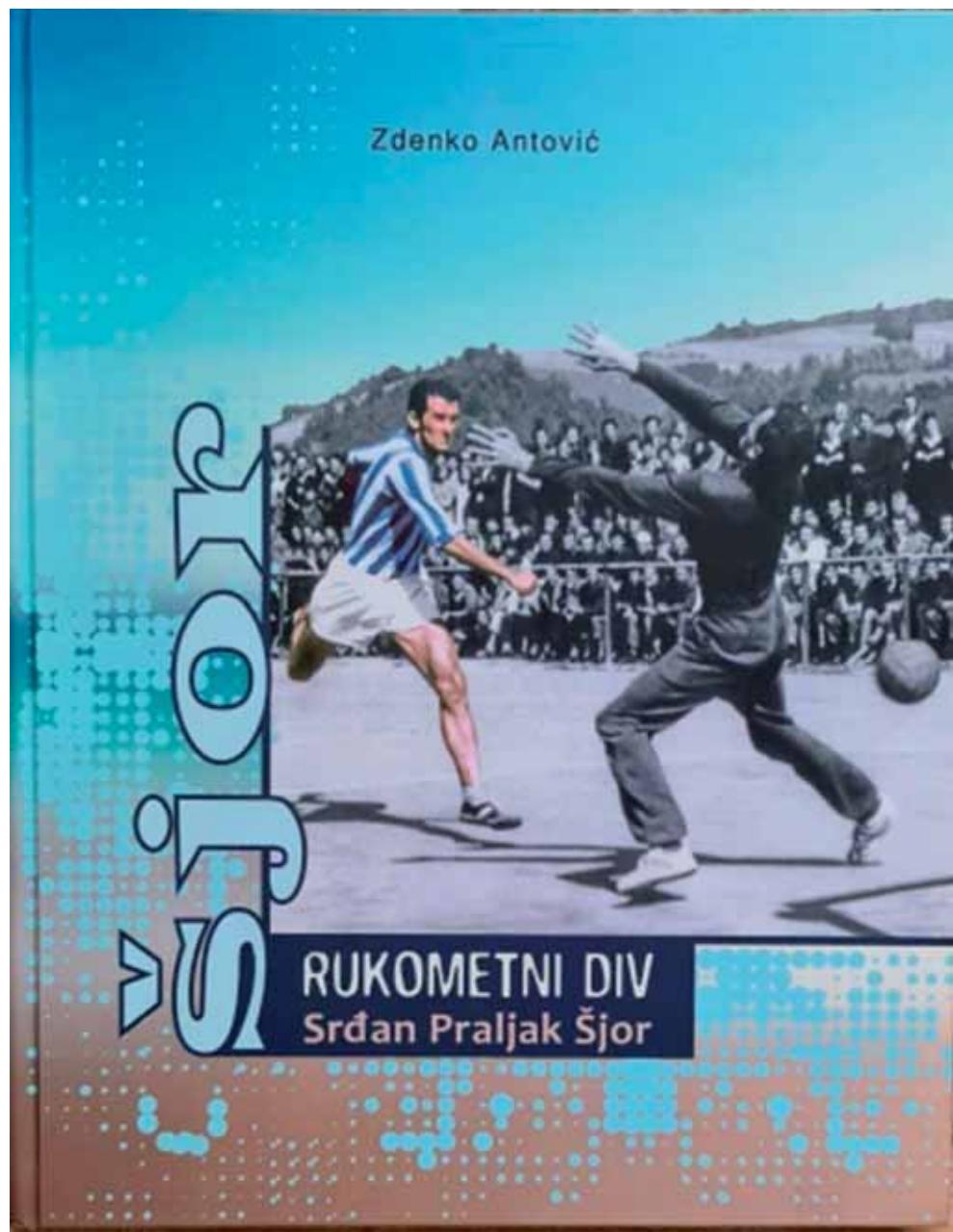
Piše: Marjan HAJNAL

Praznik mi je, ma koliko se rijetko događao, sresti školskog druga, pa još proslavljenog sportista, rukometnog reprezentativca i trenera. Želio sam vidjeti, i kupiti, knjigu „**ŠJOR – RUKOMETNI DIV**“, pa tu svoju želju na Messenger-u napisah svom prijatelju, autoru knjige, **Zdenku Antoviću – Zdeni**, koji je također duhom, i sportskim rezultatima i ljudskim zaslugama, evoluirao do diva, pepoznatljivog po svojoj srdačnosti, iskrenosti, dobrodušnosti. Kao takav nije mi dopustio da platim knjigu, već mi je donio sa već napisanom posvetom: „Za Marjana koji je odrastao uz visočko rukometno igralište i buku mnogih događaja iz ove knjige...“

Da, odrastao sam uz i na tom rukometnom igralištu, kao mnoga druga djeca igrao se, vozio na koturaljkama, ili na biciklu, bez ruku na upravljaču pravio „osmice“, igrao tenis, mali fudbal tokom školskih časova fizičkog vaspitanja kada je, da bi nam popunio paran broj igrača u timu, sa nama igrao i profesor Ibrahim Sirčo, a nekad bih za hladnih i vedrih januarskih noći, kad je nebo najljepše, kao strastveni ljubitelj astronomije, sa zamračenog centra igrališta dvogledom posmatrao zvijezde. Doista, dobar dio života bio mi je vezan za taj komad asfalta čiju su površinu podizali jablanovi, kasnije posjećeni upravo zato što su kvarili podlogu igrališta, mada ih ja ne mogu prežaliti jer su s prozora mog stana bili prvi na kojima mi se zaustavlja pogled, i dalje, kroz njihovo granje, prodirući prema Suncu, dok bi se u osvit pomaljalo iza Banjera.

O tom mom doživljavanju “Stadiona 7. aprila” mogla bi se napisati posebna knjiga. Mnoge zanimljive piće i tajne kriju se iza nje, u početku drvene, ograde, a kasnije betonskog zida. Za vrijeme održavanja sportskih duela, kao i mnoga druga djeca, čekao bih da nas redari puste da uđemo desetak minuta prije posljednjeg sudijskog zvižduka i učestvujemo u najzanimljivijem dijelu utakmice, fudbalske ili rukometne.

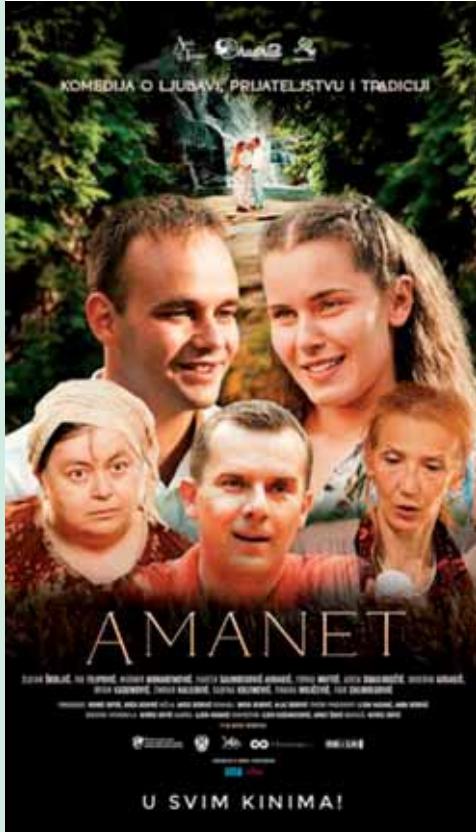
Mada sam poznavao sve fudbalere FK „Bosna“ i volio igrati fudbal, moje simpatije uvijek su više bile okrenute rukometu i rukometu. Zbog svoje sitne tjelesne građe nisam sebe zamišljao u tom sportu, ali nisam ni prestao osjećati određeni talent u sebi da

sam se kojim slučajem počeo baviti rukometom. Mada spada u grublje sportove, to je u pravom smislu viteško nadmetanje, ali u suštini, to je vrsta baleta, što potvrđuju fotografije sa zaustavljenim pokretima, piruetama, letovima. Ukratko, težak, zahtjevan, ali zdrav sport, pun izazova, praćen često i ozbiljnim povredama, ali, bitnije od svega, sport koji do najvišeg nivoa ispoljava socijalnost unutar takmičarske grupe i po tome je unikatan, jer predstavlja savršen spoj upućenosti igrača jednih na druge, budeći do maksimuma inuitivnost, osjećaj za mjesto i namjeru suigrača, ujedno, pružajući neiscrpno bogatstvo motiva ljubiteljima sportske i umjetničke fotografije.

Monografija koju je Zdeno stvorio o Srđanu Praljku Šjoru ima monumentalnu vrijednost, daleko veću od one nominalne

koja se može izraziti novcem, mada financiranje jednog takvog projekta zahtijeva prodaju, a ne poklanjanje knjige čiju novčanu vrijednost višestruko prevazilazi širi smisao njene pojave. Utoliko začuđuje, bar u pogledu velikog broja rukometaša, i još više – od članova stručnih štabova, Šjorovih dužnika, da se tom velikom majstoru sporta i umijeća življjenja ne odužuju nekim posebnim interesovanjem da kupe knjigu i saznaju mnogo nepoznatih detalja iz života i profesionalne karijere istinskog maga igre rukometnom loptom. Ali, bar ja, kao školski drug i neko ko je je također duhovno i fizički rastao na tom asfaltu, zahvalan i sa dozom stida prihvatih knjigu na poklon, ponosan na autora Zdenu i njegov napor i volju da ovjekovječi prisustvo i sve zasluge za sport i grad Visoko, rukometnog diva – Šjora.

Piše: Mr. sc. pol. Džana MUJADŽIĆ

SEE festival u Parizu /South-East European Film Festival/ međunarodna je manifestacija sedme umjetnosti zemalja jugoistočne strane Starog kontinenta, na kojoj se projiciraju svi filmski žanrovi iz Albanije, Bosne i Hercegovine, Bugarske, Cipra, Crne Gore, Grčke, Kosova, Mađarske, Moldavije, Rumunije, Slovenije, Sjeverne Makedonije, Srbije i Turske. U programe kratkih i dugometražnih filmova uvrštavaju se i ostvarenja, najčešće koprodukcije, članica MEDIA. Ovu posebnu smotru organizira Europa Prima, Univerzitet iz Skoplja, na čijem se čelu i danas nalazi makedonski književnik, dramaturg i autor dokumentaraca, dugogodišnji Parižanin Jordan Plevnes. Među partnerima su pridružene EFA produkcije, pa berlinsko Sveučilište Humbold i pariški Institut za orientalne jezike i civilizacije, poznati INALCO.

PREVAZILAŽENJE RAZLIČITOSTI I NOVE PERSPEKTIVE

Ovaj festival je u svome trinaestgodisnjem aktualnom izdanju, na liniji, pokazao oko stotinu ostvarenja kako u Francuskoj,

Balkan - srce Europe

U svjetlu SEE festivala u Parizu, smotre filmske umjetnosti zemalja jugoistočne Evrope, koja je ove godine bila posebno u znaku vrijednih dokumentaraca snimljenih u BiH.

tako i u Berlinu i Washingtonu. Utemeljen u Parizu, festival se neprekidno proširivao pa se od 2015. godine, upriličava u Njemačkoj a pokazan je i u Kini, odabranim programom kratkih i animiranih ostvarenja, postigavši globalni kakraker od 2017, suradnjom sa festivalom Balkan Trafik iz Bruxellesa. Belgijском smotrom svih umjetnosti naših područja slijedi prvobitnu ideju razvijanja programa umjetnika ali i različitih performansa. Stvoreni sa nakanom predstavljanja najuspješnijih suvremenih produkcija iz oblasti južno-istočne Europe, SEE je uspio prevazići različitosti, posebno ožiljke prošlosti iznošenjem novih perspektiva. Festival je, ujedno, i platforma promocije mladih profesionalaca kojima se približavaju važna, industrijska tržišta. Ipak, glavni ciljevi manifestacije sui otkrivanje i približavanje kinematografija zemalja oblasti isto kao i kulturnih dostignuća namijenjenih europskoj pa i svjetskoj javnosti, čime se povećava filmska prisutnost ostvarenja sa Balkana.

SEE festival je našao način nalaženja spona i podudarnosti sa zapadnom publikom i bolje suradnje s europskim umjetničko-kulturnim djelatnicima i filmofilima. Povećana je i razmjena materijala, pa olakšana suradnja kulturnih domena i organizacija iz Europe i svijeta.

FESTIVAL KAO "KULTURNI PROZOR"

Jordan Plevnes je ljubazno pristao odgovoriti na nekoliko pitanja o ovom filmskom događaju, koji umjesno upotpunjuje raskoš pariških kulturnih događaja:

- Kako je započeo SEE festival u Parizu ?

- Iz želje i iskrenog nastojanja predstavljanja naše kulture i umjetničkih dometa ali i potrebe da se pokažemo na drugačiji način, posebnom manifestacijom. Sjećam se da sam izjavio kako će festival biti "kulturni prozor," zemalja jugo-istoka Europe, u ovom Gradu svjetlosti kojeg je Dante Alighieri okarakterizirao u središtu Renesanse kao univerzalnu stranu Duha. Jean Monnet je isticao kako za ponovnu kreaciju Europe treba stvoriti kulturni napredak i suradnju. U tome smo uspjeli jer je naš projekt podržao i UNESCO.

Festival je oformljen 2011. godine u Parizu i razvio se na najbolji, mogući način, ujedinjujući snage s ciljem okupljanja i filmskog

izražavanja zemalja našeg podneblja, po viziji Nicolasa Bouviera, koji je tvrdio da je Balkan istinska Europa i njezino srce!

- Na koji način se ostvaruje odabir filma?

- Posjedujemo Umjetnički komitet čiji su predstavnici porijeklom iz svih zemalja južno-istočne Europe pa nam predlažu skorašnja ostvarenja, Uspostavljena je SEE mreža vjernih prijatelja koji dobrovoljno i bez bilo kakve naknade razvijaju ovu istinsku "balkanofiliju". Na taj način možemo vjerovati u buduće suradnje i suglasnosti, uprkos tenzija i vidljivih antipatija! Svi smo članovi jedinstvene, balkanske obitelji i primamo sve cineaste iz oblasti bez obzira gdje žive i rade. Dolaze sa sve četiri strane svijeta i nadamo se da će biti još brojniji.

- Pored raznolikosti i zanimljivosti ovogodišnjeg izdanja, zapadni distributeri nisu mnogobrojni. Zašto?

- Imamo, ipak, kontakte s američkim i naravno europskim distributerima. Neki od nagrađenih filmova bili su projicirani u dvoranama ali i na festivalima. Suradujemo s velikom audiovisuelnom koprodukcijom AMAG.

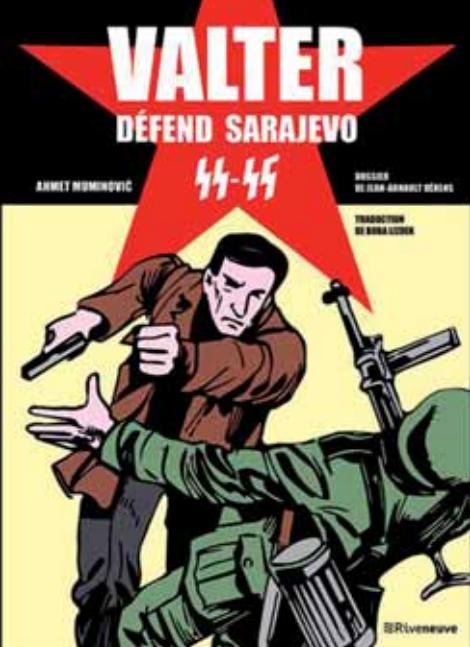
NAGRAĐENI BOSANSKOHERCEGOVAČKI DOKUMENTARCI

Trinaesto izdanje sve poznatije filmske smotre SEE festivala bilo je veoma naklonjeno bosanskohercegovačkoj sedmoj umjetnosti. Europski žiri, kojim je presjedevala makedonska profesorica Frosa Pejoska Bouchereau, i u kojem su bili kao članovi Igor Stanković, Federic Fappani von Lothringen i Yves Rousselet, proglašio je film **Amanet**, najuspješnijim dugometražnim ostvarenjem a njegov reditelj, Zeničanin Mirza Begović dobio je i priznanje za najbolji scenario. Glavna junakinja filma, Iva Filipović, dobila je titulu najbolje glumice.

Američki žiri pod predsjedništvom Romana Kostovskog sa članicama Patricijom Corbett i Jacqueline Headington dokumentarnom ostvarenju Saide Mustajbegović, **Boje i ritmovi nemira**, dodijelio je prvu nagradu, zajedno s madjarskim dokumentarcem Spasitelj.

Prvi i drugi Valter

VALTER
DÉFEND SARAJEVO
AHMET MUMINOVIC
SS-SS
DRAZEN BOJAN ARHAROVIC
TRANSLATION BY RIVERNEUVE
Riveneuve

Francuska, smatraju Vladimira Perića nevažnim i umjetnim, komunističkim junakom, stvorenim da ujedini mase nekadašnjih Jugoslavena. Todorović im je zanimljiviji, pošto je Gestapo imao njegov dosije, danas čuvan u Beogradu kao Fond BDS. Po njemu je nazvana i najveća operacija Gestapoa na Balkanu. Završio je 51. klasu Vojne akademije. Najprije je vodio Ravnogorske četnike pa je 1941. godine prešao u Beograd i organizirao močnu mrežu četničkih "ilegalaca"! Njegove djelatnosti su se proširile i na Zagreb gdje je, navodno, nakon hvatanja od gestapovaca, trebao pokazati način djeđovanja četničkog pokreta u Hrvatskoj. Priča kaže kako je pobjegao iz zatvora ali je krajem te 1943. godine uhvacen i odveden u zloglasni logor Mauthauzen. Jedan je od rijetko preživjelih zatvorenika. Ne zna se da li je Mihailović intervensao ili je to "zarobljavanje" bilo zajednički poduhvat nacista i četnika. Poslije Drugog svjetskog rata postao je član francuske Legije stranaca u kojoj je ostao cijelo desetljeće. Bio je na ratištima u Indokini pa u Vietnamu. Kao francuski državljanin stupio je u Generalstab armije gdje je radio mnoštvo godina. Umro je 2004. u Parizu, u dubokoj stosti.

Tako je Valter nanovo prešao granice i predstavio se u Francuskoj ali i ostalim frankofonskim zemljama, Belgiji, Luxemburgu, Švicarskoj, zahvaljujući prevodilačkoj nadarenosti **Slobodanke Bobe Lizdeku**, za koju izdavač navodi kako je za ratnih godina bila zvanična prevoditeljica novinarima, pa priпадnicima međunarodnih snaga, posebno francuskoj armiji. Dodajmo da je njezin lik tumačila nadarena švicarska glumica **Ella Rumpf**, u filmu iz 2019. godine, **Simpatija za vraka**, kanadskog reditelja **Guillaume de Fontenay**. Ostvarenje je posvećeno novinaru i piscu **Paulu Marchandu**, čija je Boba bila djevojka, za vrijeme opsade bh glavnog grada. Teško ranjeni Marchand, koji je sebi oduzeo život 2009. godine, bio je i blizak poznanik autorice ovih redova. Iza njega je ostala, danas 18 – godišnja, kćerka koja živi sa majkom Dankinjom, u Copenhagenu.

Strip je nedavno predstavljen i u Sarajevu, u prostorijama Historijskog muzeja. Događaj je izazvao veliku pažnju javnosti.

Privlačni prijevod, od 112 strana, pokrenuo je i priču o drugom Valteru, Srbinu koji je, nakon aktivne karijere u četničkom pokretu, studirao u Parizu i radio u francuskoj vladi. Preporuku za studije dao mu je nitko drugi do Draža Mihailović, inače dobar prijatelj generala De Gaulle-a, sa kojim je studirao na Sorbonne. Bivši francuski predsjednik je bio i profesor Žarku Todoroviću Valteru, na pariškoj Vojnoj školi!

Rođen u Beogradu 1907. godine, "drugi" Valter je poznatiji na zapadnom dijelu kontinenta.

Razvijene zemlje, posebno Njemačka i

Todorović je bio i sadržaj brojnih upita KPJ, što je tražila njegovo izručenje, kao ratnog zločinca. Ime mu je zabilježeno kao takvo, u knjizi Subnra i nikada nije bio rehabilitiran. Njegov mladi brat Boško, također četnik, ubijen je u Hercegovini, 1942. Godine, a izvjesni izvori navode da mu je posvećena pjesma Nasred gore Romanije. Treći brat Slavko je otiašao u Novi svijet i zaposlio se u američkoj vladi. Čini se da Žarko ima sina sa Francuskinjom, koji nosi njezino ime. Boško je imao dvije kćeri, čiji su potomci u Srbiji. Treći brat se nije ženio i nije imao potomke. Mi, akreditirani novinari u francuskom ministarstvu Armije, sretali smo Todorovića na konferencijama i proslavama. Nikada nije govorio o svojoj, burnoj i zločinačkoj prošlosti. Smatrao se mirnim građaninom zemlje koja ga je usvojila i dala drugaćiju mogućnost opstanka.

Roman na filmskom platnu

Jubilarno, sedamdeseto izdanje najstarijeg oblasnog filmskog festivala u Puli, ove godine otvara prvo dugometražno ostvarenje, lokalnog cineasta Andreja Korovljeva - **Hotel Pula!** Reditelj, rođeni Puljanin, adaptirao je istoimeni roman Vladimira Stojčavljevića, a Hrvatski audiovizualni centar /HAVC/, dodijelio je reditelju 3,3 milijuna kuna za ljubavnu priču "nemogućeg para", gradske maturantice Une i mnogo starijeg Mahira, kojeg je "etničko čišćenje" otjerala sa rodne grude.

Dogadjaji, opisani Korovljevom kamerom, smješteni su u ljetu 1995. godine. Scenario je povjeren Ivanu Turkoviću Krnjaku koji je brijejantno razradio temu o susretu osoba različitih društvenih skupina, drugaćijeg socijalnog položaja, godina i načina postojanja. Korovljev je uspio ostvariti detaljnu, filmsku razradu, kojoj je podredio stil, dodijelivši rodnom gradu jednu od glavnih uloga. Više to nije turističko središte jer više naliči na nadrealističko čistilište.

Ermin Bravo i mlada zagrebačka glumica **Nika Grbelja** tumače glavne protagoniste. Dijana Mlađenović iz lokalne tvrtke Kinematograf je producentica filma, a Stanko Herceg se prihvatio nimalo jednostavnog zvanja, direktora fotografije.

Drugacija stvarnost

Andrej Korovljev rođen je prije 53 godine a nakon pulske gimnazije odlazi u Zagreb pa u London, na čijem je sveučilištu Westminster diplomirao filmsku režiju. Najprije je ostvario na stotine reklama za velika poduzeća i firme, isto kao i mnoštvo glazbenih spotova. Krajem prošlog stoljeća snimio je zapažen dokumentarac, nazvan **Una Story Polesana**, o marginalnim stanovnicima rodnog grada. Početkom trećeg milenija ostvaruje, također dokumentarni, film **Godina hrdje** pa osvaja zvučnu nagradu Jelena Rajković, za najuspješnije djelo i mladog cineasta. Također je dobio i priznanje za na-

Jedna izbjeglička, ljubavna priča, u kojoj je u glavnoj ulozi i jedan istarski grad – Pula.

juspješniju montažu, na Danima hrvatskog filma, 2000. godine.

Reditelja je, kao što i sam potvrđuje, privukla Stojčavljevićeva naracija radi istinskog i znalačkog oslikavanja grada i stanovnika, sa kraja prošlog stoljeća. Posebno zbog demistifikacije pulske i ujedno istarske sredine, što se voli samo-etiketirati tolerantnom i liberarnom! Potom otvorenom svim kulurološkim i socijalnim prilivima.-No, kada zagrebete ispod multi-kulti celofana – ističe - isplivaju demoni kakrakteristični za podneblje Balkana!

Stojčavljević snažnim emotivnim impulsom ističe specifičnu, provinčijsku sredinu, otkrivajući mračne čorsokake, u koje mi lokalci ne znamo ili ne želimo zaviriti. Pula, kao slijepo crijevo, zadnja postaja željezničke pruge, grad u koji se ne dolazi slučajno, grad utopije i nemogućnosti njezine realizacije, čistilište i mnogo drugog. Sve nabrojeno je Stojčavljević uspio, organski, objelodaniti u stotinjak stranica.

Korovljev priznaje da tada nije razmišljao o snimanju ali ga je producentica Mlađenović upozorila na kvalitetnu knjigu, koju je pročitao u jednom dahu. Samo sve nije bilo jednostavno, najprije obrada scenarija je potrajala dvije godine jer je trebalo iskristilizirati filmljivu priču! Roman je obrađivao povjesne podudarnosti, različita naklapanja, alegorije, unutrašnja preživljavanja, pretpostavke...koje filmsko platno teško razotkriva. Ali scenarist **Ivan Turković Krnjak** umije ostvariti manje promišljen tekst, virtualno opisati motivacije ličnosti kojima je podario istančanu dramaturgiju, zahvaljujući kojima posjeduju život.

- Od početka sam znao da želim "character-driven" film za prvenac. Ivan sa svojim rijetko viđenim talentom kakrakterizacije i psihologizacije likova, pokazao se kao savršen i prirodan odabranik. Ekipa je bila zadovoljna, pošto se autor romana "Hotel Pula", zadivio adaptaciji svoga djela.

Utopijski susret

Mahir i Una su se susreli u "mitskom" hotelu, koji postoji 90 godina i koji je krajem prošlog stoljeća primao izbjeglice. To

nije smetalo pulskoj omladini, da se zabavljaju u diskoteci objekta i sasvim ignoriraju one što su ostali bez svega!

Dva različito dijametalna svijeta su dugo postojala jedan do drugog ali se nisu susrela. Reditelj je "probio led" opisavši mogući dodir koji se u stvarnosti nikada nije dogodio. Susret je postao utopija pa ljubav sa mnoštvom prepreka.

Sa jedne strane rokerski grad sa velikim brojem scenskih zbivanja i umjetničkih predstavljanja, a nedaleko su jedva preživljavale izbjeglice, tu prebačene iz vojarne "Karло Rojc". U svim turističkim objektima niže kategorije izbjeglice su stjerane u prostore u kojima nisu imali izgleda pronaći osobni identitet ili pripadnost.

- U to vrijeme sam studirao u Zagrebu ali sam često dolazio u Pulu. Kako i sam pripadam gradskom punk miljeu, pošto sam svirao bubnjeve u bandu Megabitch, redovito sam dolazio u "Hotel Pulu", odnosno Disco Colosseum, koji nitko nije tako nazivao, već Ha-Pe, što je kratica, i živo se sjećam tog razdoblja. Također, balkon mog stana gleda na vojarnu Rojc, današnji kulturni centar. S tog balkona sam se nagledao prizora i prizora, iz života izbjeglica! Nekoliko filmskih scena su rekonstrukcija onoga, čemu sam tih godina prisustvovao.

Iako je dobio materijalnu pomoć od HAVC-a, pa od Grada Pule i Turističke zajednice, potom vrijednu logistiku za snimanje od nekoliko tvrtki, reditelj je morao ostvariti djelo za samo 25 dana, zbog skučenog budjeta.

Značajne uloge pored dva glavna interpreta Brave i Grbelje, ostvarili su **Petra Blašković**, **Luka Jurčević** i rano preminuli **Jasmin Telalović**, u 47-oj godini života. Rođeni Bratunčanin, ostvario je brilijantnu karijeru u Hrvatskoj. U umjetničkoj ekipi su i **Nika Ivančić**, **Romina Vitasović**, **Antonio Scarpa**, **Dado Čosić** i **Lav Novosel**.

Sedamdeseto izdanje Filmskog Festivala u Puli održano je u drugoj polovini septembra ove godine.

Novo viđenje Andersenove bajke Snježna kraljica...

**...očima i filmskim umijećem
francusko-bosanske sineast-
kinje Lucile Emine
Hadžihalilović**

Poznata francuska rediteljica Lucile Emina Hadžihalilović, inače bosanskih korijena, priprema četvrti dugometražni film, nadahnut Andersonovom bajkom o Snježnoj Kraljici. Davno planiran projekt stavlja u središte radnje "oscariziranu" glumicu **Marion Cotillard** ali i producenticu **Muriel Merlin** iz pariške tvrtke 3BProductions. Ona je i objasnila kako će rediteljica Hadžihalilović, koju su Amerikanci upisali u 100 najboljih suvremenih cineasta, slijediti tragove Georges Méliësa, ostajući vjerna svom svijetu fantastike, stiliziranom, smjelom, uznemirujućem i pomalo zastrašujućem.

Nova verzija poznate bajke

Priča prati Jeanne, mladu 15-godišnjakinju koja želi napustiti sirotište u planinama, u kojem je odrasla. Bježi prema gradu i njegovim svjetlima, pa se zaustavlja u napuštenom hangaru, da bi prespavala. Ujutro shvata da se u tom prostoru snima film **Snježna Kraljica**, drugačija verzija slavne bajke **Hansa Christiana Andersena**, objavljene 1844. godine. Susreće Christinu, koja tumači glavni lik. Uzimajući maloljetnu djevojku pod svoje okrilje, Jeanne ne zna da se radi o zlobnoj, veoma loše nastrojenoj i ljubomornoj osobi.

Prelazak iz djetinjstva u mladost jedna je od omiljenih tema rediteljice, koja je već obradila nemire odrastanja u prvom, igranom, filmu **Nevinost /Innocence/**, još 2004. godine, također sa Marion Cotillard, kojoj je dozvolila izaći iz anonimnosti, zahvaljujući uspjehu ostvarenja i međunarodnim priznanjima koje su dobili.

Lucile Emina Hadžihalilović je rođena u Lyonu prije 62 godine, a dugo je živjela u Maroku, gdje joj je otac Mustafa, rođeni Sarajlija, uspješno poslovao. Vratila se u Francusku da bi na Sorbonni studirala Historiju umjetnosti, ali je rano razumjela da je film ono što je istinski zanima. Diplomirala je fil-

msku režiju na poznatoj, pariškoj instituciji IDHEC, koja se danas naziva la FEMIS, i važi za jednu od najboljih u svijetu. Sa Gasparom Noe, čuvenim argentinskim cineastom, oformila je producentsku kuću koju su nazvali la Zone. Njezin srednjemetražni film **Jean-Pierrova usta**, snimljen 1996. godine, bio je u zvaničnom programu poznate selekcije Izvjestan pogled, Međunarodnog Filmskog Festivala u Cannesu.

Preplaćena na priznanja

Osam godina kasnije cineastica snima Nevinost, svoj prvi dugometražni film, i trijumfira na San Sebastian Film Festivalu, pa u Stockholmu, gdje je dobila Nagradu za najbolje ostvarenje i fotografiju. Destiljeće kasnije, drugi igrani film, **Evolution**, dobio je Specijalnu nagradu u San Sebastianu, dok joj je na Dublin Film Festivalu, uručeno priznanje za najuspješniju režiju. Na Festivalu Fantastičnog Filma u Gérardmeru, Lucile Hadžihalilović je osvojila dva priznanja: najprije Nagradu žirija, pa Kritike.

Francuska rediteljica naših korijena ostvarila je 2020. godine svoj prvi film na engleskom jeziku, nazvavši ga **Earwig**. Novo je bila nagrađena u San Sebastianu Specijalnim priznanjem žirija! Lucile Hadžihalilović je također ostvarila mnoštvo kratkih filmova: Good Boys, Nectar, De Nature. Učestvovala je u pisanku scenarija poznatog ostvarenja Gaspara Noe, pod nazivom **Enter the Void**. Oni su se i vjenčali prije nekoliko godina, pa rediteljica govori i španjolski jezik, dok joj bosanski ne uspijeva previše.

Film **Ledeni Toranj** je napisan uz učešće Geoffa Coxa i predstavlja godišnji odabir Zapadne Grupe. Poznati tv kanal ARTE je koproducent, a snimanje će se dovršiti početkom slijedeće godine, u pariškoj oblasti.

Iskerano ljetno

Piše: Zinajda Hrvat

U okviru ovogodišnje manifestacije „Vezeni most“ velika pažnja je posvećena i promociji jedinstvenog banjalučkog tradicionalnog ručnog rada, keranja, te tradicionalnoj pjesmi – sevdalinci. Da bi se iskerao jedan stolnjak potrebno je mnogo ljubavi, truda, znanja i strpljenja, a dvije izložbe keranih radova pokazale su da su članice Aktiva žena „Banjalučka kera“, u okviru MDD „Merhamet“ Banja Luka, uložile puno svega toga u svoje ručne radove, a najviše ljubavi.

U ambijentu bosanske kuće

Na izložbi u Gornjem Šeheru, 16. jula 2023. godine, u prelijepom ambijentu staro-bosanske kuće Šabanovića, gdje se osjeti dašak istorije i tradicije, naše članice su predstavile svoje kerane radove: okrugle i ovalne stolnjake, miljeiće, uramljene ukrase za zid, naušnice, broševe, lančiće, šamije sa kerama... Izloženi su i kerani radovi naših majki i nana koje vjekovima žive u ovom gradu i koje su nam u amanet ostavile, da svojoj djeci i unucima prenosimo ovu ljepotu, ljepotu našeg grada i naše kulture.

Na završnoj večeri ovogodišnjeg „Vezenog mosta“, 30. jula, u velikoj dvorani Kulturnog centra Banski dvor, održano je „Veče sevdaha“, prekrasni koncert **Svetlane Cece Vidović** sa gostima, **Majom Tatić** i pjesnikinjom **Borkom Tadić**. Bila je to prilika i za još jednu izložbu keranih radova članica Aktiva žena „Banjalučka kera“ pri MDD „Merhamet“, a posjetitelji su prepoznali svu ljepotu ovog tradicionalnog banjalučkog ručnog rada, te pažljivo poslušali prezentaciju naše članice **Ajše Babačić** o istoriji keranja na ovim prostorima i misiji naših vezilja. U toku izložbe upoznali smo mnogo zainteresovanih za ovaj ručni rad, privatnih osoba i predstavnika raznih udruženja.

„Drago nam je da smo uspjele upoznati mnoge posjetitelje sa djeličem naše tradicije, jer neki su izgubili kontakte sa svojim gradom, ali mu se polako vraćaju kroz ovakve manifestacije i druženja“, oduševljene su i naše umjetnice veza.

Banjalučka kera – na svjetskoj izložbi

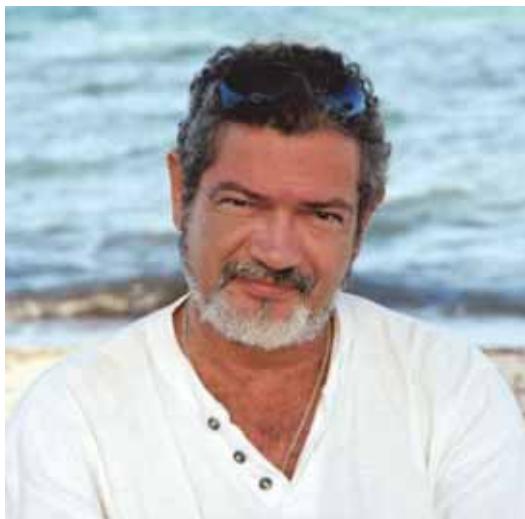
Još jedna manifestacija, 20. svjetski kongres čipke i Generalne skupštine OIDFA 2023., koja se održavala u Novoj Gorici u Sloveniji i Gorici u Italiji, do 1. avgusta 2023. godine, značajna je po tome, da je, zahvaljujući gospodinu **Milku Linecu** iz Maribora, i naša Banjalučka kera/čipka bila izložena i predstavljena Evropi i svijetu.. Gospodin Milko Linec pripremio je čipkarsku i filatelističku izložbu - u 46 izloga predstavio je slovenačko klekljanje i čipkarstvo Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Crne Gore.U jednom od tih izloga je predstavljena i „Banjalučka kera“ sa svojim istorijatom i ostvarenjima naših članica **Mirsade Bašić** i **Vesne Knežević**. Ovim putem se još jednom zahvaljujemo gospodinu Milku Linecu na predstavljanju i naše tradicije na ovako značajnoj svjetskoj manifestaciji.

Predstavnice Aktiva žena „Banjalučka kera“ bile su u centru pažnje i 9. septembra 2023. godine, kad su na poziv ljubaznih domaćina iz Donjeg Vakufa bile gošće „**Dana općine Donji Vakuf**“ i kad su na „Večeri sevdaha i folklora“ promovisale sevdalinku „**Kad mašina kroz Travnik maršira**“ – pjevala je **Atifa Kika Duna** u pratnji **Aide Cerić** na harmonici i **Selmira Šljivića** na sazvu. Na izložbi keranih radova predstavile su se **Fatima Hotilovac Čavka**, **Enisa Musić** i **Mirsada Bašić**.

Aktivnosti volonterki Banjalučke kere se nastavljaju, u planu je i izložba u Sarajevu.

ZLATKO LUKIĆ

Karađoz

AUTOROVA BIOGRAFIJA

Rođen sam u srijedu, 11. 02. 1953. u Zagrebu, dakle u znaku Vodenjaka, a i u podznaku. Pamtim mlijeko u prahu i Trumanova jaja. Od prve godine živio sam u Banjaluci, gdje sam se školovao. Prvu priču sam napisao sa četrnaest godina, a prvu sam objavio sa dvadeset. Cijelo vrijeme gimnazijskih dana pišem, uglavnom pripovijetke i dramske tekstove. Poslije gimnazije sam studirao dvije godine pravo, a usput slušao i predavanja iz književnosti na Pedagoškoj akademiji u Banjaluci. Putovao sam i nastupao čitajući svoje "rane radove" od Triglava do Đevđelije jer sam kao dijete iz mješovitog braka vjerovao u "bratstvo i jedinstvo".

Sa dolaskom demokracije i rata odlazim u Švedsku, a prethodno sam izbjegao pet retrutacija u vojsku RS. U izbjegličkom logoru u Ystadu predajem bosanskoj djeci maternji jezik, povijest i zemljopis od 5. do 8. razreda. zajedno sa Senadom Angelov i Mehmedom Mešićem sam autor čitanke i radne sveske "Naši mostovi" za bosanski jezik koje su finansirali Ministarstvo prosvjete Kraljevine Švedske. U Stockholm radim kao animator kulturnih manifestacija u bosansko-švedskom udruženju "Ljiljan" i voditelj recitatorsko-dramske sekcije za djecu i omladinu. Radim u redakciji "Glasa BiH"

(Stockholm, 1993/95.), i objavljujem eseje u kulturnom listu Bošnjaka "Behara" (Zagreb, 1995). Prelaskom u Norvešku radim kao dopisnik za europsko izdanje "Oslobođenja" 1995/96., "Bosanske pošte" (Oslo, 1995/98.), "Bosanske riječi" (Göteborg 1996.) i na radio "Beharu" u Oslu 2000.

Između 1996. i 2000 četiri puta se vraćam u BiH i radim na radiju, redakciji novina i televiziji (sve u Federaciji), ali u zemlji koja je podijeljena između političara i tajkuna ne uspijevam nigdje jer ne želim pripadati ni jednoj političkoj stranci. Zato od 2002. lutam Europom (Köln, Frankfurt, Amsterdam, Beč, Dubrovnik) i zaustavljam se u Sarajevu. Nastojim prezentirati radove koji su nastali u u egzilu međutim pošto nisam bio u domovini "kad je grmilo" ne uspijevam ništa.

I dalje vjerujem da ima nade za nomade i pišem, pišem, pišem... Nudim izdavačima sve ono što Bosna nema, a treba imati ("Bosansku seharu" – zbirku poslovica, "Bosanski rodoslovi" – genealoške karte bosanske kraljevske dinastije Kotromanić i visokog plemstva) – međutim to njih ne interesira. Demoraliziran prelazim u Split i tada nastaje moj književni uspon...

Iz recenzije Dr. Davora Beganovića:

U Karađuzu Lukić pokušava uspostaviti kontinuitet bosanske prošlosti i sadašnjosti. Fiktivni teatar koji će se odigravati pred raznolikim vlastodršcima uvijek će služiti samo jednoj svrsi – njihovu ismijavanju i razgoličavanju. No, što se više približavamo sadašnjem trenutku ti će vlastodršci postajati sve suroviji, a šale koje se s njima budu zbijale imat će sve češće kobne posljedice. Provala zla kulinirat će u pokušaju uboštva posljednjega Karađoza koji se u fantazmagoričnoj sceni, već gotovo mrtav susreće sa svojim precima, a oni mu omogućuju da se otrgne sudbini, otkrivajući mu tamni izlaz iz pakla kazamata. Preci su svi oni glumci banjalučkoga teatra sjena koji su se nas svoj način, humorom i izrugivanjem, opirali silnicima čiji je jedini cilj bio suzbijanje upravo takve vesele melankolije. Taj će mu bijeg omogućiti i pronalazak dramskoga teksta njegova oca (i taj će se vrijedni rukopis kriti u sehari) u kojemu će legendarna Safikada španskim kraljevima održati lekciju vjerske tolerancije.

Iz recenzije prof. Enesa Topalovića:

Grad kakav je Banjaluka sa svojom prošlošću zaslužio je ovakav roman. Zbog protesta za izgubljenim gradom nastao je roman koji je vrlo upečatljivo oslikao njegov voljeni grad. Prateći jednu banjalučku obitelj u razmaku od sedam stotina godina Lukić daje razvoj grada i odnose u gradu ali kroz prizmu glavnih junaka čiji se članovi tradicionalno bave uslovno rečeno kazalištem: u srednjem vijeku, u doba Kraljevine Bosne oni su dvorske lude, dolaskom osmanske vlasti bivaju karađozi (i to im postaje prezime), kao i u austrougarsko doba, da bi u doba Kraljevine Jugoslavije samo pričali viceve jer postepeno atrofira njihov kreativni i pobunjenički gen. Zadnji izdanak obitelji samo piše grafitе u Banjaluci 1992. u kojoj je započelo etničko čišćenje. Romanom defiliraju Hrvoje Vukčić Hrvatinić, Ferhatpaša Sokolović, Omerpaša Latas, Ivan Frano Jukić, Adem Ćejvan i Alija Mahmutović – Ale, dakle osobe koje su ostavile svoj trag na gradu i Banjalučanima. Sve su to samo naizgled slučajni susreti jer sudbina je iznad svega, ona režira živote likova, ona se ponavlja neprestano kao povijest: čas je epopeja, čas je ironija. Nadasve duhovito, elokventno i edukativno za sve one koji ne poznaju Banjaluku i mentalitet Bosanske Krajine.

IV. FERHATPAŠIN KARAĐOZ (1580.)

Nastavak iz prošlog broja

Neka je hvala sultanu Muratu, dragulju svih sultana i njegovom paši, našem Bošnjaku Ferhatpaši Sokoloviću... Ja vas sada molim da ugasite vaše baklje, kako bi se igra bolje vidjela... I manje dumagijanja⁵⁷ na te čibuke⁵⁸.

Raja se utiša, ugasiše vatre, neki čak ugasiše čibuke i lule. Sada jedino što je svijetlilo bijaše veliko damastno platno, deset lakata u duljinu i tri lakata u visinu. Iznad čaršafa su frcale iskre od vatre. Iza čaršafa se začuše frule dvojnica⁵⁹ i saz⁶⁰. Noćne ptice utihnuše, vjetar s Vrbasa prestade da puše. Mala djeca utišaše plač, mačke prestadoše da mijauče, paščad da laju, vrbaski valovi umukoše, raja otvoru usta kao peš na suhom, franjevci ispustiše brojanice iz ruku, a muslimani zaboraviše da imaju tespihe⁶¹ u šakama.

Iz dubine, s dna platna, pojavi se jedan lik i stade na sredinu.

– *Ja sam Karađoz. Ja sam krv za ovu igru koju ćete vidjeti. Moja glava ju je smozgala i meni treba katil gajtan⁶², ako smatraste da sam ga zaslужio... Pošto ovđe ima i drugih mletačkih, pozdravljam ih i molim ih da se ne ljute na me i da igru odgledaju do kraja.*

– *Što si se toliko raspričao?! – reče druga sjena koja uleti s lijeve strane platna – Ako si se s njima poselamio, okreni se sad malo meni... Reci mi, kada ćeš mi vratiti zemlju?!*

– *Koju zemlju? Ova zemlja je moja. – odgovori Karađoz.*

– *Cekaj malo! Uzeo si je od moga đeda...*

– *Ja?! Otkud ti to? Ja tebi nisam ništa uzeo.*

– *Uzeo si od njih – a to je isto kao da si i od mene uzeo! Zna to sva čaršija.*

– *A koja je to tvoja zemlja?*

– *Čuj koja? Bosna!*

– *Šta mi tu čurlićeš k'o čuran? Nije valjda sva Bosna baš tvoja??!*

– *Jeste, baš je moja!*

– *A koji si to, onda – ti?*

– *Bošnjak!*

– *Pa i ja sam! – odgovori čovjeku Karađoz.*

– *Ali ti si vlast! – viknu mali čovjek.*

– *Nisam ja nikakva vlast. Ja sam mali aga. Vlast je u Stambolu... Ja ti, jaro moj, ratujem za ovu Carevinu. Ja krvarim da bih sačuvao svoju baštini! A šta si ti uradio za svoju đedovinu, ha?!*

– *Šta sam ja čemeran mogao da učinim? Ja sam samo raja!*

– *A čija si ti raja?*

– *Kako čija? Muslimanska raja, bošnjačka!*

Tada uleti telal.

– *Hej, čaršijlige, raja se buni, a ne zna šta hoće! Zemlju ima. Svoja prava raja ima. Raja ne krvari za sultana. Raja zafrkava vlast! Onda, ako je tako, ta raja i nije baš neke raja prema nama koji smo prava čaršijska raja.*

Sad se pojavi i derviš.

– *Rajo bošnjačka, znaš li ti šta je din? Znaš li šta je Bog, rajo? Rajo, vjeruješ li u Jednog i Jedinog? Bez vjere nema vlasti, a bez vlasti nema ni slasti. Rajo, okreni se prvo vjeri, pa onda zemlji. Neće zemlja uteći. Bosna je stoljećima tu gdje je – i tu će i ostati do kijametskog dana.⁶⁴ Uskoči haramija.*

– *Šta vi tu laprdate, baljezgate??? Kakav Bog, vjera, vlast i slast?! Ja, haramija vam velim: sabljai i budzohan!⁶⁵ su vlast... Imao sam bega, radio sam k'o stoka. Ali on to nije video. Skapavao sam. Tada sam razumio da svako za se travu pase... I tko koliko radi neka toliko i pojede. Sad čujem, otkako sam otišao, moj beg skapava od gladi. Neka mu je, dosta je širio guzove na mojoj grbači!*

– *A kako ti to – pa radiš? – uleti s pitanjem Karađoz.*

– *Pljačkam beli, begove k'o što oni pljačkaju raju... Evo, sada ćeš vidjeti ovu jadnicu: sve su joj uzeli, pa mora da prodaje sebe. Pljačkaju joj tijelo!*

– *Ah, nije to pljačka! – reče đizlja ušavši na scenu – Eto, mene pljačkaju svake noći po nekoliko puta, pa ne mogu da me opljačkaju. Moje se blago ne može ukrasti... Naučila sam, pa ga znam sakriti od koga ga trebam sakriti.*

– *Vala, tako i treba! Taka je ista i naša Bosnica – reče Karađoz – od ove Carevine bolje nema. A pljuni ti zemlju koja Bosne nema! Naš pašaluk je veći i bogatiji nego što je bila Kraljevina Bosna!*

– *Ali kako da ja Bošnjak opstanem u Bosni? U Bosni mi je dom, nije mi u Stambolu. – reče rajetin⁶⁶.*

– *Opstat će i Bosna i ti u njoj. Samo se ti čuvaj Stambola! – odgovori Karađoz.*

Nastavak u sljedećem broju

54 ashabi – prijatelji Poslanika i prvi koji su mu prišli kad je počeo propovijedati islam.

55 haber – vijest, novost.

56 muafnama – sultanov ukaz kojim se stanovništvo jednog grada oslobođa poreza. Banjaluka je 1588. god. dobila muafnamu koja se odnosila i na muslimane i na nemuslimane i važila je sve dok je grad mogao održavati mir na granici na Une i Savi.

57 dumagijanje – pušenje, od duman – dim.

58 čibuk – cjevčica na koju se puši, isto što i muštikla.

59 frula dvojnica – frula iz dva dijela od kojih svaki ima svoje rupice za tonalitete.

60 saz – orijentalna vrsta mandoline.

61 tespih – islamska brojanica.

62 katil–gajtan – svileni gajtan kojim su dželati davili osuđene dostojanstvenike u Osmanskom carstvu.

63 milet – pripadnik neke vjere. Osmansko carstvo nije poznavalo pojam nacije, već samo vjeroispovijest.

64 Kijametski dan – Sudnji dan, kraj ovoga svijeta.

65 budzohan – budzovan, tj. malj.

66 rajetin – pripadnik raje. Raja je najniži sloj stanovništva u Osmanskoj Carevini bez obzira na vjeru.

Jedna lijepa tradicija

Prijateljstvo pod koševima

Drugi košarkaški Promo kup u Donjem Vakufu – za druženje i sjećanje

Piše: Sead CERIĆ

Septembar u Donjem Vakufu, već tradicionalno, obilježen je brojnim kulturnim, sportskim, revijalnim i drugim javnim i društveno korisnim programima i sadržajima. Povodom svečanog obilježavanja 14. septembra – Dana općine Donji Vakuf i ove godine je organizovano više od 40 različitih projekata, a jedan od onih sa najdužom tradicijom je i međunarodni košarkaški turnir, koji već deset godina u grad na obalama Vrbasa doveđe vrhunske ekipe i igrače iz cijele BiH, regiona i Evrope. Prethodnih osam godina turnir je bio organizovan u formatu Street basketa i pod nazivom DIJABiH, a od prošle godine, zahvaljujući sve boljoj domaćoj košarci i sve većem interesu ljubitelja vrhunske košarke sa područja cijele Srednje Bosne, turnir se pod nazivom PROMO KUP organizuje u formatu dvoranskog dvodnevног takmičenja uz učešće ekipa iz najboljih liga naše zemlje i regiona.

Na ovogodišnjem 2. PROMO KUP-u učestvovale su ekipе PREMIER lige KS BiH – KK SPARS Sarajevo (prošlogodišnji osvajač turnira), KK MLADOST Mrkonjić Grad, OKK NOVI PAZAR (Srbija) i domaćin KK PROMO Donji Vakuf.

U subotu, 9. septembra, igrani su polufinalni susreti turnira. U prvoj utakmici ekipa NOVOG PAZARA, preokretom u drugom poluvremenu, savladala je ekipu SPARS Sarajevo rezultatom 78:70. Bila je to odlična, izjednačena utakmica dvije vrlo dobre ekipе u kojoj su u samoj završnici više znanja i smirenosti imali Novopazarci.

U drugoj utakmici MLADOST Mrkonjić Grad pobijedila je PROMO rezultatom 83:63. Utakmica je praktično riješena već u prvom poluvremenu u kojem je MLADOST ostvarila prednost od 21 poena (48:27). U nastavku, iako sjajni Mrkonjićani nisu ni sekunde popustili sa agresivnim pristupom igri, a igrači PROMA su uspjeli

popraviti utisak i ne dozvoliti da dožive potpuni debakl.

U nedeljnном finalu turnira ekipa KK NOVI PAZAR u jednoj dobroj i uzbudljivoj utakmici pobijedila je ekipu KK MLADOST Mrkonjić Grad rezultatom 79:76. Slično kao i u polufinalu protiv SPARSA, Novopazarci su u drugom poluvremenu stigli zaostatak i u potpunosti okrenuli rezultat u svoju korist. No, Mrkonjićani se nisu predavalni kada su pred kraj gubili dvocifrenom razlikom i uspjeli su obezbijediti dramatičnu završnicu u kojoj igrači srpskog prvoligaša ipak nisu dozvolili novi preokret.

Prije finala, u utakmici za treće mjesto, SPARS Sarajevo je savladao PROMO rezultatom 84:69. Za razliku od susreta protiv MLADOSTI, igrači PROMA su u ovoj utakmici pokazali mnogo bolju igru i protiv ABA 2 ligaša već dio susreta bili ravnopravan protivnik.

Na kraju, Sportski savez općine Donji Vakuf i KK PROMO Donji Vakuf, organizatori ovog izuzetno uspješnog turnira, koji je obilovalo vrhunskim majstorijama na parketu i žestokim nadigravanjem, zahvaljuju našim pokroviteljima, partnerima i sponzorima na podršci, a posebnu zahvalnost i čestitke za raspoloženu mnogobrojnu publiku koja je podrila sve učesnike takmičenja.

Našim dugogodišnjim prijateljima iz Udruženja Banjalučana u Švedskoj – REFBLIS, hvala na dugogodišnjoj podršci i prijateljstvu, te ljubavi koju dijelimo prema našem Vrbasu i našim gradovima... Radujemo se svakom viđenju i druženju, a Ferida, Mirsada, Mesuda, Zlaju i druge drage prijatelje očekujemo i na tribinama Gradske sportske dvorane u Donjem Vakufu na turniru iduće godine.

Donji Vakuf, 11.09.2023.

SREBRENICA MEMORIAL

Wednesday 12th July 2023

13:45 pm

Birmingham City Council | Victoria Square B1 1BB

JOHN COTTON | LEADER OF BIRMINGHAM CITY COUNCIL
PAT SHAKEE | CHAIRMAN OF REMEMBERING SREBRENICA WEST MIDLANDS BOARD

WEST MIDLANDS LIEUTENANCY

TESTIMONIES BY FIRST AND SECOND SREBRENICA GENOCIDE SURVIVORS

MESSAGES BY FAITH LEADERS

PAINTINGS BY ROBERT MCNEIL MBE (AMBASSADOR OF REMEMBERING SREBRENICA & FORENSIC TECHNICIAN)

RIJEČI KOJE NAS UČE DA NE MRZIMO

Izložba, komemoracija u Vijećnici, gradskna biblioteka osvijetljena u zeleno, usvajanje prijedloga da se iskoriste lekcije iz Srebrenice u borbi protiv svih oblika predrasuda i diskriminacije - još jedna priča iz Birminghama.

Izložba slika britanskog umjetnika, koja prikazuju aspekte genocida u Srebrenici, bila je postavljena u općini Birmingham 11. jula 2023. godine, kao sjećanje na Srebrenicu. Gradonačelnik Birmingema, Lord Cllr Chaman posjetio je izložbu prije nego što su vijećnici došli na svoja mesta u Vijećnici, gdje je zatim Cllr Martin Brooks OBE podnio Prijedlog svih stranaka, kojim se traži od Vijeća da podrže rad u gradskim zajednicama i školama, u borbi protiv mržnje i netolerancije, podizanjem svijesti o ovom genocidu, te iskoriste lekcije iz Srebrenice u borbi protiv svih oblika predrasuda i diskriminacije.

Slike kao živi dokazi

Upućene su i pohvale organizaciji "Sjećanje na Srebrenicu" za njenu misiju edukacije ljudi o tome šta se može dogoditi ako se pusti mržnji da raste. "Sjećanje na Srebrenicu" i BH UK Network izložili su i slike umjetnika Roberta McNeila MBE, forenzičara, koji je radio za Ujedinjene nacije u Bosni prikupljajući dokaze o genocidu. Te slike, kao živi dokazi, bile su i dio komemoraciju u Domu Vijeća u srijedu, 12. jula, 2023. godine.

Biblioteka Birminghama je također bila osvijetljena zeleno u sklopu komemoracije Vijeća 11. jula, u znak sjećanja na hiljade koji su izgubili živote u najgorem zločinu na tlu Evrope od Drugog svjetskog rata.

Zajedno u solidarnosti

Ove godine se navršilo 28 godina od genocida u Srebrenici u kojem je ubijeno više od 8.000 muškaraca i dječaka zbog njihove muslimanske vjere. Bio je to povod da se još jednom istakne važnost sjećanja i borbe protiv zla. U tom svjetlu su i riječi članice Kabineta za socijalnu pravdu, sigurnost u zajednici i jednakost, Cllr Nicky Brennan koja je između ostalog naglasila: „Moramo osigurati da nikada ne zaboravimo genocid u Srebrenici i potvrdimo naše opredjeljenje, da se suprotstavimo svim oblicima mržnje i predrasude – kojima nije mjesto u našem gradu. Naši prijatelji iz Remembering Srebrenica i Bosnia and Herzegovina UK Network, sa sjedištem u Birminghamu, omogućili su nam da prikažemo slike koje iskazuju svu traumu genocida i šireg bosanskog rata u njihovim zajednicama – mi stojimo uz njih na Dan sjećanja na Srebrenicu.“

Ovaj prijedlog svih stranaka pokazuje snagu podrške u cijeloj Vijećnici u osiguravanju da lekcije naučene iz ovih užasnih događaja mogu pomoći u podizanju svijesti i edukaciji budućih generacija o tome šta se može dogoditi ako se dozvoli da mržnja procvjeta, bilo gdje u svijetu.“

A još jedna poruka ovog sjećanja na Srebrenicu je sada više nego ikada od vitalnog značaja, da se okupimo kao ljudi, bez obzira na naše porijeklo, da slavimo različitost i stojimo zajedno u solidarnosti – da pomognemo u izgradnji bolje budućnosti, bez mržnje.

BH UK Network

Pripremio: Vlado BOJER

U ZOLOŠKOM VRTU

Mali Perica išao sa mamom u zoološki vrt.
Ugleda on pauna te, sav začudjen, usklikne:
- Mama, vidi! Kokoš je procvijetala.

OSJEĆAJI

Pita liječnik vrlo neugodnog i smrdljivog pacijenta:
- Zar vi nikad ne osjetite potrebu da se okupate?
A on mudro odgovori:
- Osjetim, doktore, ali ja znam savladati svoje osjećaje ...

ŠKRTICA

Senilna starica pita taksista:
- Koliko sam dužna za vožnju?
- Osam eura bakice.
Ona daje upola manje, samo 4 eura.
Taksist iznenadjen kaže:
- Nije četiri, nego osam eura.
Starica kaže:
- Pa šta hoćeš i ti si se vozio!

ISPRIKE

Dva su učenika zakasnila u školu pa se ispričavaju učitelju.
Prvi učenik:
- Probudio sam se kasno jer sam sanjao da sam bio u Kini, pa je povratak bio dug.
Drugi učenik:
- A ja sam išao na aerodrom po njega.

ŽELJA

- Bako, bako, ja bih konja! - viče unuka baki.
Starica će na to:
- Čemu žurba, zlato? Ionako ćeš ga dobiti kad se udaš.

UKUSNA SALATA

Sjeo Ivica za stol i mama mu donese ručak, a setra je pomagala mami oko salate.
Jede Ivica, ali nešto mu je čudno pa upita mamu:
- Mama, mama, je li seka dobro oprala salatu?
- Naravno da jest, sine! J e li tako seko?
Malena odgovori:
- Da mama, i to deterdžentom!

IRONIČNOST

Posjetio Mujo punicu. Hvali se ona:
- Ovaj ručni rad star je više od sto godina!

- Divan je!-kaže Mujo te se naceri.
- Za koji te ga rođendan dobili?

PLAVUŠA I NOGOMET

Plavuša se zaposlila kao učiteljica u osnovnoj školi. Na satu tjelesnog odgoja, primjetila je da se sva djeca igraju zajedno, osim mališana koji je sam stajao postrani. Sažali se plavuša na njega te ga upita:
- Mali, zašto stojiš ovdje sam? Zašto se ne pridružiš prijateljima u igri?
Dječak je čudno pogleda pa kaže:
- Ja sam golman!

PRESUDA

Sudac izriče presudu krhkcom starčiću:
- Za to krivično djelo osudjujem vas na deset godina zatvora!
- Gospodine sudac, imajte obzira prema meni, imam 75 godina, ne vidim i ne čujem, jedva se krećem, imam reumu, šećer i stalne bolove u kičmi.....
- Dobro, vi onda odslužite koliko možete!

MODERNA VREMENA

Nestašni mališan govori svome prijatelju:
- Kad sam bio mali, majka bi mi dala dva eura i poslala me u dućan. Donio bih joj tri kruha, dvije litre mlijeka, paketić bombona, pet čokolada, deset jaja, tri maslaca, litru ruma i još bi mi ostalo za ringišpil.
- A danas?
- Eh, a danas više nemože tako...
Proklete nadzorne kamere!

SREĆKA

Prodavačica lutrije nagovara Pericu:
- Kupite srećku, dobitak vam može promjeniti život!
- Ali ja ne želim promjeniti ništa.
A ona uvjerljivo odgovori:
- Dobro imamo mi i srećke koje ništa ne dobivaju.

BLEFIRANJE

Žali se Salko prijatelju:
- Fata mi kaže da će me ostaviti jer više volim poker nego nju. Ali ja ti, jarane, mislim da ona blefira!

PREKASNO

Otar objašnjava sinu:
- Kad sam se oženio, shvatio sam šta je to sreća.....
No tada je već bilo prekasno!

BRAČNA IDILA

Bračni par slavi svoj zlatni pir, pedeset godina braka. Uzvanici znatiželjno pitaju kako im je to uspjelo? Suprug im pokušava jednostavno objasniti:
- Na samom početku braka dogovorili smo

se kada dođe do razmirica, jedan odlazi u našu vikendicu.

Ja sam uglavno boravio u vikendici i brak je uspio!

ZABUNA

Širokom avenijom lijepa žena vozi veliki lufsuzni automobil, na čijem zadnjem sjedalu se šepuri šestoro dijece raznog uzrasta. Sva izludjena od dječje galame, žena nije primjetila crveno svjetlo na semaforu te se zauštavlja tek kada je stigao policajac na motociklu. On je upita:

- Dobro, gospodjo, zar vi nezname kada treba stati?
- A ona zacrvjenjenog lica odgovori:

- Ali, ovo nisu sva moja djeca!

NESPORAZUM

Ulazi Mujo u trgovinu:

- Imate li televizora u boji?

Prodavac odgovara:

- Imamo, kakav želite?

A Mujo će:

- Jel' može jedan svjetlo zeleni?

HVALISANJE

Hvalili se dva dječaka čiji je tata bolji?

Prvi kaže:

- Moj tata ima takve brkove da nemora nositi šal po zimi, samo zamota brkove oko vrata.

Na to će drugi”

- A, moj tata ima takvu bradu da svaki put kad ide jesti zove mamu da mu nadje usta.

DEFEKT

Jednog dana stigao drugom kolegi u posjetu drugom kolegi, da mu se pohvali s novim automobilom, kojeg je kupio te ga upita:

- Šta misliš o mom novom autu?

Drugi odgovara:

- A, dobar je, dobar. A lijepa je i boja, baš mu odgovara.

Na to prvi odgovara:

- Da, plava s efektom.

Nakon nekoliko dana opet se sretnu. Vlasnik novog automobila se pozali:

- Netko mi izgrebao auto po desnoj bocnoj strani.

Drugi mu na to odgovara:

- Znači sad ti nije plava boja sa efektom, nego plava sa defektom!

POSEBNA AMBALAŽA

Pripiti muškarac govori svojoj ženi:

- Draga, draga, otvorи mi vrata! Nosim pet litara odličnog vina i ne mogu otvoriti ulazna vrata. Iznenadeno će supruga kad mu je otvorila vrata:

- A gdje je vino?

- Ovdje unutra, u želuci, draga, jedva sam

ga donjeo do kuće....

MALI VESELJAK

Zašto se smiješ, Ivice?-pita Pero prijatelja.

- Baka nam je otišla na onaj svijet!

- I ti se tome veseliš?

- Kako ne? Sad i mi imamo nekoga u inozemstvu!

VJEŠALICA

Jedan muškarac govori trgovcu:

- Treba mi dobra i jeftina vješalica.

- Evo imamo ovakvu s dvanaest pari kuka za vješanje odjeće ili ovu manju od seat....

- Koliko stoji ta manja?

- Dvanaest kuna.

A škrki kupac kaže:

- Imate li koju jeftiniju?

Trgovac hladnokrvno odgovori:

- Imamo samo obične kable, a vi ih sami negdje zakucajte....

OD PIVA

Deblji gospodin stajao je ispred vrtića,a već nervozna teta svu je djecu dala njihovim roditeljima, no ostalo je nerasporedjeno još samo jedno. Nike mogla završiti smjenu dok to novodošlo i šutljivo dijete ne ovjeri onima koji su već trebali doći po njega. Na kraju nestrljivo reče debelom gospodinu:

- Oprostite, gospodine, čekate li vi možda dijete?
- Ha,ha, a to mislite. Ma ne! Trbuš mi je nastao od piva....

KOD LIJEČNIKA

Liječnik upita svoga dugogodišnjeg pacijenta:

- Odlično, djede Ivane, za vaših 85 godina nalazi su vam jako dobri.

Recite imate li problema sa spavanjem?-Ma kakvi! Brojim do tri i već zaspim!

- Do tri! Tako brzo?

- Pa dobro... nekada bude i pola četiri....

POGREŠKA

- Pa ti nosiš vjenčani prsten na pogrešnom mjestu!

- Da jer sam se udala za pogrešnog čovjeka.

UMIŠLJENIK

Doktor pita svoju pacijentku:

- Imate li u svojoj obitelji neki primjer duševne bolesti?

- Da, imamo. Suprug umišlja da je glavni u kući.

GRAMZLJIVOST

Mali Štef dodje u posjed svojoj teti i ona ga nudi:

- Svidjaju li ti se ovi bomboni? Uzmi ih

punu šaku.

- Radije mi ih vi dajte.
- Sta, zar se toliko sramiš?
- Ne, vi imate veću šaku.

(NE)SRETNİK

Sredovječnom Marku preminula treća žena i cijelo selo na pogrebu osim Markovog najboljeg prijatelja Petra.

Čude se seljani a naviješ Petrova žena:

- Dobro Petre, Marko ti je najbolji prijatelj, a ti se nisi udostojio doći na sprovod!?

A Petar odgovori:

- Ma išao bih ja, ali mi neugodno. Marko me već treći put zove, a ja njega ni jednom.

NAKON PIJANSTVA

Nakon što se malo otrijeznio suprug govori svojoj ženi:

- Noćas sam imao noćne more. Sanjao sam da sam jeo špagete...

- I što je u tome tako strašno? Ja dobro kuham!

A muž razočarano odgovori:

- Nije bilo strašno noćas, nego jutros, kad sam video da ni na jednim cipelama više nema vezica!

KRITIKE

Na izložbi slikar se obraća jednom svom starom poznaniku, okorjelom kritičaru:

- I, kako ti se čine moje slike?
- Iskreno, poznajući te, mislio sam da će biti i gore.
- Prijatelji smo, slobodno kritiziraj, neću se naljutiti.
- Pa ipak iskreno kaže:
- Povlačim što sam rekao: ipak gore nije moglo biti.

PLAVUŠA I VATROGASCI

Nazove plavuša vatrogasce:

- Upomoći! Gori mi kuća!
- Smirite se i recite kako da dođemo do vas?
- Pa u onom velikom crvenom kamionu!

IZJEDNAČENJE

Na satu engleskog bio je pismeni ispit.

Jedan učenik izvadi neki papir, a profesor uzviknu:

- Aha, uhvatio sam te! Daj ovamo taj papir!
- Ovaj mu dade taj papir i nasmije se:
- Prazan, je profesore! 1:0 za mene!
- Svi se učenici smiju, a profesor otvori dnevnik, upiše ocijenu i kaže:
- Izjednačenje - 1:1!

BRAČNA IDILA

Došla mlada djevojka kod bake na selo.

Ujutro je zatekne baka kako spava gola:

- Au, crna djevojko, zašto spavaš gola?
- Nisam ja gola baba, nego je to moderna

spavačica.

Skine se navečer baka gola i legne spavati.

Ulazi djed:

- Au, crna baba što spavaš gola?
- Nisam ja gola deda, nego je to moderna spavačica.

- A zašto je onda ne ispegleš malo?

UDAVAČE

Razgovaraju dvije najbolje prijateljice:

- Ja ču se udati za talijana.

A druga će:

- A ja samo za Hindusa iz Bengala
- Zašto?
- Zar ti nisi čula za bengasku vatrul?

NA PREGLEDU

Dodje pijanac doktoru na pregled i udje u ordinaciju. Doktor mu kaže:

- Ne mogu te pregledati zbog velike količine alkohola u organizmu.

Na to mu pijanac odgovori;

- Dobro doktore, doći će ja kad se vi otrijeznite.

KVAZILASKAVAC

- Fato, pjevaš kao sirena! - pohvali Mujo svoju družicu.

- Laskavče jedan!

- Bona, htio sam reći kao auto-sirena!

ZBOG LEDA

Doktor kaže pacijentu:

- Imate previše vode u organizmu.

- Ja nikad nisam pio vodu - začudi se pacijent, pa zaključi:

- To je možda od leda, koji sam stavljao u viski.

NESTAŠLUK

Žena i suprug razgovaraju.

- Onaj naš balavac mi je ukrao novce iz novčanika!

- Kako znaš da je on? Možda sam bila ja?!

- Ma nisi ti, on barem ostavi nešto kad uzima!

OMILJENI KUĆNI LJUBIMCI

- Koji su omiljeni kućni ljubimci policajaca?
- Lisice!

PLAVUŠA U KINU

Dolazi plavuša u kino i kupi jednu kartu za film. Poslije dvije minute dolazi i kupuje još jednu i tako nekoliko puta. Djelatnik sa blagajne je upita:

- Pa što će vam toliko karata za jedan te isti film?

Ona odgovori:

- Znam ja da je dovoljna samo jedna, ali onaj krenet na ulazu mi je uvijek pokida.

IN memoriam

**Sjećanje na veliku književnicu *Valeriju Skrinjar Tvrz*
dobitnicu i nagrade »Nasiha Kapidžić Hadžić – Vezeni most«**

Bila je dio i našeg literarnog veza

Slovenačko-bosanskohercegovačka književnica Valerija Skrinjar Tvrz, prošlogodišnja dobitnica nagrade »Nasiha Kapidžić Hadžić – Vezenu most«, koja je trebalo da bude na »Vezrenom mostu« i ovog ljeta, preminula je u 94. godini, baš pred početak susreta na obalama Vrbasa, ostavljajući iza sebe bogat i raznovrstan literarni opus – uz romane, u kojima oživljavaju i predjeli i likovi njenog Zagorja ob Savi i njene Bosne, posebno u trilogiji »Na svojoj, na plemenitoj«, »Jutro u Bosni« i »Bosna i Soča«, te »Rolanov krug«, tu je i više zbirki pjesama i knjiga za djecu, među kojima svojom poetičnošću i maštovitošću plijene i dvije bajkovite – »S one strane duge« i »Zlatna jabuka«, objavljene u ediciji »Mali princ« izdavačke kuće »Bosanska riječ / Lijepa riječ« Za svoj opus i literarni doprinos književnosti za djecu dobitila je nagradu »Mali princ«, a bila je nominirana i za najveću svjetsku nagradu u književnosti za djecu – Astrid Lindgren.

Na ovogodišnjem Međunarodnom sajmu knjiga u Sarajevu, Valerija Skrinjar Tvrz dobila je i glavnu nagradu za izdavački poduhvat – za svoju »Bosansku trilogiju«, objavljenu u izdanju »Lijepa riječ« iz Tuzle.

Valerija Skrinjar Tvrz rođena je 8. novembra 1928. godine u rudarskom kraju Zagorje ob Savi, u svojoj Sloveniji, a vezana je i za svoju Bosnu, u kojoj je živjela četrdeset godina u Sarajevu, kao novinar u »Oslobodenju« i urednica u »Malim novinama«. Životni putevi su je ponovo vratili u Sloveniju, kada je, na početku devedesetih godina, izašla iz opkoljenog i granatiranog Sarajeva u jednom konvoju. Slovenija i Bosna, njene dvije domovine, nadahnuto žive u njenim djelima, i u sjećanjima na ovu veliku književnicu.

BiH-Švedska *redovna autobuska linija* **utorkom i petkom**

09:00	SARAJEVO
10:30	ZENICA
12:10	DOBOJ
11:00	TUZLA
12:30	SANSKI MOST
13:00	PRIJEDOR
14:00	BANJA LUKA
15:15	B. GRADIŠKA (BiH)
15:40	KOBENHAVN (DK))
17:00	MÄLMO (S)
18:00	HELSINBORG
20:30	VARNAMO
21:00	GÖTEBORG (S)
21:00	JONKOPING
22:15	MJOLBY (S)
22:45	LINKOPING
23:30	NORKOPING (S)
01:30	STOCKHOLM (S)

09:00	STOCKHOLM
11:00	NORKOPING
11:50	LINKOPING
11:30	UDDEVALLA (S)
12:00	SVANESUND
12:20	MJOLBY
13:25	JONKOPING
14:00	VARNANO
16:00	HELSINGBORG
16:25	LANDSKRONA
17:30	MÄLMO
13:30	GÖTEBORG (S)
17:25	B. GRADIŠKA (BiH)
18:15	BANJA LUKA
19:10	PRIJEDOR
19:40	SANSKI MOST
20:10	DOBOJ
21:45	TUZLA
22:30	ZENICA
24:00	SARAJEVO

travel agency
BISS-TOURS

Agencija Sarajevo
Morića han, Sarači 77
tel./fax: 033 236-620; 271-281

Agencija Zenica
Metalurg Business City
tel./fax: 032 245-451; 245-757

Mobitel BiH: +387 (0)61 780 250
Göteborg: +46 737086340
Stockholm: +46 703997516
Malmö: +46 736307882
Oslo: +47 951 481 56

Travel agency
BISS-TOURS

www.biss-tours.ba

PLIVIT ROŠTILJSKI KONCEPT

Sa ponosom predstavljamo naš novi Plivit roštiljski koncept koji je nastao u saradnji sa šefom Edinom Džematom.

Ovaj roštiljski koncept sadrži 94% junećeg mesa, a ostalo su začini koji nemaju nikakvih E-brojeva. Čisti proizvodi bez nepotrebnih sastojaka. Više od godinu dana smo u suradnji sa Edinom Džematom radili na razvoju ovog koncepta i na kraju možemo reći da smo veoma zadovoljni i sretni sa konačnim rezultatom. U asortimanu možete pronaći Startbox, Balkan grillbox, čevape i pljeskavice. Uskoro u prodavnicama!

